Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIX., št. 30. Ljubljana, sobota 5. februarja 1938 Cena 2 Din

Uprav. ništvo: Ljubljana, Knaflje va ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492. Telefon št. 2455.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2 Telefon št. 190.
Računi pri poštn. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflje va ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Pogrešna gospodarska politika Ljubljane

Z ozirom na vaš članek, ki ste ga priobčili v »Jutru« v petek, dne 28. januarja 1938, v štev. 25., na strani 1 v stolpcu 1 ter v stolpcu 2 in 3 spodaj, pod naslovom »Pogrešna gospodarska politika Ljubljane«, vas prosim, da izvolite v smislu člena 26. zakona o tisku objaviti v vašem cenj. listu na istem mestu in v enakem tisku sledeči uradni popravek, oziroma pojasnilo:

Novi zakon o mestnih občinah je v prvi vrsti določil organizacijo občinske uprave, kompetenco organov, samo v glavnem pa je postavil principe finančnega poslovanja. Napovedan je bil še poseben zakon o samoupravnih financah, ki naj bi podrobneje določil, v kakšni smeri se vodi finančna politika mestnih občin in ki naj bi dal mestnim občinam tudi potrebne pravice do pridobivanja občinskih dohodkov. Ta zakon pa še do danes kljub vsem poskusom in zahtevam Zveze mest ni bil izdan.

Tam, kjer mestne občine nimajo prave opore v dohodkih iz svoje imovine, bo zato z naraščanjem mestnih potreb v bližnji bodočnosti onemogočen vsak pravilen razvoj jugoslovanskih mest. Večje mestne občine, kot je n. pr. Ljubljana, ne morejo svojih potreb kriti le iz tistih davčnih virov, ki jih predvideva zakon o mestnih občinah. Doklade na državne neposredne davke in trošarine naj bi po obstoječih predpisih v glavnem krile tudi potrebe mestnih občin. Če prihajajo danes že iz kmečkih občin obupni klici, da dohodki iz doklad in trošarin ne zadostujejo več za kritje občinskih potreb, potem je zahteva mestnih občin po ureditvi vprašanja finansiranja mestnih občin toliko bolj razumljiva in utemeljena. **Mestnim občinam se stalno in brez pravega sistema nalagajo vedno nove naloge, ki jih je dosej izvrševala država** in se s tem trgajo iz občinskih proračunov občinski dohodki, ki naj pokrijejo nove izdatke. Prav v zadnji dobi so tako nastala **za mestne občine nova finančna bremena z naredbo o pospeševanju turizma, s pravilnikom o posesti psov in pasjih davkih v občinah dravske banovine ter z uredbo o izvrševanju določb zakona o obvezni telesni vzgoji.** Že dosej znaša v ljubljanskem občinskem proračunu vsota izdatkov, izplačljivih namesto države oziroma banovine, **okrog 8 milijonov.** K tem izdatkom je treba priračunati še stroške, ki jih je morala občina prevzeti v svojo dolžnost z ozirom na navedene nove zakonske predpise. Ker se torej od nikoder ne pokaže vsaj dobra volja in se mestnim občinam ne nudi potrebna pomoč in zaslomba, prihajajo počasi finance naših mest v vedno bolj kritičen položaj.

Na noben način ne moremo primerjati položaja mesta Beograda s položajem Ljubljane, niti v davčnem niti v gospodarskem oziru, kajti beograjska mestna občina ima poleg velikanskega premoženja v svojih nepremičninah veliko pomoč od strani države, ki je zainteresirana na procvitu svoje prestolnice. Zakon o razdelitvi kraljevine na upravna območja je izločil mesta Beograd, Pančevo in Zemun iz oblasti dunavske banovine ter jih opredelil v povsem samostojno upravo mesta Beograda. Samo to dejstvo ima za posledico, **da Beogradu ni treba prispevati k proračunu dunavske banovine** in da so zato davkoplačevalci mesta Beograda oproščeni plačevanja obče banovinske doklade, banovinskih trošarin ter drugih banovinskih davščin. V kolikšno korist bi bila tudi Ljubljani takšna upravna osamosvojitev, naj služi kot dokaz dejstvo, da **plača sa mo Ljubljana na danes predpisani banovinski dokladi 9.100.000 Din.** Treba je pomisliti, da plačajo ljubljanski davkoplačevalci v banovinski proračun tudi **še vsaj približno enako vsoto na banovinski trošarini in drugih banovinskih davščinah.** Iz tega je dovolj jasno razvidno, da so razmere našega mesta precej drugačne od gospodarskega položaja mesta Beograda.

Kljub temu pa si tudi ljubljanska mestna podjetja z uspehom prizadevajo privabiti s kolikor mogoče velikimi olajšavami industrijo in obrt v mesto. Mestna elektrarna ljubljanska n. pr. razlikuje posebej cene električnega toka za industrijske svrhe. Za pogon motorjev in ventilatorjev, aparatov, dvigal i. t. d. velja samo v splošnem cena Din 2.50 za kW. Čimboli veliko pa je število obratnih ur, tem nižja je cena električnega toka za pogonsko silo. Na podlagi posebne stopnjevalne tarife je zato mogoče doseči tudi ceno 1.25 Din za 1 kW, kar pomeni vsekakor veliko olajšavo naši obrti.

Tudi pri električnem toku za industrijske svrhe velja posebna tarifa, ki pozna poleg osnovne cene za 1 kW še delovno ceno električnega toka. Tako je pri veliki kakor mali industriji mogoče izposlovati po tej stopnjevalni tarifi prav znatne olajšave, kakršnih mnoga mesta ne dovoljujejo. Posebno važno pa je dejstvo, da more ljubljanska mestna elektrarna za pridobitev novih industrij sklepati pogodbe od primera do primera in na tak način v resnici pomoči, da se privabi čim več industrije in obrti v mesto.

Ljubljana si je tudi vedno prizadevala, da bi kolikor mogoče pravično porazdelila davčna bremena na vse sloje prebivalstva. Vendar pa je taka razdelitev prav za prav nemogoča, ker bi morala mestna občina praviloma v kolikor ne zadostujejo za kritje mestnih potreb dohodki lastne imovine, predpisovati samo doklade na državne in neposredne davke, trošarine in takse. V naši državi imamo nekaj manjših mest, ki se strogo držijo teh določb zakona o mestnih občinah in kjer dohodki občinskih trošarin dosegajo zato celo 50% ali še več celotnega proračuna. Ljubljana kaj takega ne more storiti, ker bi uvedbe tako visokih trošarin ne bilo mogoče opravičevati. Pritožbe zavoljo trošarinskih in uvozninskih postavk ljubljanske mestne občine so namreč že danes tako mnogoštevilne, da na kako povišanje teh posrednih občinskih davščin ni niti misliti. Ker pa zakon o mestnih občinah ne daje v tem pogledu nikake svobodne izbire

Nadaljevanje na 2. strani

AKCIJA ZA HUMANIZACIJO ŠPANSKE DRŽAVLJANSKE VOJNE

Anglija bo predlagala sklenitev mednarodnega dogovora proti letalskim napadom na nezavarovana mesta

London, 4. febr. d. V razpravi o letalski v jni je v spodnji zbornici izjavil včeraj zunanji minister Eden o položaju v Španiji, da so se v zadnjih tednih napadi Francovih bombnikov močno pomnožili, kar je neizogibno dovedlo do protiukrepov.

Pozneje je zbornica soglasno sprejela socialistični predlog, ki se glasi:

Angleški parlament je mnenja, da mora naraščajoče ogorčenje zaradi letalskega bombardiranja nezavarovanih civilistov priti do izraza v mednarodnem dogovoru o odpravi takih grozovitosti. Zato poziva vlado, naj uveljavi v tem smislu svoj vpliv.

Predlagatelj Jones je izjavil, da naj inozemstvo tega predloga ne razume kot slabost Anglije, ki je danes edina evropska država, ki še more poduzeti pobudo v tej zadevi.

Zunanji minister **Eden** je pristal na ta socialistični predlog z značilnimi besedami:

Če ne bomo ničesar storili za odpravo te nevarnosti, bodo narodi sveta v prihodnjih letih našega stoletja živeli kakor trogloditi in se bodo zopet vrnili v dobo jamskih ljudi. Fantastičen in žalosten znak naše civilizacije je dejstvo, da izdajajo narodi milijone za orožje, pred katerim se vsi boje, o čemer uporabi pa se ne morejo sporazumeti. Kakšen vtis bi napravili danes na morebitne obiskovalce s kakega drugega planeta s svojimi zelo resnimi pripravami za medsebojno uničevanje, s svojimi izmenjavami not, kaj bi morali ukreniti in čemu se izogniti? Kako naj se to konča? Spričo čim dalje boli naraščajoče dalekosežnosti letalskega orožja in vedno boli naraščajoče brzine, kmalu ne bo več kotička na svetu, kjer bi se čutili varne.

Eden je nato nadaljeval: Ne morem osvojiti načela, po katerem ne bi skušal zboljšati obstoječega položaja, ker nekateri ljudje nočejo izpolnjevati svojih obveznosti. Mnenja sem, da Anglija v svoji sodbi o letalski vojni ni osamljena. **Poziv francoskega ministrskega predsednika Chautempsa je v zvezi z bombardiranjem nezavarovanih mest v Španiji, pred dnevi pa je podvzela tudi Anglija v tej zadevi korake, katerih podrobnosti trenutno še ne morem objaviti. Izraziti morem samo svoje prepričanje, da se bo francoska vlada pridružila vsem večjim mednarodnim prizadevanjem. Tudi nemški državni kancelar se je ugodno izrazil o teh prizadevanjih ter sem prepričan, da moremo v tej zadevi računati z njegovo simpatijo in podporo.** Pretiravati pomen, ki bi ga imela taka podpora, bi bilo seveda težavno. Nemčija ni samo velesila in razmerno morda največja vojaška moč v Evropi, temveč tudi geografsko središče Evrope, zaradi česar je problem letalskega orožja največjega pomena zanjo kakor tudi za nas.

Pristojne angleške oblasti so pred meseci podrobno proučevale to vprašanje in bo proučevanje že v bližnji bodočnosti končano. To delo bo glede na bodoča pogajanja z drugimi državami v celoti izvedeno. **Naš cilj je mednarodni dogovor na tem področju, in vlada želi, da bi šel ta predlog med svet kot izraz prepričanja spodnje zbornice.**

Londonski tisk o akciji Francije in Anglije

London, 4. febr. AA. O načrtu Anglije in Francije, da bi se sklenil mednarodni sporazum, po katerem naj bi se v bodoče onemogočili letalski napadi na nezaščitena mesta, razpravljata danes podrobno »Times« in »Daily Telegraph«. Oba opozarjata na težave, ki bodo očitno nastale pri izvajanju tega načrta. »Times« navaja med drugim da angleška vlada ne bo mogla te naloge izvesti že v tem tednu ali vsaj v tem mesecu. Pri vseh takih prejšnjih poskusih si je pridobila dovolj izkušenj in prišla do spoznanja, da se morejo taki načrti realizirati le postopno. »Daily Telegraph« opozarja, da je nemogoče doseči, da bi bile vojne v bodoče humanejše. Prav tako je nemogoče zavarovati neborce pred vsemi nadlogami in nevarnostmi vojne. Vsekakor pa gre za načrt, ki je vreden poskusa.

Hull: Taki dogodki so neopravičljivi

New York, 4. febr. AA. »New York Herald Tribune« poroča, da je ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Cordel Hull v imenu ameriške vlade ostro obsodil bombardiranje civilnega prebivalstva. Pri tem je očitno mislil na letalski napad na ameriški bolniški vlak v republikanski Španiji. Hull je dejal, da velja obsodba za oba španska tabora, pa tudi za Japonce. Take dogodke morajo obžalovati vsi civilizirani narodi, ker so v popolnem nasprotju s humanimi naziranji vsega sveta. Takih dogodkov ni mogoče upravičiti z nobeno teorijo, niti z vojaškimi razlogi. Končno je Hull izrazil željo, da bi se vendarle našel način za onemogočenje take borbe.

Napadi na nezaščitena mesta se nadaljujejo

Barcelona, 4. febr. o. Kljub intervenciji angleške in francoske vlade in kljub izrecnemu pristanku barcelonske vlade na prekinitev letalskih napadov na nezaščitena mesta, nacionalistična letala še nadalje napadajo republikanske kraje in jih bombardirajo. Francovi bombniki so včeraj popoldne napadli mestece Reus v bližini Taragone, zatem pa še Sigueras, na katero so odvrgli 20 bomb. V Siguerasu je bilo 9 ljudi ubitih, okrog 60 pa ranjenih.

Sedaj so bili objavljeni tudi definitivni podatki o učinku zadnjega letalskega napada na Barcelono. Tedaj je bilo ubitih 1.100 ljudi, ranjenih pa 1.700. Med poslednjimi jih je še mnogo v smrtni nevarnosti.

Nova žrtev gusarstva v Sredozemskem morju

Ni se še poleglo razburjenje zaradi torpediranja „Endymiona", že je bil potopljen še en angleški parnik

London, 4. febr. br. Dočim se med angleškim, italijanskim, francoskim in nemškim tiskom še vedno vodi polemika, kdo je odgovoren za napad in potopitev angleškega trgovskega parnika »Endymionac«, je bil danes napaden in potopljen že drugi angleški parnik.

Po poročilih, ki so popoldne prispela v London, sta dve letali, ki sta priteleli s Palme na Mallorci, dvakrat napadli angleški tovorni parnik »Acirac«, ki je bil s tovorom premoga namenjen v Valencijo. Dvajset milj pred barcelonsko luko sta letali, o katerih ni nobenega dvoma, da pripadata generalu Francu, parnik dvakrat bombardirali. Prvič sta vrgli tri bombe in obstreljevali posadko s strojnicami, drugič pa sta vrgli še po eno bombo. Obe poslednji bombi sta zadeli in se je parnik takoj potopil.

Da v tem primeru ne gre za kako pomoto, marveč za nameren napad, dokazuje dejstvo, da je plul parnik pod jasno vidno angleško zastavo. Razen tega je bila izvešena zastava, ki je kazala, da je na krovu organ mednarodne kontrole, dokaz, da parnik nima prepovedanega tovora, namreč vojnih potrebščin. Ob bližanju letal je kapitan dal izobesiti še posebno veliko in dobro vidno angleško zastavo. Kljub temu, da so se letala spustila zelo nizko in so morala točno razločiti narodnost parnika, so parnik bombardirala. Na krovu je bilo poleg kapitana in mednarodnega kontrolorja 25 mož posadke, samih Angležev. Vse so rešili ribiči, ki so bili v bližini, na pomoč pa je prihitela tudi neka republikanska šalupa, ki je vso posadko prepeljala v Barcelono. O dogodku sta bila obveščena angleško mornariško ministrstvo in pa poveljnik angleškega brodovja, ki izvaja kontrolo v zapadnem delu Sredozemskega morja.

Značilno je, da so v Burgosu kmalu po tem dogodku izdali komunike, v katerem vale krivdo za napad na republikance, češ, da so letala prispela iz Barcelone. Ker potopljeni parnik ni imel radijskih naprav, ni mogel obvestiti oblasti o napadu in je bil v času napada popolnoma odrezan od sveta.

Dogodek je izzval v angleški javnosti veliko ogorčenje, ker je to v treh dneh že drugi napad, ki je imel za posledico potopitev angleškega parnika. Listi zahtevajo od vlade, naj ne glede na to, kaj bodo storile druge države, ukrene vse potrebno, da se krivci izsledé in eksemplarno kaznujejo.

V poučenih krogih zatrjujejo, da je mornariško ministrstvo že odredilo potrebne ukrepe. Angleške vojne ladje so dobile nalog, naj v vsakem primeru takoj po ugotovitvi napadalca izvajajo represalije. Zaplenijo naj najbitreje dosegljivo imetje napadalca, naj si bo to kaka ladja ali kar si bodi, višina odškodnine, ki jo bo Anglija razen tega zahtevala, pa bo določena v smislu določb nyonskega dogovora.

Republikanski komunike

Barcelona, 4. febr. AA. Vojno ministrstvo je objavilo, da sta dva hidroaviona, ki sta priletela s Palme na Mallorci, davi ob 6.45 napadla angleški parnik »Alcira« v trenutku, ko je bil le še 20 milj oddaljen od Barcelone. Letali sta odvrgli nanj dvakrat po 3 bombe. Ladja se je takoj potopila. Posadko 25 angleških mornarjev in opazovalca nevtralnostnega odbora so rešili motorni čolni iz Valencije in ribiči. Parnik »Alcira« je plul pod angleško zastavo. Izvesil je tudi zastavo nevtralnostnega odbora. Na parniku je bil tovor premoga, namenjen v Barcelono.

Kaj določajo angleški načrti

London, 4. febr. o. Danes so se zvedele nekatere podrobnosti o načrtih angleške vlade, kako naj bi se z mednarodnimi ukrepi onemogočili nadaljnji piratski napadi na trgovsko plovbo po Sredozemskem morju. Ti načrti določajo, da se morajo države o katerih se ugotovi, da so odgovorne za take napade kaznovati. Signatarne sile nyonskih sporazumov naj bi si prisvojile pravico, da zaplenijo dosegljivo imetje dotičnih držav in si ga pridržijo v višini odškodnine, ki jo bo oškodovana država zahtevala za potopljeno ladjo in na katero bodo signatarne države nyonskega sporazuma soglasno pristale.

V Foreign officeu potrjujejo, da je francoska vlada na te angleške načrte že pristala in da je pripravljena ojačiti kontrolo v onem predelu Sredozemskega morja, ki je bilo dodeljeno njenemu kontrolnemu brodovju.

Zaplenjen ruski parnik

London, 4. febr. o. Po vesteh iz Gibraltarja je neka španska nacionalistična vojna ladja v pretekli noči sredi gibraltarske ožine ustavila neko rusko trgovsko ladjo in jo prisilila, da je odplula z njo v Ceuto. Podrobnosti o imenu, tonaži in tovoru zaplenjene ladje niso znane.

Avstrija in Madžarska priznali Francovo vlado

Salamanca, 4. febr. br. Danes je bilo uradno objavljeno, da sta Avstrija in Madžarska priznali režim generala Franca v Španiji in vzpostavili redne diplomatske zveze. Doslej je 11 držav priznalo generala Franca in njegov režim in sicer Italija, Nemčija, Gvatemala, San Salvador, Nikaragua, Albanija, Japonska, Mandžurija, Avstrija in Madžarska, dočim ima Vatikan v Burgosu svojega odpravnika poslov.

Negrin o položaju

Sestanek španskega republikanskega parlamenta v samostanu na Montserratu pri Barceloni

Barcelona, 4. febr. d. Republikanski parlament se je sestal včeraj v vsej tajnosti in z obširnimi varnostnimi ukrepi. Ukinili so vse možne telefonske ali druge zveze poslancev in novinarjev z zunanjim svetom. Poslanci so se zbrali že v zgodnjih jutranjih urah v poslopju katalonskega deželnega zbora nakar so jih z avtobusi prepeljali na sveto goro Montserrat izven mesta, kjer so v obednici benediktinskega samostana ukrenili vse za nemoteno zasedanje parlamenta. Ti varnostni ukrepi so bili podvzeti, da bi se izognili bombardiranju po Francovih letalih.

Na seji parlamenta je min. predsednik Negrin poročal o položaju in poudarjal najprej solidarnost vseh strank ljudske fronte. V resnici je soglasna podpora, ki so jo zastopniki posameznih strank zagotovili vladi, v značilnem nasprotju z nesoglasji, ki so obstojala med komunisti socialisti in baskovsko katoliško narodno stranko pred pričetkom vojne.

Zastopnik baskovske stranke je govoril o verskem vprašanju ter je izrazil upanje, da bo omogočena služba božja na vsem republikanskem področju, kakor se je to že zgodilo v Barceloni, ne glede na strateške razloge. Tako se v Barceloni že dalje časa nemoteno vrši katoliška služba božja.

Min. predsednik Negrin je navedel razloge, zaradi katerih se je vlada preselila v Barcelono. Poudaril je, da je bilo to potrebno zaradi zagotovitve nadzorstva nad operacijami na vzhodni fronti, kakor tudi zaradi enakomerne politične uprave v vseh delih Španije in potrebe soglasnosti upravnih poslov katalonske ter osrednje vlade. Nadalje je izrazil svoje obžalovanje zaradi letalskih napadov na civilno prebivalstvo ter je poročal o poizkusih vlade, da bi se v tem pogledu doseglo z nasprotnikom premirje. Žal so na ta prizadevanja odgovorili s Francove strani z napadom preteklo nedeljo. Čeprav si vlada želi bolj človeško obliko bojevanja, je vendar prisiljena, da odgovarja na enak način, ker se nasprotnik ne straši nobenih sredstev.

Negrin je tudi izjavil, da so v teku razni manevri, ki bi radi vsilili vladi mir, kakršnega si ne želi.

Bombardiranje Madrida

Na mesto je padlo okrog sto granat — Zadeto je bilo tudi poslopje francoskega poslaništva

Madrid, 4. febr. o. Nacionalistično topništvo je danes zopet izredno hudo obstreljevalo Madrid. V mesto je udarilo okrog 300 granat. Število mrtvih in ranjenih še ni znano. Pravijo pa, da je žrtev nad sto. Večja granata je zadela tudi poslopje francoskega poslaništva, prebila streho in dvoje nadstropij in padla v dvorano v prvem nadstropju, kjer pa ni eksplodirala. Škoda je zelo velika.

Včeraj so republikanske čete zopet zavzele postojanke Salto del Gamo zapadno od Pozoblance. Republikansko topništvo je podpiralo prodiranje svoje pehote in bombardiralo nacionalistične jarke in njihovo zaledje. Vladno letalstvo je dve sovražni dvomotorni letali prisililo k umiku. Republikanske čete so zajele večje število nacionalistov in zaplenile precej materiala.

Z druge strani poročajo o živahnem delovanju nacionalističnih letal na osrednjem bojišču zlasti v odseku Jarame. V odseku Sierre in v severnem delu pokrajine Guadalajare se nadaljuje topniški dvoboj.

Davi ob 8. so tri letala vrgla na Taragono približno 20 bomb. Ob 10.52 so skušala ponoviti napad na mesto, vendar pa so jih republikanski topovi pognali v beg.

Z aragonske fronte

Barcelona, 4. febr. AA. V bojih v odseku Singre so nacionalisti imeli 7 divizij po 11.000 vojakov, vendar pa se jim ni posrečilo zavzeti republikanskih postojank. V zadnjih dveh dneh so bile manjše borbe samo na fronti v Estremaduri.

Iz Francovega tabora

Salamanca, 4. febr. AA. Vrhovno poveljstvo objavlja, da so republikanske čete včeraj izvedle štiri napade v odseku Tore Sermoze, bile pa so odbite in so nacionalistične čete prešle v protinapad. Sovražnik je imel velike izgube in so mu zaplenili tri tanke. Tudi napadi na teruelski fronti so bili krvavo odbiti.

Francovo odlikovanje padlih novinarjev

Salamanca, 4. febr. AA. Nacionalistične radijske postaje objavljajo, da je general Franco odlikoval s križem za vojaške zasluge angleške in ameriške novinarje, ki so nedavno padli na teruelski fronti.

Japonska se želi pomiriti z Anglijo

Skrbi japonske vlade zaradi vedno tesnejšega angleško-ameriškega sodelovanja

London, 4. febr. br. V tukajšnjih diplomatskih krogih opozarjajo, da se pripravljajo v japonski zunanji politiki važne spremembe. Gotovi znaki kažejo, da se skuša Japonska znova približati Angliji, ker nikakor ne želi, da bi prišlo z njo do kakega resnega konflikta. Japonce skrbi čim dalje tesnejše sodelovanje med Anglijo in Ameriko, ki prihaja vedno očitnejše do izraza zlasti na Daljnem vzhodu. Če se temu pridruži še Rusija, Japonska ne bi mogla vzdržati in bi morala podleči. Merodajni japonski krogi iščejo sedaj pota in načine, kako bi se poravnali vsi spori z Anglijo, ne da bi se morala Japonska umakniti iz Kitajske. Japonski vladni krogi so pripravljeni skleniti z Anglijo novo pogodbo, ki naj bi zagotovila Angliji primeren delež pri izkoriščanju prirodnega bogastva Kitajske. Z drugimi zainteresiranimi državami bi se potem lahko sporazumeli. V zvezi s tem si zadnje dni merodajni japonski krogi posebno prizadevajo, da bi zabrisali svoje tesne odnošaje do Nemčije in Italije. Tako je admiral Nota inozemskim novinarjem posebej naglasil, da med Japonsko, Italijo in Nemčijo ne obstoja nikako zavezništvo, nego gre samo za trenutno sodelovanje na političnem polju. Ministrski predsednik knez Konoje je izrecno poudaril, da japonska ustava ni fašistična, nego izrazito japonska ter da na Japonskem tudi nihče ne misli na uvedbo režima, ki bi bil kakorkoli sličen fašizmu. Japonska želi sodelovati z vsemi državami, posebno pa z zapadnimi velesilami. Na drugi strani se doznava, da je japonski poslanik v Londonu dobil te dni posebna navodila ter da ima že pripravljen načrt sporazuma, ki naj bi ga sklenili Japonska in Anglija. Ta sporazum naj bi nadomestil washingtonsko pogodbo, ki je postavila načelo politike odprtih vrat.

List »Jomiuri« razpravlja v svojem današnjem uvodniku o odnošajih med Veliko Britanijo in Japonsko in pravi: Sodeč po nekih znamenjih, je pričakovati, da bo Velika Britanija spremenila svoje sedanje stališče proti Japonski. Anglija je to že parkrat poskusila. V japonskem poslaništvu v Londonu se že pripravlja teren za sporazum med obema državama, Japonci pa se v tej stvari nočejo prenagliti, ker na drugi strani Velika Britanija sporazumno z ameriškimi državami na vso moč forsira oborožitev obeh velesil na morju.

Smrt poljskega književnika

Krakov, 4. febr. AA. Danes je tu podlegel pljučnici največji poljski dramski pisatelj in član poljske književne akademije, Karel Hubert-Rostworowski. Pokojnik je bil v 61. letu.

davčnih virov, si mora mesto pomagati, kakor si ve in zna.

Za kritje potreb bi bilo seveda najbolj primerno in preprosto, če bi črtali iz občinskega proračuna toliko izdatkov, kolikor bi jih ne bilo mogoče kriti z dovoljenimi in primerno visokimi občinskimi davščinami. Toda poslovanje po takem proračunu bi prineslo občini v najkrajšem času pogin. Kakor je razvidno iz osnutka proračuna mestne občine ljubljanske za proračunsko leto 1938/39 samega, je večji del predvidenih izdatkov namenjenih kritju nujnih potreb, za redno vzdrževanje plačila anuitet in za kritje stroškov za izvedbo načrtov, predvidenih že v zadnjih letih. Potrebe ljubljanskega mesta stalno naraščajo in razvoja mesta ni mogoče zavreti z gotovo številko proračunskih izdatkov. Potrebe naraščajo posebno še zaradi tega, ker so bili mestu priključeni okoliši, kjer deloma ni bilo ni vodovoda, niti kanalov, urejenih cest, zadostnega socialnega skrbstva i. t. d.

Da bi se pa za vsa ta povišanja, ki so nastala v interesu mesta samega, našlo kritje v zvišani občinski dokladi na državne neposredne davke oziroma v še zvišani trošarinski tarifi, ni bilo mogoče mislitj. Zato je bilo treba v osnutku predvideti zvišane dotacije mestnih podjetij in sicer na škodo raznih investicij, ki so jih nameravala izvesti posamezna mestna podjetja v prihodnjem proračunskem razdobju. Ker pa je bilo mogoče za sedaj vse te investicije odložiti, so se tozadevni krediti črtali, da so se tako ojačili dohodki mestnega zaklada. Kljub nameravanemu povišanju proračuna za leto 1938/39 torej niso predvidene nikake nove davščine, niti zvišane doklade oziroma mestne hišne davščine.

Prispevanje mestnih podjetij k administrativnemu proračunu je urejeno celo s samim zakonom o mestnih občinah, ki izrecno določa, da sme občina v kritje svojih potreb predvideti v prvi vrsti dohodke iz svoje lastne imovine. Zakon o mestnih občinah je torej postavil te vrste dohodkov na prvo mesto in to gotovo ne brez razloga. Dohodki mestnih podjetij so važna in nepogrešljiva dotacija mestnih občin, kjerkoli so taka podjetja organizirana in kjerkoli donašajo zadostne prebitke. Čim večji so ti dohodki, tem lažja je tudi sestava administrativnega proračuna in tem lažja so tudi bremena občinskih davščin. Dokaz za to nam nudijo proračuni mest Beograda, Zagreba, Sarajeva, Maribora itd., iz katerih je jasno razvidno, da prispevajo mestna podjetja visoke dotacije za potrebe administrativnega proračuna. Če torej Ljubljana računa s svojimi podjetji, ni to nič novega in nič svojstvenega za Ljubljano, ki je na ta način poslovala že vsa leta in tudi v preteklosti vedno iskala pomoči in podpore v dohodkih svojih podjetij. Stališče zakonodajalca glede podpiranja splošnih potreb mesta po mestnih podjetjih je obenem tudi stališče vseh nacionalnih ekonomov, ki odločno zahtevajo, naj pri finansiranju splošnih občinskih potreb sodelujejo tudi gospodarsko pravilno organizirana mestna podjetja.

Čeprav so torej s proračunskim osnutkom za leto 1938/39 predvideni zvišani oziroma tudi novi izdatki, se pa vendar niso zaradi tega povišale niti cene električnemu toku, niti pristojbine za porabo vode. Nasprotno, v gospodarskem načrtu za prihodnje proračunsko leto so te davščine oziroma pristojbine ostale neizpremenjene, tako da se v splošnem ne razlikujejo od cen in višine davščin, ki so veljale še pod prejšnjo občinsko upravo.

Letošnje dotacije mestnih podjetij so res nekoliko višje, kot prejšnja leta, to pa vsled večjih dohodkov podjetij, katerih gospodarski razvoj se je zaradi boljše ekonomije dokaj dvignil in so se mogli zaradi tega opustiti različni izdatki. Ravno to, da je mogoče kriti pri enakih davščinah znatno večje potrebe, je najboljši dokaz varčnega in smotrnega gospodarstva z danimi sredstvi. Zato je vsak očitek poviška proračunskih izdatkov neutemeljen.

Znižanje cene električnega toka, vodovodnih pristojbin in drugih občinskih davščin pa bo možno tedaj, ko se bodo znižale postavke, predvidene danes za poplačilo anuitet ogromnih posojil, v katere je zabredla Ljubljana po svetovni vojni. Še hitrejšo rešitev bi pa seveda pomenil zakon o samoupravnih financah, ki je sicer že napovedan, pa žal še do danes ni izšel.

Z odličnim spoštovanjem.

Predsednik: dr. J. Adlešič

K popravkom ljubljanskega župana

Na drugem mestu objavljamo dva popravka ljubljanskega župana dr. Adlešiča, in sicer popravek na naš uvodnik »Pogrešna gospodarska politika Ljubljane« in popravek na naš članek pod naslovom »Skrivnost zmanjšanja osebnih izdatkov v ljubljanskem proračunu«.

Naši čitatelji bodo morda pogrešali v teh popravkih ono, kar je bistvo popravka in kar se običajno izraža v znanih stavkih: »Ni res, da ..., res pa je ...« Po zakonu je namreč bistvo popravka, da označuje natisnjene činjenice za neresnične, ali pa da navaja nasprotne činjenice, s katerimi se pobijajo natisnjene činjenice. Zaradi tega smatramo za potrebno pojasniti našim čitateljem nekatere določbe tiskovnega zakona. Po tiskovnem zakonu (spremenjenim z novelo od 11. I. 1929) mora urednik *brezpogojno* sprejeti in natisniti popravek, ki mu ga pošlje oblastvo. Privatna ali pravna oseba sme zahtevati le popravek činjenic, ki se nje tičejo, in le tedaj, če označuje natisnjene činjenice, navedene v popravku, za neresnične, ali pa če v popravku navede činjenice s katerimi se izpodbijajo natisnjene činjenice. Popravek od strani oblastva pa je glede vsebine popolnoma svoboden in ni vezan na drugo, kakor na pogoj, da je pravilno podpisan, da ni nevljuden, da ne vsebuje kaznivega dejanja in da ni napisan v drugem jeziku. Pred letom 1929. je veljala za popravek oblastev še omejitev, da ne sme biti dvakrat večji od stavka stvari, ki se popravlja. Z zakonsko novelo od leta 1929 pa je za popravke oblastev odpadla tudi ta omejitev.

V popravku na naš uvodnik o pogrešni gospodarski politiki Ljubljane, v katerem smo ugotovili, da skuša mestna občina vsako leto iztisniti iz mestnih podjetij vedno več dohodkov za splošne potrebe občinskega gospodarstva, se sklicuje g. župan, da se mestnim občinam nalagajo vedno nove naloge, ki jih je doslej izvrševala država in da so ti izdatki dosegli že 8 milijonov dinarjev. To politiko nalaganja novih bremen občinam smo v našem listu že ponovno grajali. Vendar moramo ugotoviti, da je ogromna večina teh izdatkov obstojala že prej, pa je bil navzlic temu mestni proračun znatno nižji. Popravek nič ne ugovarja našim ugotovitvam, da mora po novem proračunu žrtvovati mestna elektrarna za splošne potrebe občinskega gospodarstva že okrog 6.6 milijona dinarjev, t. j. eno tretjino vsega dohodka od prodaje električnega toka, medtem ko Beograd znižuje ceno električnemu toku. Gosp. župan pravi, da ni mogoče primerjati položaja Beograda s položajem Ljubljane, ker uživa Beograd posebne ugodnosti. Toda v našem članku smo le poudarili, da kaže beograjska občinska uprava večje razumevanje za potrebo gospodarskega razvoja mesta nego Ljubljana, ker bo petmilijonski prihranek zaradi cenejšega nakupa električnega toka v celoti porabila za znižanje cene industrijskemu toku. Politika ljubljanske občinske uprave pa gre za tem, da večje dohodke mestnih podjetij pobere za splošne občinske potrebe in s tem onemogoča vsako znižanje tarif. Obenem ugotavlja gospod župan, da bo znižanje cene električnega toka in vodovodnih pristojbin možno šele tedaj, ko se bodo znižale postavke, predvidene danes za plačevanje anuitet za posojila, v katere je zabredla Ljubljana po svetovni vojni. Zaenkrat torej ne moremo pričakovati nikakega znižanja cene električnemu toku, čeprav je znano, da je v Ljubljani električni tok zelo drag.

G. župan nadalje zatrjuje, da je že zakon o mestnih občinah med dohodke mestne občine postavil na prvo mesto dohodke od imovine in da je tudi stališče vseh nacionalnih ekonomov, da morajo mestna podjetja sodelovati pri financiranju splošnih občinskih potreb. S temi nazori pa se ne moremo strinjati. Ne moremo več govoriti o dohodku od imovine, če mestna občina zaradi monopolnega stališča elektrarne pobere eno tretjino dohodkov od električnega toka, ker to ni več dohodek od imovine, temveč prikrita davščina. Prav tako ne more biti govora o dohodku od imovine, če morajo Ljubljančani plačati za vodo trikrat toliko, kolikor stane voda mestno občino in znaša to breme na leto 6 milijonov dinarjev. Kar se pa tiče stališča nacionalnih ekonomov, ne bo treba dokazovati, da velja po vsem svetu načelo, da morajo mestna podjetja služiti potrebam mestnega prebivalstva in ga predvsem obvarovati privatnih podjetij, ki bi politični položaj zlorabljala.

Kar se tiče olajšav, ki jih navaja popravek glede cen električnemu toku za industrijo in obrt, ki omogočajo na podlagi posebne stopnjevalne tarife doseči tudi ceno 1.25 Din za kilovatno uro, moramo žal pripomniti, da spremembe v tarifi, ki so bile uveljavljene v zadnjih letih, niso bile nikjer objavljene, tako da mnogi interesenti, zlasti zunanji, za te ugodnosti niti ne vedo.

Tudi drugi popravek, ki se tiče našega članka pod naslovom »Skrivnost zmanjšanja osebnih izdatkov v ljubljanskem proračunu«, nikjer ne popravlja naših številk. Naše ugotovitve v tem članku vrhu tega niso bile naslovljene na mestno občino ljubljansko, temveč na »Slovenca«, ki je zatrjeval, da so se osebni izdatki v novem proračunu zmanjšali, medtem ko so se v resnici povečali, ker so bili nekateri osebni izdatki prenešeni med materialne. Gospod župan le navaja razloge, zakaj so se povišali osebni izdatki, in ugotavlja, da se je število vlog na mestnem poglavarstvu povečalo od 69 787 v letu 1935. na 85.888 v lanskem letu. To povečanje znaša po našem računu nekaj manj nego eno četrtino (23%). Gospod župan pa izvaja iz teh številk, da se je število vlog povečalo za več kakor eno tretjino, medtem ko je število uslužbencev naraslo komaj za eno četrtino.

Kriza v Berlinu

Pravo ozadje Blombergovega odstopa — Nemška vojska odklanja vmešavanje stranke v vojaške zadeve

Pariz, 4. febr. d. »New York Herald Tribune« je mnenja, da se Nemčija nahaja po 30. juniju l. 1933 v najhujši krizi. Spor med vodstvom vojske in vodstvom narodno socialistične stranke je dosegel svoj višek. Najvažnejše je dejstvo, da je večina vodstva nemške vojske prvič povedala odkrito svoje mnenje in se uprla svojemu obnovitelju kancelarju Hitlerju. Kako daleč sega ta odpor, se še ne da pregledati, jasno pa je, da so v teku razgovorov, ki so bili zadnje dni, zastopniki vojaštva povedali svoje mnenje o zadevah, ki daleč segajo preko razmeroma malenkostnega vprašanja Blombergove poroke. Glavna sporna točka, okoli katere se suče vsa zadeva, je vprašanje, kdo naj bi izvrševal nadzorstvo nad vojaškimi silami Nemčije. Kakorkoli se bo uredilo to vprašanje, je gotovo, da položaj tretjega rajha ne bo več isti kakor doslej. Narodno socialistični vodilelji morajo po mnenju lista od Hitlerja navzdol računati s silo, ki so jo sami poklicali v življenje ter je bila dolgo razmeroma mirna, pa je sedaj spregovorila. Nihče ne ve bolje kakor Hitler sam, da potrebuje za izvajanje svoje notranje politike vojaštvo, ako se že ne govori o zunanji politiki.

18 inozemskih listov zaplenjenih

Berlin, 4. febr. d. V sredo je bilo v Berlinu zaplenjenih 18 inozemskih listov, med njimi trije angleški, »Daily Express«, »Daily Miror« in News Chronicle«, 10 francoskih, med njimi »Petit Journal«, »Le Jour« in »Action Francaise«, štirje švicarski in en danski list. Kakor domnevajo, so bili listi zaplenjeni zaradi vesti o Blombergovi aferi, čeprav oblasti to zanikujejo.

Horthy odpotoval na Poljsko

Budimpešta, 6. februarja. AA. Državni upravnik admiral Horthy je odpotoval nocoj v Varšavo. Spremljata ga njegov sin Štefan in zunanji minister Kanya. Regentu Horthyju bo prirejen v Varšavi slovesen sprejem.

Beležke

Zasedanje arhierejskega sabora

Arhierejski sabor, vrhovni forum pravoslavne cerkve, je včeraj ves dan razpravljal o poročilih posameznih pododborov, ki so proučili dodeljena jim vprašanja. Zasedanje bo trajalo najbrže še danes ves dan, nakar bo sestavljen in objavljen zaključni komunike.

Pred volitvami muslimanskega verskega poglavarja

Muslimanska verska zajednica v Jugoslaviji ima v reis ul ulemi svojega skupnega vrhovnega verskega poglavarja, v upravnem pogledu pa je razdeljena na dve skoro popolnoma samostojni telesi. Prvo s sedežem v Sarajevu obsega bivšo Bosno in Hercegovino, drugo s sedežem v Skoplju pa Južno Srbijo. Med tema dvema korporacijama ni bilo mogoče doseči sporazuma glede volitev reis ul uleme, tako da je muslimanska verska zajednica že par let brez vrhovnega verskega poglavarja. Sedaj pa poročajo sarajevski listi, da se je posrečilo nesporazume odstraniti in da bo novi reis ul ulema izvoljen še ta mesec.

Zanimivo pojasnilo „Samouprave“

Kakor smo že poročali, je policijska oblast prepovedala za preteklo nedeljo sklicani sestanek v Ljubljani, na katerem bi morali govoriti staroradikalski prvaki Miša Trifunović, dr. Laza Marković in drugi, ki so nalašč zato prišli v Ljubljano. O vzrokih prepovedi piše četrtkova »Samouprava«, glavno glasilo JRZ:

»Za ta sestanek se pristaši JRZ niso interesirali. Toda hoteli so mu prisostvovati tudi mačkovci, komunisti in jugofašisti, ki trdijo, da je bil dr. Puc za časa svojega banovanja tudi njihov neprijatelj. Oblasti so zvedele, da se pripravljajo načelna obračunavanja med združeno opozicijo, pa so ta sestanek prepovedale.

„Zeleni komedianti“

Pod tem naslovom polemizira krščansko socialna »Delavska pravica« z glasilom konkurenčne »katoliške« delavske organizacije, Zveze združenih delavcev, ki navadno nastopa pri raznih volitvah z zelenimi glasovnicami. Med drugim pravi »Delavska pravica«:

»Mladeniči, ki se zbirajo v vodstvu ZZD mislijo da so vseznali in da mora biti svet tak, kakor si ga oni predstavljajo v svoji naivnosti ... Krščanski strokovničarji smo mnenja, da bo bolje za zelene »strokovničarje«, če puste svoj najnovejši poklic, v katerem so slabi diletantje, in se raje vrnejo k prejšnjemu poklicu ter tako zaključijo slabo začeto — komedijo. Tudi botrom zelenih mladeničev to ne bo škodovalo.«

Potreba avtoritete med Srbi

Znani beograjski tednik »Balkan«, ki podpira politiko JRZ, razpravlja o pomanjkanju avtoritete med Srbi, pa med drugim pravi:

»Do smrti kralja Aleksandra smo pri nas še imeli nekaj avtoritet, ki smo jih spoštovali. V poslednjih letih pa smo vse poteptali v blato in danes nihče nikogar ne spoštuje, nihče nima z nikomur obzira, kaj šele ljubezni. Celo naša pravoslavna duhovščina izgleda v zadnjem času, kakor da je zapadla političnim strastem. Nekateri najnovejši pojavi kažejo, da znajo biti naši popi tudi anarhisti, in to ne samo običajni popi, temveč celo arhiereji.«

O brošuri dr. Laze Markovića

Staroradikalski prvak dr. Laza Marković je nedavno izdal brošuro z naslovom »O kritiki sporazuma s Hrvati«. O tej knjižici razpravlja tudi »Samouprava«, glavni organ JRZ, in med drugim pravi:

»Brošura g. dr. Markovića je polna žalitev in klevet, strupenih zbadanj in osebnih napadov na poedince, kakor n. pr. na gg. Djuro Jankovića in dr. Branka Kaludjerčića. Dr. Marković napada tudi dr Milorada Nedeljkovića in Dušana Nikolajevića, o katerih pravi, da veljata za čudaka. Takšna podtikanja so nedostojna človeka s tolikimi intelektualnimi pretenzijami, kakršne tako rad kaže g. dr. Marković.«

Politični shod v samostanski dvorani

»Hrvatski dnevnik« poroča, da je bil na Svečnico velik politični shod bivše HSS v dvorani frančiškanskega samostana v Šarengradu pri Sremski Mitrovici. Govorila sta župnik Franjo Rački in narodni poslanec dr. Petar Gvozdić. Oba sta »razlagala notranji in zunanji politični položaj, kar je ljudstvo poslušalo z veliko pozornostjo in velikim odobravanjem. Živahno je klicalo predsedniku in voditelju dr. Mačku, demokraciji in svobodi.«

Tudi sarajevska apelacija

V drinski banovini mačkovci niso vložili svoje kandidatne liste za senatorske volitve. Kljub temu so se tamošnji mačkovski poslanci pritožili na apelacijsko sodišče proti sklepu okrožnega sodišča, s katerim je bil odbit vpis v volilni seznam. V skladu z odločitvama apelacijskih sodišč v Zagrebu in Splitu je tudi sarajevsko apelacijsko sodišče pritožbi ugodilo in odredilo, da se imajo izpuščeni poslanci vpisati v volilne sezname.

Sestanki radićevskih poslancev in županov

O priliki nedeljskih senatorskih volitev se sestanejo že danes v Zagrebu vsi radićevski poslanci in župani iz savske banovine k posvetovanju. Enaka sestanka bosta v Splitu za primorsko in v Banjaluki za vrbasko banovino. Na vseh treh konferencah bodo poročali člani ožjega vodstva HSS.

Seljaštvo v praksi

Pod tem naslovom čitamo v »Samoupravi«, glavnem glasilu JRZ:

»Bivša HSS vedno zatrjuje, da je kmečka stranka, na kandidatno listo za senatorske volitve v savski banovini pa je postavila za prvih pet mest, za katere računa na siguren uspeh, tri advokate, enega inženjerja in enega učitelja meščanske šole. Šele na šesto in sedmo mesto, kjer nima skoro nobenega izgleda na uspeh, je postavila dva povsem neznana kmeta, ki doslej nista bila niti narodna poslanca. Kakor se torej vidi, je teorija eno, in praksa drugo. To nas spominja na znano narodno pripovedko o kraljeviču Marku in delitvi plena. Kadar se nasiti gospoda, potem šele pride na vrsto kmet, — ako kaj ostane.«

Službeno glasilo JRZ o grških dogodkih

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« razpravlja o znanih nedavnih dogodkih v Grčiji in pri tem piše:

»Nas v Jugoslaviji zares boli, ako v Grčiji ni mira in reda. Njihove notranje stvari se nas ne bi tikale, ako ne bi imele vpliva na splošno varnost Balkana in ako nam vsem od Beograda do Ankare ne bi bila pri srcu državljansko in vojaško močna Grčija. Grška opozicija bi mogla z malo več potrpljenja in lojalnosti gledati na aktivnost momentane grške reakcije, kakor so tudi politiki in njihove stranke v Jugoslaviji mirno pustili avtoritarnemu režimu čas za njegov razvoj, dokler ni prišla ura za normalizacijo. S svojim nedavnim nastopom so Atenci prinesli samo zmedo v normalni tok sedanje vladavine.«

Fašistično časopisje

Glavni tajnik fašistične stranke je dal te dni direktorjem vseh italijanskih listov in publikacij, ki so organi stranke, navodila o »duhovni in tehnični organizaciji fašističnega časopisja«. Kakor posnemamo po italijanskih listih, sta vzgoja in propaganda dve glavni funkciji fašističnega časopisja. Članki naj bodo kratki, jasni in lahko razumljivi, ker morajo biti fašistični listi namenjeni najširšim masam. V poročilih o velikih svečanostih naj listi omenjajo le najpomembnejše javne predstavnike, ki so bili navzoči, ne pa celo kolono imen, ker je glavno stvar sama in ne osebe. V izbiri svojih rimskih dopisnikov morajo vsi lokalni (provincialni) listi paziti, da pošljejo v prestolnico samo take ljudi, ki so zavrgli »stare običaje, tipične za nemogočo lokalno miselnost«. Tajnik posebej opozarja na veliki pomen fotografij v listih. V splošnem pa se morajo vsi fašistični listi zavedati svoje najvišje naloge: biti v službi imperialne zavesti in avtarkične miselnosti.

Iz politične službe

Beograd, 4. febr. p. Na predlog notranjega ministra sta premeščena policijski inšpektor banske uprave v Ljubljani Rafael Mahnik iz Ljubljane k upravi Beograda, policijski inšpektor uprave Beograda Vujica Mičić pa k banski upravi v Ljubljani. V višjo skupino je napredoval banski svetnik dr. Ivan Vidmar.

Ali kašljate
zaradi prehlada?
Puhlmann-ov čaj
more ozdraviti draženje na kašelj, razkraja sluz in pomiri kašelj.
Dobiva se vseh apotekah.
Originalni omot od 125 g Din 37.—
Ogl. reg. br. 1505-1936

Upor v Kantonu?

Kitajski general Čančitang je proglasil odcepitev Kantona od Čangkajškove Kitajske

Šanghaj, 4. febr. br. Po vesteh iz Kantona je kitajski general Čančitang, ki je že l. 1936. organiziral odpor proti maršalu Čangkajšku, proglasil odcepitev Kantona od Kitajske, v kolikor je pod oblastjo osrednje kitajske vlade. Nad mestom je proglašeno obsedno stanje. V mestu je nastala velika panika. Prebivalstvo beži na vse strani, ker se boji, da bodo kitajske čete mesto napadle in ga bombardirale. Danes so dvakrat priletela nad mesto japonska letala, ki pa niso vrgla niti ene bombe. Telefonske in brzojavne zveze med Kantonom in Hankovom, kjer je sedaj sedež osrednje kitajske vlade, so prekinjene.

Hongkong, 4. febr. AA. Obsedno stanje, ki je bilo proglašeno v Kantonu, so včeraj razširili tudi na vso okolico in sicer zaradi govoric, da nameravajo neki krogi prisiliti sedanjo kvantunško vlado k ostavki. Pravijo, da so pristaši Čančitanga, bivšega kantonskega župana, ki je predlanskim vodil upor proti maršalu Čangkajšku v južni Kitajski, pričeli odkrito borbo proti sedanji vladi v Kvantungu. Položaj je bil davi v Kantonu zelo napet. Po vseh ulicah so se pojavile vojaške patrulje. Neposredna telefonska zveza med Kantonom in Šanghajem je prekinjena.

Nasprotujoče si vesti

Kanton, 4. febr. o. Tu nihče ne ve, zakaj je bilo obsedno stanje razširjeno na vso kantonško pokrajino. Oblasti so odredile, da morajo vse tuje ladje zapustiti kantonsko luko in se umakniti v Hongkong ali v Macao. Mnogo konzulov je že protestiralo proti temu, ker bodo zaradi teh ukrepov lastniki ladij hudo oškodovani. Snoči je bila prekinjena tudi redna plovba med Kantonom in Macaom. Mnogo bogatih Kitajcev beži v Hongkong ali pa proti severu.

Bivši kantonski župan, ki je bil predlanskim med južno-kitajskimi uporniki, se baje tudi sedaj zavzema za to, da bi se mesto brez borbe predalo Japoncem. Zaradi tega so ga kitajski nacionalisti že ponovno napadli in je vselej le po naključju ušel atentatorjem. Baje je bilo obsedno stanje razširjeno na kvantunško pokrajino zaradi propagandnega delovanja njegovih ljudi proti maršalu Čangkajšku, ki se je v zadnjem času razširilo na vso kvantunško pokrajino. Po drugih, bolj verjetnih vesteh so bili včeraj izdani novi strogi varnostni ukrepi zaradi zanesljivih informacij o bližnji japonski koncentrični ofenzivi proti Kantonu.

Šanghaj, 4. febr. w. V splošno dobro poučenih krogih se kategorično demantirajo vesti o državnem prevratu v Kantonu s katerim so skušali zrušiti pokrajinsko vlado v Kvantungu.

Obstreljevanje Kantona

Hongkong, 4. febr. o. Skupina japonskih vojnih ladij se je na vse zgodaj pojavila v bližini Kantona in pričela obstreljevati utrdbe Bocca Tigris, ki so zgrajene ob izlivu Čukianga, ob katerem leži tudi Kanton. Vojne ladje so skušale priti mimo teh utrdb neposredno pred kantonsko pristanišče, kar jim je delno tudi uspelo, nakar so iz neposredne bližine utrdb pričele obstreljevati posamezne južne kantonske okraje.

V mestu je medtem zavladala strašna panika in na tisoče prebivalcev je pričelo bežati iz mesta na vse strani. V dopoldanskih urah so se pojavila nad Kantonom tudi japonska letala, ki so posamezne mestne okraje hudo bombardirala. Po dosedanjih vesteh so bombe ubile 50 ljudi.

Novi japonski uspehi

Hankov, 4. febr. d. Po večdnevnih bojih, ki so dosegli v sredo ponoči v hudem bombardiranju kitajskih postojank pri Fengjangu svoj višek, so Kitajci umaknili svojo fronto včeraj zjutraj z opustitvijo Pengpuja k jezerom, ki so v zvezi z reko Vaj. Japonci so na ta način prispeli pred močno utrjene in z naravnimi ovirami ojačene glavne kitajske postojanke. Od odpornosti te kitajske fronte je odvisna usoda železnice Tiencin-Pukov, v kolikor je še v kitajski posesti, ter usoda vzhodnega odseka lunghajske železnice. Na obeh straneh so pognali v boj nove divizije.

Napadi na židovske trgovine na Dunaju

Dunaj, 4. febr. g. Nocoj so narodni socialisti izvršili zopet več organiziranih napadov na židovske trgovine v predmestjih. Najprej so v III. okraju obmetavali s kamenji židovsko molilnico, kjer je bila pravkar služba božja. Pri tem so bile tri osebe ranjene. Zanetili so tudi požar v molilnici, ki so ga pa prisotni hitro pogasili. V židovskih trgovinah v II. okraju so razbili mnogo šip. Tudi iz IV. V. in XXI. okraja poročajo o sličnih napadih. Policija je aretirala več napadalcev. Gre za narodne socialiste, ki delajo po navodilih svojega centralnega urada. Pri napadih se poslužujejo kolesa.

Aretacije hitlerjevcev v Avstriji

Dunaj, 4. febr. AA. Danes so v Frauenkirchnu v Burgenlandu prijeli več nacionalnih socialistov. Dolže jih, da so skušali izvršiti revolverski atentat na pokrajinskega voditelja domovinske fronte poslanca Coborta.

V Gradcu obsojen jugoslovenski državljan

Gradec, 4. febr. w. Pred tukajšnjim sodiščem se je danes zaključila razprava proti jugoslovenskemu državljanu zdravniku dr. Dušanu Kuneju, in proti avstrijskemu državljanu Josipu Sperku zaradi veleizdaje. Po večdnevni razpravi, ki je bila tajna, se je danes javno objavila obsodba. Dr. Kunej je bil obsojen na dve leti, Sperk pa na tri leta ječe. Dr. Kunej bo po prestani kazni izgnan iz Avstrije.

Strossmayerjeva proslava v Beogradu

Beograd, 4. febr. p. V vseh beograjskih šolah so danes slovesno proslavili Strossmayerjev dan. Na posameznih zavodih so bile akademije z izbranim programom. Profesorji so imeli predavanja o pomenu in zaslugah velikega jugoslovenskega škofa za narodno prebujenje. Proslave so pokazale, kako globoko spoštuje Beograd vse, ki so zaslužni za jugoslovensko idejo.

Jugoslovenska akademija v spomin dr. Bauerja

Zagreb, 4. febr. o. Za obletnico rojstva škofa Strossmayerja je Jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti priredila dopoldne svečano sejo, ki pa je bila v smislu sklepov komemorativne seje ob smrti pokojnega škofa dr. Bauerja posvečena spominu na tega drugega pokrovitelja akademije in hrvatskega metropolita. Svečane seje akademije so se udeležili kot zastopnik Nj. Vel. kralja poveljnik konjeniške divizije general Radko Raketić, nadškof dr. Stepinac, vseučiliški rektor dr. Lovrić, dr. Ante Trumbić, župan dr. Pejčić in drugi odlični zastopniki hrvatskih kulturnih in nacionalnih krogov, mnogi člani akademije in vseučiliškega profesorskega zbora.

Namesto obolelega predsednika dr. Bazale je sejo vodil podpredsednik prof. Hondl. Po uvodnih pozdravih je prečital govor, ki ga je imel predsednik dr. Bazala na interni komemorativni seji akademije o pokojnem nadškofu dr. Bauerju. Nato je o pokojniku kot filozofu predaval prof. dr. Zimmermann s zagrebške bogoslovne fakultete.

Nesreča italijanskega parnika pri Korčuli

Split, 4. febr. o. V bližini rta Ražnjića na južni strani Korčule se je potopil italijanski 650tonski parnik »Garda« iz Barija. Bil je na poti v Metković, da prevzame tovor lesa za Italijo. Priplul je preko Jadranskega morja, ko se je pojavila močna burja. Skušal je zaviti okrog Korčule in se zateči v korčulski kanal, vihar pa ga je zanesel v neposredno bližino Ražnjića in ga vrgel ob pečine, da se je v nekaj trenutkih potopil. Posadka parnika, ki šteje 12 ljudi, se je v zadnjem hipu rešila. Davi je posadka parnika prispela v Split, od koder jo bo italijanski konzul poslal nazaj v Italijo.

Premestitev

Beograd, 4. febr. p. Po službeni potrebi je premeščen višji veterinarski pristav Fran Herković iz Črnomlja v Slovenjgradec.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo vobče lepo vreme. Zjutraj megleno, ponoči mrzlo.

Zagrebška: Stalno, zmerno hladno vreme, le ponekod oblačno, zjutraj pa megleno.

Dunajska: Jasno vreme bo trajalo dalje, v nižinah mraz.

Naši kraji in ljudje

Petdesetletnica društva „Pravnika“
bo po sklepu občnega zbora dostojno proslavljena

Ljubljana, 4. februarja.

V sredo popoldne je bil v ljubljanski pravosodni palači 48. občni zbor društva »Pravnika«. Skupščino je otvoril predsednik dr. Metod *Dolenc*, ki je toplo pozdravil številno zbrane pravnike in med drugim izvajal:

»Danes Vam polagamo račun o poslovanju društvenega odbora in o položaju Pravnika. Pri tem ne smemo prezreti, da se nahajamo od 26. januarja t. l. dalje v petdesetem letu društvenega obstoja in delovanja. *Društveno petdesetletnico moramo čim*

Predsednik vsenč. prof. dr. Metod Dolenc

dostojnejše proslaviti, ker smo to dolžni vzvišeni ideji, kateri služi naše društvo. Pun̆čica v očesu nam je naše glasilo »Slovenski Pravnik«, ki je priznano v naši ožji in širši domovini, pa tudi v tujini. Za ogromno delo gre zahvala našemu marljivemu uredniku dr. Rudolfu *Sajovicu* in vsem sotrudnikom. Sili me tudi dolžnost, da izrečem s tega mesta najglobokejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da se naše društveno glasilo tako lepo udejstvuje. Mislim na naše dobrotnike, ki so nam naklonili podpore. V prvi vrsti je to naša banovina, dalje odvetniška zbornica. Na pobudo odvetniške zbornice in z njeno podporo nam bo omogočeno, da bomo letos pričeli izdajati v »Slov. Pravniku« še tretjo prilogo, upravnosodne odločbe naših najvišjih inštanc. Dalje so nam z rednimi podporami priskočili na pomoč ministrstvo pravde v Beogradu in pa predsedništvi mestnih občin ljubljanske in mariborske. Društvo je prirejalo predavanja in diskusijske razprave o prednačrtu občega državljanskega zakonika. Društvo lepo napreduje in opažamo precejšen prirast članov iz mlajših vrst.«

Občni zbor je vzel predsednikovo poročilo z živahnim odobravanjem na znanje, na kar je podal svoje poročilo društveni tajnik sodnik France *Orožen* Poudarjal je, da si je odbor predvsem nadel nalogo, da bi zvišal število članov in je v ta namen uvedel posebno akcijo, ki je dobro uspela. Število članov je naraslo za 70, tako, da jih je danes 825. Posebno važen je sklep odbora, da bo društvo izdajalo zakone z absolutno zanesljivim prevodom s kratkimi pojasnili in z dotakom razpisov in odločb, v obliki Schauer-Manzove izdaje. V načrtu je, da bi letno izšla eden ali dva taka zakonika. Kot prvi in najbolj potreben je kazenski postopnik, ki se v priredbi univerzitetnih profesorjev dr. Metoda Dolenca in dr. Aleksandra Maklecova že tiska in bo v kratkem izšel. V znanstvenem pogledu je društvo priredilo več predavanj, ki so bila dobro obiskana in je društvo sodelovalo tudi pri pripravah za nameravani kongres pravnikov v Novem Sadu, ki je bil žal preložen. Društvo se je po svojih odposlancih udeležilo odkritja spomenika dr Ivanu Tavčarju v Poljanah in položilo na njegov grob lep venec. Pri tej priliki je imel spominski govor dr. Metod Dolenc, ki se je spominjal dr. Tavčarja kot enega prvih pravniških pisateljev in sodelavcev »Slovenskega Pravnika« in je naglašal njegove borbe za priznanje pravic slovenskemu jeziku v uradih.

Blagajniško poročilo je podal odvetnik dr. Anton *Urbanc*, ki je poudarjal, da je finančno stanje društva zadovoljivo. Zahvalil se je vsem podpornikom in prosil, da ostanejo tudi v bodoče društvu naklonjeni. Preglednik računov dr. Janko *Žirovnik* je poročal, da je blagajniško stanje v redu in je predlagal, da se podeli odboru in blagajniku absolutorij z zahvalo, kar je bilo soglasno sprejeto. Na predlog profesorja dr. Rudolfa *Sajovica* je nato občni zbor soglasno sprejel sledečo *resolucijo:*

Upoštevajoč, da učni in znanstveni zavodi, kakor inštituti, muzeji, seminarji, fakultetne knjižnice in drugo, ki edino zagotavljajo resnično in uspešno znanstveno delovanje univerze, pri juridični fakulteti univerze Kralja Aleksandra I. v Ljubljani, še niso ustanovljeni, kolikor pa so, še niso izgrajeni v tolikšni meri, da bi se dosegli zaželjeni uspehi, pričakujemo, da bo kraljevska vlada izgraditvi učnih in znanstvenih zavodov na juridični fakulteti v Ljubljani, ki so predpisani z univerzitetno uredbo, posvetila svojo posebno pozornost.

Odbor društva je bil pooblaščen, da v zmislu sprejete resolucije vse potrebno ukrene. Pri volitvah je bil na predlog dr. Krapeža z vzklikom izvoljen ves dosedanji odbor s predsednikom dr. Metodom Dolencem na čelu.

Kako je Zgornja Šiška proslavila Vodnikovo 180letnico

Društvo Vodnik v Gornji Šiški je na svečnico prav lepo proslavilo 180-letnico Valentina Vodnika,gornješišenskega rojaka. Le žal, da je bila dvorana mnogo premajhna. Proslava se je začela ob 10. s svečano mašo v Kosezah, kateri so prisostvovali vsi člani in toliko občinstva, da je bila cerkvica nabito polna. Nato so izvedli odborniki nabiralno akcijo po Zg. Šiški za sklad Vodnikovega rojstnega doma. Darovalci so vsi prejeli v spomin lične razglednice Vodnikovega doma in Vodnikove slike. Zvečer pa je društvo imelo slavnostno akademijo, ki jo je otvoril društveni predsednik g. Pirc in pozdravil goste med njimi župana mestne občine. G. predsednik je zatem podal oris društvene zgodovine in naglasil, da je dolžnost javnosti in oblastev, da se odkupi Vodnikov rojstni dom.

Po končanem govoru je podelil častni diplomi z Vodnikovo sliko zaslužnima članoma bivšemu županu g. Ivanu Zakotniku in g. Ivanu Tavžlu. S kratkim nagovorom je očrtal njune zasluge za društvo. V imenu obeh odlikovancev se je z lepimi besedami zahvalil g. Zakotnik za odlikovanji.

Življenjepis Vodnika je nato podal v obširnem govoru podpredsednik g. Obrsnel. Občinstvo je nagradilo govornika z navdušenim ploskanjem Zatem je nastopil mladinski zbor s tremi pesmicami, ki so bile glede na doršeno izvedbo deležne pri občinstvu lepega odmeva. Enako je navdušil občinstvo nastop 12-letnih deklic Strgarjeve in Maroltove, ki sta zapeli v duetu tri pesmice. Mnogo obetajoči talent je pokazala Strgarjeva, ki je samostojno odpela »Mornarjevo usodo«. Dovršeno je odpel tri pesmi društveni zbor in istotako tri pesmi meš. društ. kvintet. Poslednjo točko sporeda »Slovo iz Gorjuš«, odlomek iz »Žibertovega Balanta«,ki ga je napisal dr. Lah, so prav zanimivo odigrali člani dramskega odseka v spretni režiji g. Obrsnela Posebno je ugajal Valentin Vodnik v osebi g. Rohačka v prizoru, ko se poslavlja od mladine in kmetov.

Večer je bil odlično pripravljen in gre društvu vsa pohvala. Naj še naglasimo, da bi bila dolžnost bele Ljubljane, da se Vodnikov rojstni dom odkupi.

Cestni promet v Trbovljah
Dobra vozila, slabó cestno omrežje

Trbovlje, 4. februarja.

Trboveljsko avtopodjetje Dolanc, ki vrši osebni prevoz med kolodvorom in krajem Trbovlje je pred kratkim stavilo v promet krasen, nov avtobus, ki po svoji moderni aerodinamični liniji, prvovrstni karoseriji in praktični notranji opremi ustreza vsem zahtevam živahnega osebnega prometa v trboveljski dolini. Vožnja z novim avto-Dolancem je udobna in mirna. Močni motor »Opel-Blitz« te s svojimi 79 ks pri polnem vozu potegne kaj hitro po vsem črnem revirju. Karoserija je pravo mojstrsko delo mariborske tovarne Pergler. Nov dokaz velikega tehniškega napredka našega obrtništva in konkurenčne zmožnosti z inozemskim delom.

V kolikor so sedaj Trboveljčani lahko zadovoljni z modernimi prevoznimi sredstvi, s tem manjšim zadoščenjem zrejo na vse večje zanemarjenje cestnega omrežja. Glavna cesta od kolodvora do vasi Trbovlje je že od jeseni brez novega gramoza, ki sicer leži že dolge mesece v nedotaknjenih kupih ob cestišču a čaka, da ga bosta dež in veter razkrojila, preden bo kaj koristi za blatno cesto. Blato do gležnjev in prah preko glave odlikujeta to trboveljsko glavno prometno žilo, za katero se ne brigajo ne cestarji, ne pristojni cestni odbori kjer imajo brez dvoma odločilno besedo tudi trboveljski zastopniki. Bil bi že skrajni čas, da se cesta očisti in posuje z gramozom. Izredno živi avtobusni in tovorni promet tudi sicer zahtevata razširjenje ceste na nekaterih mestih (pri Hribarju, od Sokolskega doma do Cimermana).

Enako ovirajo promet brzojavni in elektrovodni drogovi, ki so na več mestih postavljeni preveč na cesto in so bili že nekolikokrat vzrok prometnim nezgodam in kratkemu stiku. Ostri ovinek ceste pri cementarni je bil že od nekdaj huda prometna ovira. Ravnateljstvo cementarne bi brez velike škode lahko prav sedaj, ko podira staro tovarniško poslopje odstopilo vsaj dva metra zemljišča, ki ba zadostovalo, da se cesta izpelje v blažjem in preglednejšem ovinku. Pristojnim činiteljem, ki so pač prav blizu ravnateljstva TPD, bi to bilo z malo dobre volje prav lahko ukreniti. Plazovje blizu lesnega skladišča vse bolj ogroža ves promet. Cesto je treba temeljito zavarovati, hrib pa očistiti vseh plasti, saj bi utegnile baš ob pomladnem deževju zgrmeti še z večjo silo v dolino in povzročiti nepotrebne hude prometne nesreče.

Tatinske trojke obiskujejo trgovine
Nekateri trgovci niti nočejo več prijavljati tatvin

Ljubljana, 4. februarja

Nedavno smo poročali o aretaciji dveh mladih vagabundov iz Zagreba, pri katerih je policija povsem slučajno naletela na kup nove garderobe, ki sta jo bila fanta brez dvoma nakradla po raznih ljubljanskih trgovinah. Za njima so organi kriminalnega oddelka postali pozorni še na tri Hrvate, ki so v neki trgovini s čevlji po preizkušenem triku — dva sta izbirala in se pogajala, tretji pa je kradel — odnesli nekaj blaga. Pozneje so enega izmed njih na kolodvoru prijeli, dočim sta dva srečno odnesla pete. Kakor je policija dognala, sta moža še po tistem v neki trgovini v Florijanski ulici iskala ugodne prilike, a ko so jima prišli na sled, sta vnovič pobegnila pred aretacijo.

Pri možu, ki je policiji ostal v rokah, nekem Svetozaru Miciću iz Bjelovara, pa so po podrobnejši preiskavi našli za nekaj tisočakov najrazličnejšega blaga. Micić mora biti po vsej priliki star strokovnjak v kriminalnih rečeh. Lepo, elegantno uro iz kroma, vredno kakšnih 500 din, je znal tako spretno skriti na nadlehti, da so jo našli pri njem šele potem, ko je bil že nekaj dni za zapahi. Razen tega mu je policija zaplenila štiri velike kose popelina za srajce, nekaj kosov finega sukna, kakršno se prodaja po kakšnih 300 din meter, lep pulover in lepo izdelan nož. Kakor kažejo vsa znamenja, mora biti v mestu na delu večja družba tatov iz Hrvatske, ki se porazdeljujejo v manjše skupine, največkrat v trojke, in kradejo po trgovinah in povsod, kjer jim kaj vrednega pride pod roko.

Največ preglavic zasledovanja teh rokomavhov pa dela policiji dejstvo, da se trgovci po navadi sploh ne zanimajo za zaplenjeno blago. Micić je priznal, da je vse, kar so dobili pri njem, nakradel po ljubljanskih trgovinah, noče pa navesti nobenih podrobnosti. V interesu našega trgovstva je, da od svoje strani pomaga razjasniti tatvine. Če se oškodovancem ne bi zdelo vredno, prijaviti primere, ko jim rokomavhi odnesejo za nekaj tisočakov blaga, bomo lahko v resnici začeli verjeti, da se na našem trgu kriza nič več ne pozna.

Delovanje trboveljskega akademskega društva „Mladi“

Trbovlje, 4. februarja

Trboveljski akademiki, o katerih smo že poročali, da so se zbrali v izobraževalnem društvu »Mladi«, so bili tudi zadnji čas prav pridno na delu. Poleg rednih tedenskih sestankov in članskih predavanjih večerov je društveno vodstvo priredilo dvoje zelo zanimivih javnih predavanj. Univ. doc. prof. dr. Gogala je govoril o sodobni mladini. V kratkem presledku je sledilo predavanje prof. Jože Zemljaka o problemih Slovenstva. Predavanji sta bili prav dobro obiskani. Poslušalci, izključno delavci, so z živim zanimanjem sledili predavateljem in se udeležili proste debate z željo, da bi se v Trbovljah vršila redna predavanja o vseh perečih vprašanjih in ustvarila zamisel ljudske univerze. Ustanovitev meddruštvenega krajevnega odbora bi vsekakor pospešila uresničenje te prepotrebne kulturne ustanove.

Za nedeljo nam trboveljski »Mladi« pripravljajo umetniški užitek. Akademski pevski zbor priredi na pobudo »Mladih« ob 16. koncert v Sokolskem domu. Umetniško preizkušeni pevski glasnik ljubljanskega vseučilišča bo na tem koncertu predvajal slovenske umetne in narodne pesmi, med drugimi Matije Tomca (Trubarjev očenaš), Jakoba Gallusa, Foersterja, ter naših modernih Adamiča, Lajovica, Ravnika in Kogoja. Koncert Akademskega pevskega zbora, ki uživa upravičeno državni in tudi mednarodni sloves, utegne biti za Trboveljčane prvovrsten glasbeni dogodek. Nikdo naj ga ne zamudi, ki mu je do prave glasbene umetnosti. Našim »Mladim« vse priznanje za njihovo iniciativo na polju kulturnega dela, ki mu bo nedeljski koncert brez dvoma proširil potrebni krog prijateljev in podpornikov.

Breznik podlegel poškodbam

Maribor, 4. februarja

Poročali smo o razburljivem dogodku, ki se je pripetil ob priliki domače veselice pri Repičevih pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah. Sredi vesele družbe se je nenadno pojavil ob vežnih vratih neki Rudolf Kovačič, ki se je pred družbo razkoračil in že tudi naperil lovsko puško v družbo. Strel je zadel 24-letnega posestniškega sina Franca *Breznika* iz Negove, ki so ga prestreljenega trebuha prepeljali v mariborsko bolnišnico. Zdravniki so se prizadevali, da bi mu rešili življenje. Toda nastopile so komplikacije in snoči je Breznik po groznih mukah podlegel poškodbam. Orožniki so Kovačiča, ki je znan pretepač, aretirali ter izročili mariborskemu okrožnemu sodišču.

Razmere v Delavskem domu

Ljubljana, 4. februarja

O Delavskem domu se zadnji čas čita marsikaj zanimivega, bodi že v člankih, bodi že v popravkih. Prav nedavni popravek v »Slovenskem Narodu« (26. p. m.) me zavaja kot resnicoljuba in dobrega poznavalca razmer, da napišem v »Jutru« naslednje ugotovitve:

Da bi bile službene razmere v ljubljanskem Delavskem domu — (delovni čas, plače, stanovanje, prehrana, prosti čas in drugo) — do zadnjega časa prav take, kakor so bile uvedene ob otvoritvi Doma, ni resnično. Glede hrane je treba povedati: lani avgusta so bile glede na pritožbo na mestno poglavarstvo zaslišane od pristojnega komisarja vse kuhinjske uslužbenke in so se, čeprav vsaka posamič zaslišana, soglasno pritožile, da dobivajo nezadostno in prestano hrano. Pritožba je veljala le za uslužbenke v kuhinji, dočim so sobarice dobivale hrano pred postrežbo gostom, torej svežo in v izdatni količini. Koliko se je doseglo s pritožbo na mestnem poglavarstvu, je dokazalo dejstvo, da so uslužbenke kljub zagotovilom, da lahko vsaka uslužbenka izjavi resnico, izgubljale službo brez tehtnega vzroka, druga za drugo, kar jih je dovedlo do tega, da so se organizirale Od mestnega poglavarstva je prišla okrožnica, da je zabranjeno uslužbenkam pritoževati se kakšnim upravičenim odbornikom.

Uslužbenke v Delavskem domu prebivajo v parketirani spalnici v četrtem nadstropju. V spalnici je zdaj štirinajst postelj (pred 15. decembrom jih je bilo 18). Spalnica je zračna, toda pozimi mrzla, ker se kuri le zvečer od 18. do 20 ure, torej v času, ko je pretežna večina uslužbenk zaposlena še najmanj poldrugo uro. Isto velja glede umivalnice. Topla voda je na razpolago le čez dan, ko so uslužbenke še na delu, in sicer od 7. do 20.

Čitali smo v omenjenem popravku, da se plače uslužbenk gibljejo med 300 in 600 din mesečno. Resnica je tale: ena sama uslužbenka ima 450 din, neka druga uslužbenka 350 din, 13 uslužbenk po 300 din, 7 uslužbenk po 250 din in ena uslužbenka 200 din s hrano in stanovanjem Sedanja uprava neupravičeno očita uslužbenkam razne ugodnosti, ki jih doslej niso ne prejele, ne užile. Nasprotno! Pod prejšnjo upravo so uslužbenke dobile nakaznice za prehrano, kakor vsak gost in so z njimi svobodno razpolagale. Vsaka uslužbenka je imela po 6-mesečnem službovanju pravico do 10-dnevnega dopusta, zdaj pa dobi šele po 2-letnem službovanju 7 dni dopusta. Prej je bila vsaka uslužbenka vsako tretjo nedeljo ves dan prosta, kar je zdaj odpadlo. Sobarice so imele po dve in dve skupno sobico, dočim so bile kuhinjske uslužbenke v eni sobi s sedmimi posteljami; vse sobe so bile pozimi ves dan kurjene. To so najpomembnejši »priboljški« pod raznimi številnimi »ugodnostmi«.

Čitali smo vprašanje, zakaj so se uslužbenke organizirale. Vsaki novovstopivši uslužbenki je bilo od strani sedanjega upravitelja strogo zabranjeno organizirati se. Tega so se nove uslužbenke z malimi izjemami tudi držale. In tako je veljalo do nedavnega. G. upravitelj Pelan je začel nato sam pripravljati uslužbenke do tega, da se organizirajo v okviru JRZ, kar pa je bilo že organiziranih v družbi živilskih delavcev, naj bi prestopile. Tako sta nastali dve organizaciji, prva kljub prepovedi, druga na »prigovarjanje«.

V dobi sedanje uprave je zapustilo službo v Delavskem domu 24 uslužbenk, ki so veljale za stalne, da niti ne omenjamo onih, ki so bile v službi le po nekaj dni, a so bridko razočarane spet zapustile službo, deloma po odpovedi uprave, deloma po lastni volji, ko so spoznale razmere. Ne eno ne drugo ni odlično spričevalo za sedanjo upravo. Glede na vse to pač ni čudno, da prejema uprava vedno nove prošnje za sprejem v službo, saj pri tolikšni izmenjavi uslužbenk venomer potrebuje nove moči. A tudi to je spričevalo!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Perilo je hitro oprano

če vzameš vedno SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO

...in za namakanje Žensko hvalo

Župančičevo slavje v Beogradu
Prešernov dan v Čačku

Beograd, 4. februarja

Šestdesetletnico našega pesnika Otona Župančiča bomo proslavili tudi beograjski Slovenci na svečan način Prosvetni odsek Slovenskega ženskega podpornega društva pripravlja slavnostno akademijo, ki bo v četrtek, 10 februarja, v veliki dvorani Ruskega doma. Režijo slavnostne akademije je prevzela umetnica ga. Cirila Škerlj-Medvedova. Na akademiji sodelujeta tudi člana beograjske opere gdč. Anita Mezetova in g. Josip Rijavec.

Poleg predavanja o Župančiču, ki ga bo imel pisatelj g. Slavko Savinšek, so na sporedu recitacije in deklamacije ter četrto dejanje iz »Veronike Deseniške«, ki jo je lani v celoti uprizorilo Društvo Slovencev v Beogradu Na akademijo je povabljen tudi beograjski Penklub, prosvetni minister in rektor beograjske univerze. Čisti dobiček je namenjen za pomoč revnim beograjskim Slovencem. Vso beograjsko slovensko javnost opozarjamo na to akademijo! Vstopnice se že dobe pri blagajni Ruskega doma.

Iz Čačka pa poročajo, da bodo tam v nedeljo 6. t. m. z lepo svečanostjo proslavili Prešernov dan. Društvo »Šola in dom« na ondotni gimnaziji je pripravilo skrbno izbran spored in sicer bo o Prešernu predavala gdč prof. Margita Radovičeva, četrtošolka Angela Bratina bo deklamirala »Vrbo« in še eno Prešernovo O Prešernovem rojstnem kraju bo predaval prof. Slavoljub Sekovanič, dijaški zbor pa bo poleg drugih pesmi zapel Flajšmanovo »Pod oknom« in Vilharjevo »Iz bratskog zagrljaja«. Denarna zbirka bo poslana odboru za odkup in preureditev Prešernove rojstne hiše v Vrbi.

Planinski pogrebci in grobarji

Kamna gorica, 3. februarja.

Izredno zanimiv primer sem doživel nedavno. Ušesom nisem mogel verjeti, dokler mi niso potrdile tudi oči, da je prišel planinski grobar — krokar — k pogrebščini v dolino, v bližino vasi.

Krk — krok — krk — se je razlegalo v dolgočasno megleno pokrajino, v gozd, ki je zasnežen sanjal zimski sen. »Ali je mogoče? In že spet krok — krok — krk. Bližal sem se kraju, od koder sem bil čul nepričakovane glasove. Iz goščave je zlezla velika črna ptica in že se je zamodrilo temno perje. Ptica je zakrožila in se dvignila v meglo. V goščavi sem našel ostanek lova društva »Lovske vzajemnosti«, zastreljeno srno. Lovci je niso našli, grobar s planine jo je odkril.

Kako jo je našel, mi ni razumljivo. Saj vendar ljudje ne pomnijo, da bi bili krokarji v dolini. Če pa leti iz Karavank v pogorje Jelovice, leti kakih 600 do 800 m nad savsko dolino. Ali je mogoče, da je opazil srno s take višine?

*

Krokarja pozna iz pravljice otrok, še preden v šolo hodi. Med najbolj razširjenimi je tista o krokarju in lisici. Tudi naslikanega vidimo v otroških knjižicah. Kljub temu pa je prav malo ljudi ki bi ga poznali vsai iz muzeja ali ga videli nagačenega v šoli. Živega krokarja videti je imel le malokdo priliko. Veliko ljudi zamenjuje krokarja s črno poljsko vrano, ki pride k nam le v hudih zimskih dnevih. Med dolinskimi lovci pa jih je malo, ki bi ga poznali. Planinci, ki so videli krokarja plavati v višini, so ga zopet zamenjali s planinskim orlom. Krokarja poznajo najbolje pastirji, planinski lovci in pa gorski vodniki. Nekaj izrednega je, če kdo najde krokarjevo gnezdo.

Pri nas je krokar izredna planinska ptica. Slišiš ga v planinah večkrat, toda vidiš ga le prav redko, ker pač večina planincev premalo opazuje in je preveč glasna v velikem božjem svetišču. Krokarja za kričače ni nikjer, kljub temu pa bi lahko trdili, da je povsod. Kraljestvo krokarjev je redko zasedeno, toda je ogromno. Kadar v planinah kraljuje najsvetejša tišina, zaslišiš zamolkli krokarjev glas: kr-kr-kr. Visoko nad teboj, v neskončni sinjini plava črni grohar. Dogodi se, da prileze planinec tiho, neslišno izza pečino. Z oguljenega, od gorskih viher razdejanega trša se spelje velika, dvakrat večja črna ptica. V soncu se kar zamodri temno perje. Marsikdo ostrmi in ugiba: kaj bi le to bilo? Šele vodnik ali lovec pojasni, da je to planinski grobar, črni krokar.

Dviga se vedno više in više, plava, dokler ne izgine v sinji, neskončni modrini. Kjer so planinci, ga — kakor rečeno — navadno ni. Kjer so lovci, se pa takoj oglasi in se tudi rad pokaže. Toda navadno tako, da ga ni mogoče ustreliti.

Sveto tišino planin prekine rezek pok iz risanice. Na belem produ je smrt. Čez strmo steno zdrsne gams in udari na ostro kamenje proda. Ta pok je znak za krokarja in gorske kavke: da bo pojedina — pogrebščina. Kr — kr— krvi — krvi! Gorske kavke že obletujejo srečnega lovca, ki puli gamsovo dlako in komaj čakajo, kdaj bo iz gamsa iztrebljen drob. Posedajo po pečinah in zopet krožijo kričeč: krvi — krvi — fiv — fiv... Dva krokarja sedita na golih trših in krakata gamsu pogrebnico. Čakata v varni razdalji, da bo lovec odšel.

Kadar pade gams v nedostopnih pečinah, takrat grobarji in gorski pogrebci krakajo in žvižgajo pogrebno pesem. Kdo jim je povedal, da je strel navadno znak smrti? Čeprav precej redko čujejo streljanje v planinah, vendar dobro vedo, kaj se dogaja. Če ranjena divjad beži, ji gorska kavka, plavajoča dober meter nad zemljo, sledi nad krvavo sledjo, kakor lovski pes po sledi na zemlji. Ko divjad omaga, pokliče kavka še druge pogrebce in grobarje na pogrebščino. Zdrave divjadi se ne lotijo.

Pri nas v planinah je že malo krokarjev, iz doline pa so se že popolnoma izselili in je prava redkost, če ga v dolini slišite ali vidite. Vendar najdejo vsako mrhovino, posebno v planinah.

Nepojasnjeno je, kaj vodi grobarje in pogrebnice, rumenokljune planinske kavke, k pogrebščini. V mnogih primerih bistre oči. Toda dogodi se, da bi človek podvomil, kako neki je ptica mogla opaziti zaželeno pečenko z višave, kjer navadno plava ali prebiva. Pomagati ji mora pač tudi voh.

Krokarjev je res vedno manj. Mnogi sodijo, da lovci preganjajo in uničujejo naša redka bitja v svobodnem stvarstvu. V marsikaterem primeru imajo prav, če tako menijo, pri krokarju pa delajo lovcem krivico. Krokarja nihče ne strelja, že zaradi tega ne, da bi ne bil moten mir v planinah. V gnezdih pa jih tudi nihče ne uničuje. Kaj je vzrok redčenja lepe ptice?

Pomanjkanje hrane. Pred davnimi leti, ko še ni bilo strogih sanitarnih predpisov in se je v dolini tudi več paslo kakor danes, takrat je bila miza krokarju kaj bogato pogrnjena tudi v dolini. Živina je poginila, včasi so jo malo zagrebli. Če pa je ležala mrhovina v bolj oddaljenem kraju, so jo prepustili ujedam in roparicam. Z novimi zdravstvenimi predpisi so bili ljudje primorani primerno pokopavati mrhovino. Krokarju je tako zmanjkalo hrane v dolini. Moral se je preseliti v višje kraje, kamor še niso segli moderni predpisi. V dolini je ostal krokar le še v pravljici.

Večkrat pogine kaka žival v težko dostopnih krajih. Kdo drugi naj jo pokoplje, kakor planinski grobar krokar! Za krokarja pa skrbe tudi lovci. Nekaj divjadi je zastreljene, pa tudi od uplenjene ostane drob za krokarje in kavke. Največ hrane pa preskrbe krokarjem snežni plazovi, ki vsako leto uničijo nekaj gamsov. Toda z napredkom in razvojem planinarstva se razširja v planinah civilizacija, ki v mnogih primerih ni v skladu s prirodo. To je vzrok, da se redči kraljestvo črnega planinskega grobarja. Za plešcem, ki je že pred leti stalno zapustil naše planine in odletel na jug, bo prej ali slej odletel tudi naš lepi črni krokar. —s.

Domače vesti

* **Docent dr. Fran Mesesnel izvoljen za izrednega vseučiliškega profesorja.** Vseučiliški svet beograjskega vseučilišča je na svoji zadnji seji izvolil 16 rednih in izrednih vseučiliških profesorjev. Med njimi je bil izvoljen dosedanji vseučiliški docent dr. Fran Mesesnel za izrednega profesorja zgodovine umetnosti na filozofski fakulteti v Skoplju.

* **Muzej Bokeljske mornarice.** Med tradicionalnimi tripunskimi slavnostmi je bil za vso Boko pomemben dogodek tudi slavnostna otvoritev muzeja Bokeljske mornarice. V tem muzeju so predmeti velike zgodovinske in kulturne vrednosti: zgodovinski dokumenti, staro dragoceno orožje in najrazličnejše slike iz pestre zgodovine najstarejše mornariške organizacije. Muzej Bokeljske mornarice je nameščen v stari in znameniti Grgurovi palači v Kotoru. V kratkem času bodo prenešeni v muzej zgodovinski predmeti, ki jih imajo še člani mornarice na svojih domovih.

* **Pevski zbor angleških novinarjev in tiskarnarjev.** Pod pokroviteljstvom odseka za propagando v angleškem zunanjem ministrstvu se je podal na turnejo znameniti pevski zbor angleških novinarjev in tiskarnarjev Fleet Street Choir. Ta zbor ima ime po znani londonski ulici, v kateri so največje redakcije. Člani zbora so novinarji in nameščenci velikih londonskih tiskarniških podjetij. Zbor, ki šteje 35 članov in članic je ustanovil leta 1929. Njegov sedanji dirigent Lawrence. K sprejemnemu izpitu se je javilo 500 kandidatov, sprejeli pa so jih samo 40, kar služi v dokaz, da je zbor na veliki višini. Na raznih festivalih si je že zaslužil prve nagrade. Na svoji zadnji turneji je obiskal Dansko, Švedsko in Nemčijo, zdaj pa so na vrsti države Srednje Evrope. Znameniti zbor je nastopil v Beogradu in Zagrebu.

* **Za doktorja vsega zdravilstva je bil** promoviran na zagrebški univerzi g. Leo Mataje iz Stražišča. 23 letnemu doktorju iskreno čestitamo!

* **Glavni odbor Legije koroških borcev** sporoča, da bo redni občni zbor krajevne organizacije v Mežici 6. t. m. ob 9. dopoldne v Mežici v Stoparjevi gostilni. Občni zbor krajevne organizacije v Celju bo 6. t. m. ob 9. dopoldne v prostorih Narodnega doma in ne, kakor je bilo pomotno javljeno, 13. t. m. Vsi člani kakor tudi nečlani iz Celja in Mežice so vabljeni, da se teh zborov zanesljivo udeleže.

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega najčešče trpe na trdi stolici, naj pijejo dnevno po eno čašo naravne »Franz-Josefove« grenčice, ki jo je treba prej nekoliko segreti. Davno preizkušena »Franz-Josefova« grenčica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.
Ug. reg. S. br. 13. 485/33

* **Telefonski promet med Jugoslavijo in** odredilo, da se otvori telefonski promet med italijanskimi ladjami. Poštno ministrstvo je Jugoslavijo in italijanskimi ladjami na morju. Ladje, s katerimi bodo mogoči taki brezžični razgovori, so »Giulio Cesare«, »Conte di Savoia«, »Conte Rosso« in »Conte Verde«. Telefonski promet se bo razvijal preko brezžične postaje v Rimu. Od teh telefonskih razgovorov se bodo pobirale takse za razgovor in priprave za razgovore. Taksa za razgovor bo znašala 34 zl. fr., taksa za pripravo razgovora pa 7.33 zl. fr. Telefonski promet med Jugoslavijo in omenjenimi italijanskimi ladjami na odprtem morju se bo pričel s 1. marcem.

* **Umrl je prvi meter beograjske »Politike«.** Beograjski dnevnik »Politika«, ki izhaja že 35. leto, se spominja s člankom in sliko svojega prvega meterja Djure Todorovića, ki je te dni umrl v neki vasi blizu Osjeka, star 59 let. Pred 35 leti še ni bilo današnjih modernih stavnih in tiskarskih strojev, Todorović pa si je že zelo mlad pridobil sloves odličnega tipografa in še boljšega meterja. Zaradi slabega zdravja pa je moral po dolgih letih Beograd zapustiti, živel je nekaj časa v Šidu, kjer se je še udejstvoval v svoji stroki, pozneje pa je moral tudi svoj poklic zapustiti in postal je gozdar v osješki okolici.

* **Demon Rusije — Rasputin je ena najzanimivejših osebnosti zgodovine.** Kmet, ki se je povzpel do carjevega svetovalca in ki je nazadnje povzročil propad Rusije. Že mnogo pisateljev se je ukvarjalo z njim. Najbolj prepričujoče ga je podal nemški pisatelj Klabund, ki je pri nas znan zlasti po svojem »Krogu s kredo«. Njegovo delo »Rasputin — roman demona« je pravkar izdala založba »Cesta« hkratu z romanom o življenju največjega ruskega vladarja Petra Velikega (»Pjotr — roman carja«). Oba romana staneta skupaj samo 10 dinarjev, v platnu pa 15 dinarjev. Dobita se po knjigarnah ali pa pri založbi »Cesti« v Ljubljani, Knafljeva ul. 5. Sezite po tej knjigi, ki je po svoji vsebini in po svoji ceni najboljše, kar more bralec zahtevati.

Dama mora biti lepa na plesu. Kako boste to dosegli boste izvedeli v parfumeriji »NADA«, Frančiškanska ulica.

* **Propad starodavne palače na Rabu.** V noči od 1. na 2. t. m. je, kakor znano, požar opustošil starodavno palačo rodbine Dominis na Rabu. Nekateri deli te palače so še iz 12. stoletja. Ni še znano, če so od ognja uničeni vsi prekrasni ornamenti, ki so krasili to starodavno zgradbo, katero pa so v zadnjih desetletjih hudo zanemarjali in dajali njene prostore v najem raznim trgovcem za skladišče. Da je bilo v palači celo skladišče bencina, je pač dokaz največje zanikrnosti. Burna in slavna je zgodovina rodbine Dominis, ki je bila v sorodstvu s Frankopani. Po zavzetju Raba od Benečanov je veljava rodbine močno padla in njeni člani so se postavili na čelu upora. Septembra l. 1409. je Ivan Dominis s svojimi ljudmi pobil beneško posadko, ki se je izkrcala na Rabu. Pod beneško oblastjo so se nekateri člani Dominisove rodbine v drugih krajih sicer povzpeli do ugleda in blagostanja, a oni, ki so ostali v starem dvorcu na Rabu, so veljali za upornike. Pod avstrijsko oblastjo je rodbina gmotno še bolj propadla in v dvorcu so naselili razni tuji najemniki. Sedanji lastnik palače je italijanski državljan in živi v Italiji kot zdravnik. Prišel je čas, da bi starodavno poslopje prišlo v državne roke in da bi ga strokovnjaki restavrirali. Dvor Dominis ni samo zgodovinska zgradba, marveč je bil do sedanje nesreče tudi najlepši kras mesta Raba, ki ga vsako leto obišče nekaj tisoč tujcev. Restavracija dvora bi morala biti izvedena pod nadzorstvom najboljših strokovnjakov in pri tem se ne bi smelo varčevati. V dvoru bi lahko namestili razne urade in tudi mestni muzej, o katerem na Rabu že več let razmišljajo. Vsa naša kulturna javnost mora nastopiti proti razpadu starodavnega dvora.

* **Nova cesta na Zagrebško goro.** V Zagrebu so pričeli graditi cesto, ki bo spajala mesto z bližnjo okolico. To je začetek velike ceste, po kateri bo izpeljan ves vozni promet do Zagrebške gore. Najprej bodo zgradili na razdaljo kakih 300 m 8 in pol metra široko cesto od mestne mitnice do znane gostilne »Mlinarice«. V nekaj letih te popularne gostilne ne bo več, ker bo vodila nova cesta preko njenega zemljišča. Ostale ceste na Zagrebško goro bodo potem služile samo turistom in manjšemu prometu.

* **Virovitica je zadovoljna s svojimi cigani.** V nekaterih banovinah so bile izdane stroge naredbe o kolonizaciji ciganov. Ko je občinska uprava v Virovitici dobila tako naredbo, je odgovorila banski upravi, da v njenem okolišu kolonizacija ni potrebna, ker cigani s svojim načinom življenja ne delajo nobene škode.

* **Poneverbe v rudniku zlata v Bakovičah pri Fojnici** so velika senzacija za ves okoliš in za Sarajevo. Rudnik je last neke angleške družbe in k preiskavi je prišel njen funkcionar naravnost iz Londona ter izročil oblasti ovadbe proti večjemu številu višjih uradnikov. Ti uradniki so že dolgo časa živeli zelo razkošno. Večkrat so od rudnika poslali naravnost v Sarajevo sredi noči avtomobil, da jim pripelje kako izbrano jed ali pijačo. S svojim razkošjem so si pridobili v Sarajevu seveda velik kredit in sedaj so trgovci v velikih skrbeh, ker jim osumljeni uradniki dolgujejo nad 800.000 din.

P.J.S. na Drž. dvorazr. trg. šoli
Vas vljudno vabi na
akademijo s plesom
pod pokroviteljstvom gosp. direktorja Jos. Gogale in častnega damskega komiteja
dne 6. febr. ob 19. uri v Trgovskem domu
Izbran program!
ADAMIČ! BUFFET!

* **Nezgoda dveh parnikov v splitskem pristanišču.** Italijanski parnik »Ancora« iz Trsta je v splitskem pristanišču trčil ob grški parnik »Nea Tyhi«, ki se je pripravil, da bi natovoril premog. Pri manevriranju je odrekla zveza med krovom in strojnico italijanskega parnika in se tako ladja ni pravočasno ustavila. Poveljnik grškega parnika zahteva 100.000 din odškodnine. Pristaniške oblasti so uvedle preiskavo.

* **Sneg na Dinarskih planinah. Na Primorju** se je v četrtek vreme poslabšalo. Ko je v Splitu vso noč deževalo, je v Zagori na gosto snežilo in proti jutru so bili že snežni meteži. Dinarske planine so spet pod visokim snegom. Promet na cesti Livno-Sinj je prekinjen. Pri Vagnju je sneg dosegel višino poldrugega metra, na Kozjaku in Mosoru pa je že nad 3 metre visok. Tudi otoka Brač in Hvar sta dobila nekaj snega. Po vsej Liki spet sneži, a vlaki še nimajo zamud.

* **Na ples vabi predpust. Z užitkom plešete, če negujete telo in noge s Sanopedom,** ki odpravi tudi vonj po potu. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Drogerija Jančigaj, Ljubljana, Dov. Min. nar. zdr. 31316.

OSLABELIM

Znanstveno je dognano, da regulira »KA-LE-FLUID« sekretarno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postaja človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno detajlna literatura, zahtjevajte: Beograd, Masarykova 9. Miloš Marković.

»KA-LE-FLUID« se prodaja v lekarnah in drogerijah. S. br. 10537/33

* **Sokolsko društvo Dravograd—Meža** obvešča svoje članstvo, da je maškerada, ki bi se morala vršiti danes, v soboto, 5. t. m. zaradi nenadne smrti članice sestre Marije Komauerjeve preložena na prihodnjo soboto 12. t. m.

* **Radio je vsakemu kulturnemu človeku neobhodno potreben,** prav tako pa mu je potrebna tudi skrbno urejevana tedenska radijska revija. **»Naš val«,** ki izhaja vsak petek, prinaša vse evropske radijske sporede na normalnih, dolgih in kratkih valovih, prav tako pa tudi poseben umetniški izbor iz programov tekočega tedna. Poleg vsega tega prinaša obilo zanimivega branja, kakor napet kriminalni roman »Moč treh«, novelo, modno rubriko, pregled po radijskem svetu, teatrsko rubriko, filmsko smotro, nagradne križanke in drugo. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5 in stane mesečno samo 12 Din.

* **Avtobus Ljubljana — Kamnik — Gornji grad — Ljubno** zopet redno obratuje.

* **Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite** zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc Jožefove grenčice.

* **Obleke in klobuke** kemično čisti, barva, plisira in lika **tovarna Jos. Reich.** 2

Z Jesenic

s— **Kino Radio** predvaja danes in jutri ob 20. (v nedeljo tudi ob 15. pop.) velefilm »Mazurka« s Polo Negri v gl. vlogi. Režija W. Forst. Med dodatki glasbeni film »Van Steeden in nj. orkester« ter Paramountov zvočni tednik. Sledi »Fedora«.

Iz Ljubljane

u— **70letnica gospe Franje Tavčarjeve.** Na mnoga vprašanja glede proslave tega dne odgovarja pripravljalni odbor: Dne 8. t. m. ob 20. bo v veliki dvorani Kazine častni večer. Na večeru je predviden govor zastopnice ženstva, predaja častnega daru za »Dekliški internat Franje Tavčarjeve«, čestitanja društev in posameznikov ter vpis v pripravljeno častno knjigo. Program bo poživila vojaška godba, pevski zbori in deklamacije. Poskrbljeno je, da se bo odvijal program naglo, tako da bo imel vsakdo priliko pozdraviti jubilantko osebno. V dvorani bodo pogrnjene mize, buffet v oskrbi restavracije »Zvezde«. Posebnih vabil ne bo. Seveda tudi ni vstopnine. Vsakdo, kdor bi se hotel osebno pokloniti gospej jubilantki in se vpisati v knjigo, je vabljen in prisrčno dobrodošel. Obleka popoldanska ali večerna, jugoslovenske in sploh slovanske narodne noše zelo dobrodošle.

u— **Predavanje Prirodoslovnega društva.** V torek 8. t. m. ob 20. bo predaval v mali filharmonični dvorani g. dr. Oton Bajc o operaciji z električnim nožem.

u— **Predavanje SPD o južnoameriških** Andih bo, kakor je že bilo sporočeno v ponedeljek 7. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Poljaki med Slovani najmočneje gojijo inozemske ekspedicije ter vzbujajo pozornost na znanstveno alpinskih uspehih s svojimi izvršenimi odpravami v Južno Ameriko, Spitzberge, Atlas i. t. d. Sedaj se pripravljajo na ekspedicijo v Himalajo, tako da stopajo Poljaki v prvo vrsto svetovnih alpinistov in se bore ramo ob rami z Angleži in Nemci za dosego najvišjih ciljev. Na zadnji odpravi v južnoameriške Ande, Argentino in Čile so premagali več vrhov nad 6000 m ter dosegli tudi najvišji vrh Aconcaguo 7035 m. Predaval bo član ekspedicije g. Jan Stolarski in to v slovenščini. Oteta se nam jako zanimiv večer ter je naša slovanska in planinska dolžnost, da polnoštevilno obiščemo to prireditev. Vstopnice so že v prodaji v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4/I.

„Že dolgo se nismo tako imenitno zabavali“ . . .
je rekla večina ljudi, ko so odhajali od včerajšnje premiere naše vesele operete »IHR LEIBHUSAR«
Film, ki človeka pomladi!
Vino, čardaš in ljubezen!
Vse za ljubezen
PREDSTAVE DANES ob 16., 19.15 in 21.15 uri.
Magda Schneider - Paul Javor
Paul Kemp — Lucie Englisch — Tibor v. Halmay
KINO UNION, tel. 22-21

u— **Večer v narodnih nošah.** Občinstvo opozarjamo ponovno na nocojšnjo prireditev na Taboru »Večer v narodnih nošah«. Člani Jadranske straže dobe vstopnice po znižani ceni samo še dopoldne v pisarni Jadranske straže. Pri večerni blagajni se članske vstopnice ne bodo prodajale. Dame in gospodje, ki bodo izvajali »Jadransko kolo«, se prosijo za točnost, da ne bo v izvajanju sporeda zamude. Vse dame v narodnih nošah dobe pri večerni blagajni številke, občinstvo pa bo glasovalo za »kraljico Jadrana« z glasovnicami. Dama z največjim številom glasovnic bo izvoljena za »Kraljico Jadrana«.

Za marljivo, uspešno delovanje darujeta ga. Josipina in gosp. Fran Blažon sen. Splošnemu ženskemu društvu v Ljubljani 100 Din. Znesek je na razpolago v blagajni »Jutra«.

Isochrom Agfa **Isopan**
Finozrnati filmi najnovejše emulzije ravnokar dospeli!
Britvice komad od 50 para naprej
etuji za ščetke od Din 1.50
zobne ščetke od Din 2.— naprej
zobne paste . od Din 3.— naprej
brivski čopiči od Din 4.50 naprej
dalje ustne vode, ter vse druge kozmetične potrebščine v največji izberi in po konkurenčnih cenah pri
Foto Touristu Lojze Šmucu
Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

u— **Družabni večer banovinskih uslužbencev** bo drevi ob 20. v dvorani hotela Metropol. Sodelujeta društveni pevski zbor in godba Sloga. Vabljeni člani in njih prijatelji.

u— **Šentjakobčani** uprizore danes in jutri ob 20.15. prvič zabavno in duhovito Molnarjevo veseloigro »Njena velika ljubezen«, ki je doživela pri premieri v dunajskem »Josefstadt« gledališču ogromen uspeh. Fina veseloigra, polna nežnosti prisrčnosti in toplega občutja bo, enako kot pred leti uprizorjena Busova igra »Hčerki njene ekselence«, lepo zabavala gledalce. Sodelujejo: Bučarjeva, Petrovčičeva, Šubičeva, Hanžič, Križnik in drugi.

u— **Pustolovščine dobrega vojaka Švejka,** ki jih je uprizoril 1. in 2. t. m. sokolski gledališki oder na Viču so dosegle popoln uspeh. Dvorana je bila oba večera zvrhana do kraja. Hvaležni smo tudi nasprotnikom, ki so s trganjem lepakov poskrbeli za dobro reklamo. Naslovno vlogo je podal odlično br. Viktor Ambrož in žel navdušeno pohvalo gledalcev večkrat tudi na odprtem odru. Tudi ostale vloge so bile zelo dobro podane, kar je pokazala skrbna režija brata Bronija Battelina. Krasni uspeh predstave je mnogo povzdignila tudi nova scenerija po zamisli br. režiserja, ki jo je mojstrsko izvršil br. Lavrih. Ker je na praznik odšlo mnogo obiskovalcev zaradi razprodane dvorane, bomo predstavo ponovili to nedeljo ob 20.15. Kdor se želi nad dve uri od srca nasmejati, naj poseti predstavo, ne bo mu žal.

Ne zamudite edinstvenega milijonskega filma **DOBRA ZEMLJA** **SAMO SE DANES ob 16. in 19. uri!**
Ob 21.30 uri premiera pustolovskega velefilma
KRALJICA DŽUNGLE
SVOBODA NEUKROTLJIVE DŽUNGLE PROTI MODERNEMU SVETU!
NAJNOVEJŠI ŽURNAL
KINO MATICA 21-24

u— **Šalaj straši po Ljubljani?** O Ignacu Šalaju, ki je poleg Urbanča, nedavno pred novomeškim sodiščem vnovič obsojenega, in Bradeška, ki se še zmerom varno izmika roki pravice po skritih zaselkih in gozdovih škofjeloškega in logaškega okraja, najznamenitejše ime v našem razbojniškem svetu, so se te dni raznesle govorice, da je spet na delu v Ljubljani. Šalaj je pred nekaj tedni pobegnil iz splošne bolnice, kamor so ga morali oddati iz jetnišnice, ko je bil pogoltnil kos železa, nato pa se je po dosedanjih izsledkih potikal nekaj časa po svoji ožji domovini, Prekmurju, in po Hrvatski. Pred dnevi pa so ga baje prepoznali, ko se je potikal okrog neke hiše v vodmatskem predmestju, kjer je bilo malo nato vlomljeno in kjer je izginilo iz hiše okrog 3000 din gotovine in zlata ura. Po nekih vesteh so Šalaja srečali nedavno tudi na Viču in v Šiški, kjer je bilo izvršenih zapored več vlomov in tatvin.

u— **Vlomilski obisk v vinotoču.** V sredo ponoči so neznani storilci vdrli v vinotoč Eve Milerjeve na Karlovški cesti. V lokalu, v katerega so se vtihotapili po vsej priliki v zgodnjih jutrnjih urah, ko ni žive duše na cesti, so prebrskali vse predale in odprli vse omare. Najprej so se pošteno okrepčali za težko nočno delo, nato pa so pobrali zlato, srebrno in nikeljnasto žensko uro, zlato brošo, kolekcijo prtov par ženskih gojzeric, več steklenic konjaka in nekaj jestvin in več škatel cigaret. S plenom so izginili brez sledu.

u— **Po nesreči ga je obstrelil.** Iz Velikih Peč pri Št. Vidu v litijskem okraju so včeraj pripeljali v bolnišnico 40-letnega delavca Lojzeta Piškurja. Nekdo ga je po nesreči ustrelil v levo nogo.

u— **Slavčeve maskerade** so bile že od nekdaj privlačne prireditve, polne prijetne in naprisiljene zabave. Na ponovna vprašanja prijateljev pevskega društva »Slavec«, se je prireditveni odbor odločil, da po daljšem presledku priredi letos na pustno soboto 26. februarja, zopet svojo tradicionalno maskerado, v veliki dvorani hotela Metropol-Miklič. »Slavec« je prepričan, da bo s to prireditvijo ustregel vsem svojim prijateljem kakor tudi onim, ki si žele res lepe, neprisiljene, demokratične zabave.

u— **Plesna šola na tehniški srednji šoli** opozarja na svojo redno vajo, ki bo danes od 15.30 do 20. Jenko, Adamič.

u— **Opozarjamo na oglas tvrdke P. Magdič modna trgovina za dame in gospode ter glavne prodajalne čevljev »Peko« Ljubljana, Aleksandrova cesta 1.**

Iz Celja

e— **Župančičeva proslava v Narodnem domu.** Ljudsko vseučilišče v Celju je priredilo v četrtek zvečer v polni dvorani Narodnega doma lepo proslavo 60-letnice največjega živečega slovenskega pesnika in viteza slovenske besede Otona Župančiča. Namesto nujno zadržanega režiserja g. Debevca je recitiral značilne Župančičeve pesmi g. Jan, član Narodnega gledališča v Ljubljani, ki je razdelil recitacije na dva dela. Podal je Župančiča v raznih nastrojenjih, doživljanjih in stvaritvah s tako umetniško neposrednostjo in s tako dovršeno glasovno diferenciacijo, da je zadivil vse udeležence. Slovstveni zgodovinar g. prof. dr. A. Slodnjak iz Ljubljane je v tehtno zasnovani razpravi prikazal razvoj poezije vobče in slovenske poezije posebej ter s krepko karakterizacijo osvetlil veliki lik Otona Župančiča, njegov pesniški razvoj in njegovo ustvarjanje v posameznih razdobjih tega razvoja kot sijajne afirmacije slovenske tvornosti in čiste kulture. GG. Jan in prof. dr. Slodnjak sta nudila Celjanom nepozaben večer.

KINO UNION
Danes premiera velefilma prekrasnega petja in čarobne romantike
»ZAPOJ LE MENI...«
Molitev iz Puccinijeve »TOSCE« in druge krasne pesmi.

e— **Proračun mestne občine celjske za l. 1938/39** in njenih podjetij je od 5. do vštetega 9. t. m. razpoložen prebivalstvu na vpogled pri mestnem računovodstvu ob navadnih uradnih urah. Vsak član mesta Celja kakor tudi vsaka oseba, ki plačuje neposredni davek od kateregakoli dohodka v mestu Celju, ima pravico staviti v omenjenem roku k predlogu proračuna svoje pripombe, ki jih je treba vlagati pri mestnem poglavarstvu celjskem.

KINO METROPOL CELJE
Danes ob 16.15 in 20.30
»DOLŽNOST POROČNIKA PERRY-A«
Predsednik Zedinjenih držav poveri težko misijo mlademu pomorskemu poročniku... Nosilec glavne vloge ROBERT TAYLOR, nepozabni Armand iz filma »Dama s kamelijami«. V nemškem jeziku!

e— **Na ljudskem vseučilišču** bo predaval v ponedeljek 7. t. m. ob 20. g. dr. Janko Kotnik iz Maribora o temi »Bretonija (Bretagne) in nje zanimivosti«. Med predavanjem bo pokazal mnogo krasnih barvnih skioptičnih slik. Ker je ta pokrajina Francije manj znana, bo vzbudilo predavanje gotovo mnogo zanimanja.

e— **Krajevni odbor Jadranske straže v Celju** je imel v ponedeljek zvečer svoj redni letni občni zbor v mali dvorani Narodnega doma ob lepi udeležbi članstva. Predsednik g. dr. Goričan je očrtal propagandne, obrambne, socialne in gospodarske naloge organizacije Jadranske straže, podčrtal nujno potrebo zveze Slovenije z morjem ter se zahvalil šolam, mestni občini, raznim društvom in tisku za podporo v preteklem letu. Tajnik g. Gerlanc je poročal, da je krajevni odbor tudi lani skrbel za širjenje ideje JS na svojem področju. Krajevni odbor je priredil več uspelih predavanj za odrasle in šolsko mladino ter tombolo in poslal več otrok na letovanje v Bakar in Bakarac. Krajevni odbor ima 263 članov, med temi 46 članov pomagačev. Odsek JS na Ostrožnem se je lani združil z odsekom na Lopati. Poleg tega odseka tudi mornarski odsek JS v Celju marljivo deluje. Tajnik je ugotovil, da se misel JS v Celju stalno poglablja. Blagajnik g. Ciro Sadar je poročal, da je imel krajevni odbor lani 21.349 din dohodkov in 20.282 din izdatkov. Društveno premoženje znaša 12.747 din, vrednost inventarja pa okrog 6.000 din. Na predlog preglednika računov primarija g. dr. Raišpa je prejel upravni odbor razrešnico s pohvalo. Na predlog g. ravnatelja K. Sancina so bili izvoljeni: za predsednika g. dr. Goričan, za člane odbora gg. dr. Bavdek, Cergol, Gerlanc, dr. Ivić, opat Jurak, direktor Marinček, župan Mihelčič, narodni poslanec Prekoršek, Č. Sadar, Tomažič in sreski načelnik dr. Zobec ter ge. Pestevškova in Iva Zupančičeva. Eno mesto odbornika je rezervirano za člana celjskega oficirskega zbora. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg. primarij dr. Raišp, ravnatelj Smertnik, Fr. Leskovšek in Gologranc.

e— **Iz poštne službe.** Na celjski pošti so napredovali: dosedanja višja kontrolorja gg. Karel Mlakar in upravnik Josip Savelli za poštna inspektorja v 5. skupini, dosedanji poštni kontrolor g. Anton Krofič pa za višjega poštnega kontrolorja v 6. skupini.

e— **Upokojeno učiteljstvo** iz Celja in okolice bo imelo svoj redni sestanek danes ob 16. v posebni sobi uradniške zadruge v Celju. Na dnevnem redu je predavanje: »Nekaj spominov na nekdanje uradne okrajne učiteljske konference«.

e— **Razstava del italijanskih slikarjev** je bila otvorjena včeraj v zvezi s kulinarično razstavo v kavarniški sobi Celjskega doma. Na razstavi so zastopani predvsem mojstri beneške, ferarske, bolonjske, bergamske in veronske šole. Razstava bo odprta do jutri in bo gotovo privabila mnogo občinstva.

e— **Tradicionalni predpustni ples »Soče«,** združen z zaključkom plesne šole, bo v soboto 5. februarja ob 20. v Narodnem domu. Ta prireditev je znana kot najbolj domača. Vabljeni so vsi stari obiskovalci s prošnjo, da privedejo nove prijatelje. Vabila se ne pošiljajo.

Iz Maribora

a— **Predavanje za rezervne oficirje.** 8. t. m. ob 20. bo v kazinski dvorani predavanje, ki je v smislu razglasa mestne komande obvezno za vse rezervne častnike.

a— **Materinska šola v Mariboru.** Na pobudo ženskega društva bodo od 10. do 15. t. m. ob 20. v dvorani Ljudske univerze in v okviru posebne materinske šole poučna predavanja mariborskih zdravnikov, pedagogov in vzgojiteljic.

a— **Napad na upravo »Slovenskega gospodarja«.** Včeraj zjutraj se je pripeljal na kolesu mlajši moški ter se ustavil na Koroški cesti, kjer ima »Slovenski gospodar« svojo upravo. Snel je z bicikla krmilo ter ga pognal s tako silo v okno, da je razbil šipe. Nato je mirno počakal, da je prišel stražnik in ga odvedel na policijo. Dogodek, katerega vzrok in ozadje nista znana, je razumljivo vzbudil pri pasantih veliko pozornost.

a— **Jadranska straža** priredi danes v Unionu svojo tradicijonalno »Jadransko noč«, na katero so vabljeni vsi sloji našega naroda. Posetite »Jadransko noč«, da preživite nekaj lepih uric v razigrani družbi.

a— **Dobra košarka srca.** Na občnem zboru Rdečega križa v Košakih, ki izkazuje v preteklem poslovni dobi 4556 din. dohodkov in ki je obdaroval 375 najrevnejših otrok z obutvijo in obleko, je bil izvoljen odbor: Stanko Lavrič predsednik, Leopold Šalda podpredsednik, Jasna Šetinc tajnica, Anica Gorup druga tajnica, First Marica in Koprivnikar Marica blagajničarki. Odborniki: Cvetko, Vesenjak, Andrejčič, Cerinšek Ivan, Cerinšek Pepca, Erlich, Kosenina, Rože, Struna, dr. Turšič, Župančič, Beribak, Princl, dr. Glančnik, Filipič in Priol.

a— **Naše izganjajo.** Te dni je prispel v Maribor neki delovodja, naš državljan, ki so ga avstrijske oblasti izgnale preko meje in mu pojasnile, da mora iz Avstrije zaradi tega, ker so oblastva v Jugoslaviji izgnala baronico Pacherjevo in druge iz njenega kroga. Moral je takoj preko meje, družino pa pustiti v Avstriji.

a— **Pregled motornih vozil iz okoliša predstojništva mestne policije v Mariboru** in obeh mariborskih srezov bo 7, 8. in 9. t. m. od 15. dalje na dvorišču mestne ga avtobusnega prometa, Plinarniška ulica in sicer: 7. t. m. vozila sreza Maribor desni breg, 8. t. m. vozila sreza Maribor levi breg, 9. t. m. pa vozila iz mesta Maribora.

DANES VELIKI GASILSKI PLES V KRANJU

s/— Brezenski umor pred sodniki. Pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča bo danes dopoldne epilog tragičnega dogodka 19. novembra 1937, ko so v Breznem našli mrtvega posestnika Karla Rozmana. Pod obtožbo, da je zakrivil smrt Karla Rozmana, se bo moral zagovarjati 38-letni delavec Ferdinand Vitrih iz Zgornje Kapije. Za razpravo je veliko zanimanje.

a— Roparski podvigi v Kosakih. Izza ograje je planil na posestnico Terezijo Kranjčevo iz Košakov neznan moški, jo vrgel na tla, ji vzel ročno torbico z denarjem in izginil.

a— O vzgojnih nalogah šole, doma in roditeljskih organizacij je predaval v četrtek 3. t. m. v Ljudski univerzi g. prof. Šilih. Zanimivo pedagoško predavanje je bilo vključeno v okvir letošnjega občnega zbora društva »Šola in dom«, ki ga je otvoril in vodil poslevodeči podpredsednik g. mag. Minarik in h kateremu so prihiteli roditelji v prav lepem številu. Predavatelj je orisal pomen društva, ki ima za cilj čim tesnejšo vzpostavitev stikov med šolo in domom. Po poročilu mag. Minarika je bil izvoljen za predsednika g. Franjo Skaza, tajnik Združenja trgovcev z naslednjo novo upravo: dr. Ljud. Poljanec, prosv. inšp. v pokoju, prof. Ivan Prijatelj, gdč. Bračič Herma, odvetnik dr. Hojnik, zdravnik dr. Lovrec, prof. Šilih, ga. Bačnik Marija, ga. Lengar Angela učitelj Mlačnik, transp. kontrolor Rožman Franc, Božiček Marko, Levstik Jela in Kropimicki Henrik. Revizorji: Lovše Ivan, Hübl Emil in Sedmak Franc. Po volitvah je novi predsednik orisal smernice društva za bodoče poslovno leto, ki se zrcalijo v prizadevanjih gradnje nove realke, higienskih telovadnic, otvoritvi otroških igrišč, ustanovitvi gospodinjske šole, vzgojne in poklicne posvetovalnice, povečanju skrbstva za zanemarjeno deco ter prirejanju rodbinskih sestankov, ki naj povežejo vse tri vzgojne činitelje k čim tesnejšemu sodelovanju.

Iz Šoštanja

š— Občni zbor strelske družine je bil te dni. Zbor je vodil predsednik dr. Medic. Družina, ki je zelo delavna, se ponaša z moderno zgrajenim streliščem z grudobranom. V teku poslovnega leta je priredila več tekem, med katerimi je najbolj uspela zadnja dne 23. januarja letos. Bilo je to sobno streljanje. Sodelovalo je 31 strelcev, oddanih pa je bilo 1008 strelov. Tekmovanje je prineslo tele rezultate: 1. Karba Drago 55 točk od 60 možnih, 2. Langus Ivan 54, 3. Steinbach Kristian 54, 4. Hauke Hubert 54 in 5. Kranjc Ivan 52. Novi odbor strelske družine je sestavljen takole: predsednik Karba Drago, podpredsednika Steinbach Kristian in Majer Srečko, tajnik Zaje Alojzij, blagajnik Langus Ivan, gospodar Topolšek Franc; odborniki: dr. Medic Stane, Macarol Rudolf, Kunst Ivan in Kranjc Ivan.

Iz Ptuja

j— Remčeva »Čarovnica Kirke« na odru ptujskega Mestnega gledališča. Odkar je umetniško vodstvo igralske družine Dramskega društva v Ptuju prevzel mladi režiser in pisatelj Jože Borko, je postalo ptujsko Mestno gledališče pomembno torišče kulturne propagande v našem podeželju. To zimo je Dramsko društvo v Ptuju uprizorilo že nekaj izvirnih del, v torek pa bo premiera Remčeve »Čarovnice Kirke« v Borkovi režiji in z Drobinovo, Prosnikovo, Špatom, Bagarjem in Borkom v glavnih vlogah. Delo zasluži, da mu naša javnost izkaže vso pozornost.

j— Požar v Moškanjcih. Posestniku Vavpotiču Tomažu v Moškanjcih je te dni požar uničil gospodarsko poslopje. Hkratu z zgradbo so zgoreli 5000 kg sena, 4500 kg slame, mlatilnica in razno orodje. Skupna škoda znaša 50.000 Din. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Moškanjcev, Zagojičev, Sv. Marjete in Formina, ki so požar omejili. Razni znaki kažejo da je bil požar podtaknjen iz maščevanja.

j— **Kino Ptuj.** V soboto in nedeljo »Inkognito«. V glavnih vlogah G. Fröhlich, H. Knotek.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino prinaša danes in jutri velefilmsko delo »Rožamanja« po romanu Agnes Güntherjeve. Zabavna predigra in tednik.

ČRNOMELJ. Sokolski zvočni kino predvaja drevi ob 20. in jutri ob 16. in 20. film: »Moja pesem, moje življenje«.

DOL PRI HRASTNIKU. Gospodinjska šola je imela zaključek na svečnico. Na razstavi, ki je bila prirejena ob zaključku, so pokazale gojenke veliko kuharsko spretnost, saj je bila razstavljena prehrana od vsakdanjih žgancev do velikonočnih kolačev. Velike pozornosti je bil deležen kmečki kot s starinskim obeležjem' kjer ni manjkalo kolovrata, majolke, svatovske pogače, niti rožmarina z rožencvetom. Pestra je bila zbirka ročnih del. Med zakrpanim perilom in nogavicami so se prijetno odražali okusno napravljeni kroji slovenskih dečev, namiznih in drugih prtov, blazin, zastorov in drugih vsakdanjih potrebščin kmečke hiše. Po razstavi so uprizorile gojenke gledališko igro »V Cojzovi kuhinji«. Odlično izvedeno igro je občinstvo, ki je dvorano popolnoma napolnilo, navdušeno pohvalilo. Storimo samo svojo dolžnost, ako prirediteljicam in našim prihodnjim gospodinjam prav iskreno čestitamo k odličnemu uspehu!

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 20. in jutri ob 15.15 in 20. film »Trije snubci gospodične učiteljice Kristine«. Dodatki: Paramountov zvočni tednik in domač kulturni film.

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri film »Ivje« po znanem romanu P. Kellerja »Waldwinter«. Običajni dodatki.

Vlomilski pohod v Poljčanah

Poljčane, 4. februarja

V pretekli noči smo doživeli v Poljčanah pravi pohod vlomilcev. Vtihotapili so se najprej v hotel Mahorič, nato v hotel Bauman, v gostilno Tilčke Cvenkove in še v mesarijo Maksa Šumerja. Pretaknili so vse kote, pobrali denar, cigarete in drugo, kar jim je pač koristnega prišlo pod roko. Vlomilci so opravili svoj posel nemoteno, četudi so vse omenjene stavbe ob glavni cesti. Poljčanski orožniki so takoj zjutraj pričeli intenzivno preiskavo in so storilcem že na sledu.

Gospodarstvo

Naše terjatve v Italiji bodo kmalu dosegle 200 milijonov Din

Narodna banka objavlja izkaz o stanju naših kliriških računov na dan 31. januarja. Iz tega izkaza je razvidno, da se je v zadnji četrtini januarja saldo naših terjatev v starem kliringu z Italijo zmanjšal za 1.7 na 25.6 milijonov din, v novem kliringu pa za 3.9 na 49.9 milijona din. Skupaj znaša torej zmanjšanje salda v starem in novem kliringu 5.6 milijona lir ali 12.8 milijona din. Kakor pa je znano je 12. januarja stopil v veljavo nov kliriški sporazum, po katerem se naše nove terjatve v Italiji vodijo v dinarjih. Ta najnovejši dinarski kliriški račun pa izkazuje sedaj saldo naših terjatev v višini 25.3 milijona din. **Tako se je skupna vsota naših kliriških terjatev v Italiji po vseh treh kliriških računih v zadnji četrtini januarja nadalje povečala za 12.5 milijonov din in znaša sedaj 197.8 milijona din** (v starem kliringu 58.5, v novem 114.0 in v najnovejšem dinarskem 25.3 milijona din). Dne 1. februarja je Narodna banka po novem kliringu v lirah izplačala kliriške nakaznice do številke 10.335 od 16. novembra 1937.

V kliringu z Nemčijo se je saldo naših terjatev v zadnji četrtini januarja zmanjšal za 1.8 na 12.6 milijona mark. V kliringu s Poljsko beležimo zmanjšanje naše kliriške terjatve za 0.2 na 14.4 milijona din, v kliringu s Turčijo pa povečanje za 0.2 na 10.2 milijona din.

Med pasivnimi kliringi beleži nadalje naraščanje naš kliriški dolg v Češkoslovaški, in sicer za 1.6 na 144.5 milijona Kč. Kliring s Francijo (v likvidaciji) beleži zmanjšanje za 0.7 na 11.7 milijona frankov, kliring z Belgijo (prav tako v likvidaciji) pa zmanjšanje za 0.03 na 4.73 milijona belg. Zmanjšal se je naš kliriški dolg v Rumuniji za 11.9 na 15.8 milijona din, v Madžarski za 1.2 na 21.4 milijone din, v Švici za 0.03 na 2.10 milijona švicarskih frankov in v Bolgariji za 0.7 na 0.8 milijona din.

Naše gospodarstvo v decembru

Narodna banka je izdala svoje običajno mesečno statistično poročilo za mesec december, iz katerega posnemamo naslednje podrobnosti:

Gibanje cen

Indeks cen v trgovini na debelo, ki je v oktobru dosegel najvišje stanje zadnjih let namreč 80.0 točke (1926 enako 100), je v novembru popustil na 79.5, **v decembru pa se je zopet dvignil na 79.9**, nasproti 71.2, 71.6 in 62.3 točke v decembru zadnjih treh let. Nivo cen je bil torej v decembru za 12% večji nego pred enim letom in za 28% večji nego 1934. Od novembra do decembra je predvsem narasel indeks cen rastlinskih proizvodov, ki se je dvignil za 1.8 na 86.4 (prešnje leto v decembru 67.9). Indeks cen živinskih proizvodov se je povečal za 0.3 na 67.4 (pr. leto 65.1), indeks cen mineralnih proizvodov pa za 3.9 na 91.1 (pr. leto 81.9). Nazadoval pa je indeks cen industrijskih proizvodov, in sicer za 1.3 na 89.4 (pr. leto 73.9).

Indeks cen v trgovini na drobno za Beograd se je dvignil za 1.1 na 90.9 točke (1930 enako 100) nasproti 80.7 v prejšnjem decembru; v Zagrebu je narasel za 1.4 na 90.4 nasproti 81.1 v prejšnjem decembru, **v Ljubljani pa se je dvignil za 0.1 na 86.7** nasproti 83.0 v prejšnjem decembru.

Gibanje hranilnih vlog

Hranilne vloge pri vseh bankah in hranilnicah so od 1. novembra do 1. decembra po več mesečnem naraščanju nazadovale za 37 na 11.770 milijonov, in so bile pri tem **1099 milijonov večje nego pred enim letom in za 1650 milijonov večje nego pred dvema letoma.** Pri 20 največjih bankah so od 1. novembra do 1. decembra hranilne vloge narasle za 5 na 3247 milijonov in so bile pri tem za 219 milijonov večje nego pred enim letom.

Skrivnost zmanjšanja osebnih izdatkov v ljubljanskem proračunu

Prejeli smo: Z ozirom na Vaš članek, ki ste ga objavili v »Jutru« v sredo 29. februarja 1938, v številki 24. na strani 5. v stolpcu 3 in 4 v sredi pod naslovom: »Skrivnost zmanjšanja osebnih izdatkov v ljubljanskem proračunu«, Vas prosim, da izvolite v smislu čl. 26. zakona o tisku priobčiti v Vašem cenjenem listu sledeči uradni popravek oziroma pojasnilo:

Ni res, da so bili nastavljeni v zadnjih dveh letih številni novi uslužbenci po večini brez nujne potrebe, temveč so bili vsi novi uslužbenci nastavljeni **le po nujni potrebi.** Po priključitvi okoliških občin se je poslovanje mestnih uradov zelo pomnožilo; dočim je bilo v letu 1935 vloženih na mestnem poglavarstvu ljubljanskem 69.787 vlog (v letu 1934 — 66.293 vlog), je naraslo njih število v letu 1936., ko se je izvršila priključitev okoliških občin k ljubljanski mestni občini, na 88.871 v letu 1937 pa na 85.888 vlog, torej po priključitvi novih občin več kot za eno tretjino. Dosledno povečanemu poslovanju bi se moralo zvišati tudi število uslužbencev vsaj za tretjino, kar pa se ni zgodilo, temveč se je zvišalo število uslužbencev komaj za eno četrtino (med temi ena tretjina trošarinskih paznikov, šolskih snažilk in slug) Nastavitve so se izvršile le **vsled nujne potrebe** na zahtevo načelnikov uradov, ki so nujno potrebovali novih moči in če je bilo treba izpolniti vrzeli, ki so nastale zaradi upokojitve ali odpovedi uslužbencev. Stalež uradništva pa je še danes premajhen in zato komaj zmaguje vedno številnejše naloge, ki prihajajo z vedno bolj naraščajočim poslovanjem mestnih uradov. V preteklem letu je bilo treba uvesti celo deljene uradne ure, da je prišlo poslovanje mestnih uradov v pravi tek. Iz tega je torej jasno razvidno, da so bile vse nastavitve uslužbencev nujno potrebne in da bi bile potrebne še v znatno večji meri, česar pa niso dopuščala skromna finančna sredstva in potrebna štednja v mestnem gospodarstvu.

Glede prenašanja proračunskih postavk iz enega poglavja v drugega, ki po mnenju člankarja povzroča nepreglednost proračuna, pa se je moralo mestno poglavarstvo točno držati navodil, ki jih je izdalo v smislu § 124 zakona o mestnih občinah finančno ministrstvo kot vrhovno nadzorno oblastvo. Čeprav bi bila drugačna razdelitev proračunskih izdatkov za tukajšnje prilike morda bolj razumljiva, so se morali proračunski izdatki z ozirom na izrečene predpise razvrstiti tako, kakor je to predpisano za vse mestne občine. Že iz teh navodil finančnega ministrstva je razvidno, da je treba združiti vse izdatke za ljudsko in meščansko šolstvo na enem mestu proračuna in da je bilo zato treba opustiti dosedanjo prakso, po kateri so se učiteljske stanarine, plače šolskih slug in snažilk predvidele deloma na partiji 2 oziroma 8 vsakoletnega proračuna. Ta zahteva finančnega ministrstva pa je osnovana tudi v § 25 zakona o ljudskih šolah, kjer je izrecno predpisano, da morajo upravne občine uvrstiti šolski proračun kot sestavni del občinskega proračuna pod naslovom »Ljudsko šolstvo«. Isto velja seveda tudi za meščansko šolstvo ter je zato proračun krajevnega šolskega odbora kakor tudi proračun krajevnega odbora za meščanske šole v celoti izkazan na posebni partiji z naslovom »Narodna prosveta«.

Te tehnične preureditve osnutka proračuna za leto 1938/39 torej niso bile izvršene samolastno in morda iz razloga, da bi se povzročila večja nepreglednost proračuna, temveč so se te korekture izvršile strogo v smislu obstoječih predpisov o tehnični sestavi občinskih proračunov.

Ne oziraje se na to, ali bo treba v osnutku proračuna za leto 1938/39 predvideti morda višje personalne izdatke, kakor pa so bili sprejeti za leto 1937/38, je moralo mestno poglavarstvo z ozirom na pravice mestnega nameščenstva, določene po službeni pragmatiki za ljubljanske mestne uslužbence, predvideti vse kredite, ki so potrebni za izplačilo službenih prejemkov današnjega staleža uslužbencev. Poleg tega je bilo treba prav tako brezpogojno predvideti sredstva, ki so potrebna za avtomatična napredovanja uslužbencev ter kredite za pokojnine tistih uslužbencev, ki so bili upokojeni leta 1937. Kakor kaže osnutek proračuna za leto 1938/39, se niso v personalnem pogledu predvidele nikake znatnejše rezerve za napredovanje oziroma nastavitve novih nameščencev, kajti postavka Din 217.327. —, ki je v ta namen predvidena, ne zadošča niti za minimalna napredovanja mestnih uslužbencev. Z odličnim spoštovanjem J. Adlešič, predsednik M. P. L.

Stanje Narodne banke

V poslednjem januarskem izkazu zaznamuje Narodna banka povečanje zlate podlage za 4.5 na 1719.0 milijona Din (lani 1631.6) medtem ko so se devize, ki se ne vštejejo v podlago, skrčile za 31.7 na 460.8 milijona Din (650.2). Menična in lombardna posojila so se v zadnji četrtini januarja ponovno zmanjšala za 11.3 na 1623.3 milijona Din (lani 1691.1) Zaradi ultima se je obtok bankovcev dvignil za 151.7 na 5673.4 milijona Din in je bil pri tem za 381 milijonov večji nego pred enim letom in za 825 milijonov večji nego pred dvema letoma. Vzporedno s povečanjem obtoka bankovcev pa so se zmanjšale obveznosti na pokaz za 148.7 na 2661.2 milijona Din (lani 1885.4); pri tem so predvsem nazadovale privatne žirovne naložbe za 211.7 na 1490.3 milijona Din, medtem ko se je povečalo dobroimetje države za 118.6 na 141.1 milijona Din. Vrednost zlatega zaklada skupaj z oficielno premijo je znašala 31. januarja 2209 milijonov Din, kar predstavlja v primeri z obtokom bankovcev in obveznosti na pokaz kritje v višini 26.50% (prejšnji teden 26.44%).

Gospodarske vesti

= **Zasedanje jugoslovensko nemškega lesnega odbora.** S trgovinskim sporazumom, ki je bil sklenjen lani 29. septembra v Dubrovniku, je bil ustanovljen kot nov skupni organ stalni jugoslovensko-nemški lesni odbor. Ta odbor, ki mu poleg predstavnikov ministrstev pripadajo tudi predstavniki lesnega gospodarstva iz obeh držav, se je 26. januarja sestal prvikrat v Eisenachu v Nemčiji. Vsa praktična in tehnična vprašanja, ki so bila stavljena na dnevni red, so bila rešena v popolnem sporazumu. Sklepi so bili vnešeni v poseben protokol. Predvsem je bil dosežen sporazum o cenah mehkega lesa bosanske, hrvatske in slovenske provenience. Obenem je bilo izvršeno tipiziranje našega blaga in so bile dosežene nekatere ugodnosti za uvoz v Nemčijo. Nadaljnji sklepi se tičejo izmenjave gozdarskih in lesnih strokovnjakov obeh držav, zamenjave časopisov in sodelovanja za spoznavanje gospodarskih in lesno industrijskih razmer v obeh državah. V delegaciji je zastopal slovensko lesno industrijo dr. Adolf Golja, glavni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani.

= **Nova pravila Glavne zadružne zveze.** Glavna zadružna zveza je, kakor znano, na občnem zboru 3. in 4. januarja prilagodila svoja pravila novemu zakonu o gospodarskih zadrugah. Ker v teku enega meseca ministrstvo pravil ni potrdilo, je v smislu zakona uprava Glavne zadružne zveze predložila pravila trgovskemu sodišču zaradi registracije skupaj s potrdilom kmetijskega ministrstva, da so bila pravila predložena v odobritev.

= **Dobave.** Komercialni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 10. t. m. ponudbe za dobavo žimnic in podglavnikov, rjuh in brisač do 14. t. m. ponudbe za dobavo odej in 16. t. m. ponudbe za dobavo opreme za čakalnico in pisarno; strojni oddelek pa sprejema do 5. t. m. ponudbe za dobavo stekel za parometre, brzinomere, vodokaznih cevk, šip (prozornih in motnih), signalnih rdečih šip itd.; do 7. t. m. ponudbe za dobavo mrež iz vlečene železne žice, žičnih vrvi, do 10. t. m. pa ponudbe za dobavo bele bombaževine, ploščatega stenja za petrolej, stenje iz ovčje volne, kolen iz mehke litine, plinskih cevi, verig, železne pocinkane pločevine itd.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Borze

4. februarja

Na ljubljanski borzi so danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu za malenkost popustili in so se trgovali po 8.69. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.6650 (v Beogradu po 8.6878), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 28.50. Nemški kliriški čeki so danes nadalje popuščali in stanejo v Ljubljani 14.20, v Beogradu 14.25, v Zagrebu pa 14.1650, odnosno za konec februarja 14.16 in za konec marca 14.2150.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca danes nadalje čvrsta. Za Vojno škodo je bilo povpraševanje po 445.50, vendar blaga ni bilo izpod 450 (v Beogradu je bil promet po 448). Tudi ostali državni papirji so čvrsti in je prišlo do zaključka v 7% Blairovem posojilu po 91.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2400.66 — 2415.26, Berlin 1733.02 — 1746.90, Bruselj 727.45 — 732.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 214.94 — 216.99, Newyork 4264.76 — 4301.07 Pariz 140.47 — 141.91, Praga 150.93 — 152.04 Trst 225.19 — 228.28.

Curih. Beograd 10, Pariz 14.13, London 21.5975, Newyork 430.81, Bruselj 73.02, Milan 22.6750, Amsterdam 240.85, Berlin 174, Dunaj 81.30, Stockholm 111.3250, Oslo 108.5250, Köbenhavn 96.4250, Praga 15.15, Varšava 82, Budimpešta 80.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Drž. vred.: Vojna škoda 445.50 — 450, 4% agrarne 62 — 65, 4% sever. agrar. 58 den., 7% dalm. agrar. 87 — 90, 6% begluške 89 den., 7% invest. 99 den., 7% d. ž. hip. banka 100 — 102, 7% Blair 91 — 92, 8% Blair 98 — 99.50; delnice: PAB 223 den., Trboveljska 220 den., Šećerana Osijek 165 bl., Dubrovačka 400 den., Oceania 600 den., Jadranska 400 den.

Beograd. Vojna škoda 449 — 450 (448), 6% begluške 88.50 — 90, 6% dalm. agrarne 87.50 — 89, 7% Blair 92 — 92.50, 8% Blair 99 — 101, Narodna banka 7700 den. (7710), PAB 224 — 226.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago**, 4. februarja. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 94-125, za julij 89.75, za sept. 89.875; **koruza:** za maj 59 za julij 59.875.

+ **Winnipeg**, 4. februarja. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 127, za julij 119, za okt. 100.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (. t. m.). Tendenca mirna. — Pšenica: (78 — 79) kg): baška in sremska 178 — 180, baška potiska 179 — 181; slavonska 178 — 180. **Koruza:** baška 92 — 93 banatska 91 — 92 baška nova sušena 105 — 106. **Ovs:** baški 130 — 132; sremski 131 — 133, slavonski 135 — 137. **Ječmen:** baški in sremčski 63/64 kg 135 — 137.50. **Moka:** baška in sremska «Og» in «Ogg» 272.50 — 282.50; «2» 252.50 — 262.50; «5» 232.50 — 242.50; «6» 212.50 — 222.50; «7» 182.50 — 192.50; «8» 125 — 130 **Otrobi:** baški in sremski v vrečah 98 — 100 **Fižol:** baški in sremski 203 — 205.

BOMBAŽ

+ **Liverpool**, 3. februarja. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za februar 4.75 (prejšnji dan 4.75), za maj 4.84 (4.83), za sept. 4.93 (4.92).

+ **Newyork**, 3. februarja. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za februar 8.43 (8.40), za maj 8.52 (8.51).

Poplavna katastrofa v sremski vasi

Novi Sad, 4. febr. o. Prebivalstvo sremske vasi Golubinci preživlja dneve obupa. Podtalna voda jim kar po vrsti podira domove. 70 hiš je popolnoma porušila, 250 pa jih je ogroženih. Voda je preplavila nad 3.000 oralov plodne zemlje. Vsi vodnjaki so do vrha polni kalne vode. Vse ulice so poplavljene. Ljudje se panično selijo iz ogroženih hiš in se zatekajo na podstrešja trdnejših stavb. Občinske oblasti so že obvestile bansko upravo o katastrofi. Mnogo delavcev gradi kanal noč in dan, po katerem naj bi se voda odtekla v Savo. Škoda znaša doslej že okrog 700.000 Din.

Eksplozija bencina v garaži

Zagreb, 4. febr. o. V Velikem Trgovišču pri Klanjcu je snoči v garaži trgovca Mije Lovreka izbruhnil velik požar, ki ga je povzročila eksplozija bencinskega tanka v enem izmed treh avtomobilov. Ogenj je v nekaj urah uničil garažo, skladišče in tri avtomobile. Lovreku je napravil za milijon škode. Uradna komisija je dognala, da je požar nastal po nesrečnem naključju.

Angleški novinarji v Zagrebu

Zagreb, 4. febr. o. Davi se je pripeljala iz Londona v Zagreb skupina angleških novinarjev-pevcev, združenih v znanem »Fleech Street Choir«. Na postaji so jih sprejeli zastopniki konzulata, mestnega tujsko-prometnega urada, društva prijateljev Velike Britanije ter Jugoslovenskega novinarskega udruženja. Dopoldne jim je konzul Rapp razkazal znamenitosti mesta, popoldne so priredili koncert po radiu, zvečer pa velik koncert v Hrvatskem glasbenem zavodu. Po koncertu jim je Društvo prijateljev Velike Britanije priredilo zakusko.

SOKOL

Otvoritev čitalnice pri Sokolu na Ježici. Prosvetno delovanje našega društva je spet močno poživljeno. Zlasti društvena knjižnica kaže odličen napredek. Danes, 5. februarja, pa dobimo še društveno čitalnico, v kateri bodo seveda vsi glavni sokolski listi, dnevniki, tedniki in revije. Obenem bo danes ob pol 20. predavanje br. E. Gangla »O sokolski misli« in nato še razstva sokolskega tiska vsega slovanskega sokolstva. Tako predavanje, kot razstava in čitalnic so dostopni vsem, ki prijateljsko spremljajo naše delo.

Sokol v Petrovčah je imel obračun svojega dela za minilo leto v sokolski telovadnici v soboto 29. januarja. Br. starosta je v otvoritvenem govoru poudarjal razveseljiv razvoj društva in vzpodbujal na podvojeno delo ob 20 letnici rojstva Jugoslavije, ki ga moramo čim veličastneje proslaviti. Svoje besede je zaključil s pozdravom na starešino sokolske organizacije Nj. Vel. kralja Petra II. Br. prosvetar je prečital novoletno savezno poslanico, nato pa so podali posamezni društveni činitelji svoja poročila, iz katerih je razvidno, da je bilo društveno življenje razgibano in da bo blagajnik lahko odrinil primeren znesek za nakup novega telovadnega orodja. Od nadzornega odbora predlagana razrešnica je bila soglasno sprejeta. Pri volitvah je bila s pritegnitvijo novih činiteljev izvoljena nova uprava, ki nam z bratom starosto jamči za uspešno delo v novem upravnem letu.

RADIO

Sobota 5. februarja

Ljubljana 12: Pester program s plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14: Napovedi. — 17: Za delopust igra Radijski orkester. — 17.40: Priroda in rasa v zgodovini (prof. Janko Orožen). — 18: Fantje na vasi. — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: II. večer muzikomedijantov. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konce tedna igra Radijski orkester.

Nedelja 6. februarja

Ljubljana 8: Koncert tamburaškega septeta (vodi g. St. Kahne). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve.— 9.45: Verski govor (dr. V. Fajdiga). — 11: Koncert solistične lahke glasbe (dve kitari in plošče). — 11: Otroška ura: Gašperček. — 11.30: Drobiž za drobiž (plošče). — 12: Zbor malih harmonikarjev (vodi prof. Pavel Rančigaj). — 13: Napovedi. — 13.20: Nastop zagrebškega swingkvarteta. — 16: Lahkih nog naokrog (plošče). — 17: Kmet ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.20: Vojaške godbe (plošče). — 18: Nušičeva komedija »Svet« (izvajajo člani rad. igr. družine). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura.— 19.50: Slovenska ura: a) (Foersterjeve pesmi b) Prešernova rojstna hiša (g. F. S. Finžgar). — 20.30: Vesel koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22. 15: Pevski koncert g. Mirka Dolničarja, pri klavirju prof. M. Lipovšek.

Beograd 17: Narodna glasba. — 17.15: Orkester. — 19.50: Zborovsko petje. — 20.45: Pester spored iz Niša. — **Zagreb** 16.45: Tamburaški zbor. — 20: Pevska ura. — 20.30: Recitacije. — 21: Lahka glasba. — 22.20: Godba za ples. — **Praga** 19.10: Glasbena revija. — 20: Operetni večer. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — **Varšava** 21.15: zabaven spored. — 22: Poljske pesmi. — 22.20: Bachove violinske in klavirske skladbe. — **Dunaj** 11.45: Orkestralni koncert. — 12.55: Skladbe po željah. — 15.40: Komorna glasba. — 16.45: Koncert solistov. — 17.10: Zabaven spored. — 18.20: Plesni komadi.— 19.30: Pesmi H. Wolfa. — 20.05: Iz dunajskih operet. — 21.30: Umetniške plošče. — 22.35: Ples. — 23: Nadaljevanje plesa. — **Berlin** 19.35: Operetni zvoki. — 20: Koncert pevskega zbora in orkestra. — 22.30: Plesna muzika. — **München** 11.45: Orkestralni koncert. 19.50: Lortzingova romantična opera »Undina«. — 22.30: Šumno veselje. — **Stuttgart** 19.45: Plesi po izbori — 20: Koncert po željah. — 22.45: Lahka godba in ples. — 24: Koncert Händlove glasbe

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ORION radio

TIP 100
5 ELEKTRONSKI SPREJEMNIK
DIN 2.750.—

RADIO r. z. z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva c. 6
„RADIOVAL"
Ljubljana, Dalmatinova 13

Ostanki svetovne razstave polagoma izginjajo

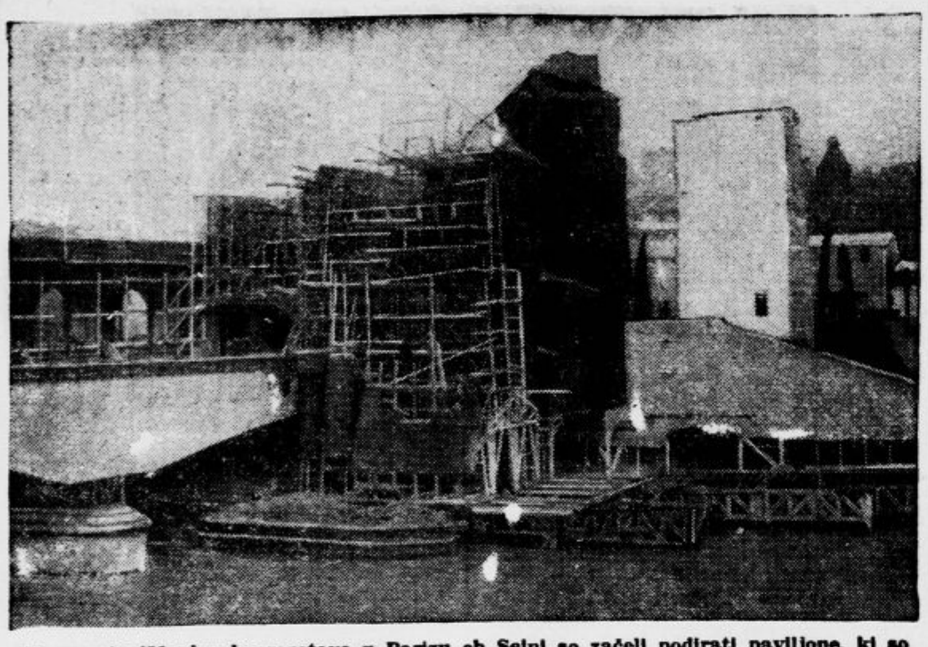

Na razstavišču lanske razstave v Parizu ob Seini so začeli podirati paviljone, ki so jih lansko leto obiskali milijoni domačinov in tujcev

Anglija in Amerika se oborožujeta

Obe državi z veliko naglico nadomeščata zamudo zadnjih let

Še pred kratkim sta bili Nemčija, ki se je oboroževala v najhitrejšem tempu, in Italija, ki je dala v Abesiniji dokaz svoje vztrajne volje, vojaško najbolj zmogljivi državi na svetu. Poleg njiju se je lahko uveljavljala še Francija, ki se v svojih obrambnih ukrepih ni ustavila že od konca svetovne vojne in ki je med drugim zgradila Maginotovo črto. Moč oborožene Nemčije in Italije je imela velik vpliv na mednarodno politiko. Samo če to upoštevamo, si lahko razložimo potek abesinskega spora. Odtlej pa se je marsikaj spremenilo in oboroževalna poplava ni šla menda mimo nobene države brez sledu.

Posebno Anglija se je po dolgem oklevanju zbudila iz svoje letargije in je potem storila tem več, da bi popravila, kar je prej zamudila. Zasnovala si je ogromen načrt ,da bi okrepila svojo moč na suhem, na morju in v zraku in da bi to okrepitev izvedla v čim krajšem času. Potem so se pridružile še Zedinjene države. Že danes bi te brez vsake težave izvedle svojo mobilizacijo, toda ustaviti se še nočejo. To nam dokazuje najnovejša izjava predsednika Roosevelta o ameriških obrambnih ukrepih.

S tem se svetovni položaj spet spreminja. Obe anglosaški sili sta danes politično, finančno in gospodarsko tesno povezani in videti je, da se hočeta povezati še bolj. To njiju prijateljsko razmerje se je v zadnjem času pokazalo zlasti v vedenju nasproti Japonski. Izkazalo se bo še bolj na bližnjem srečanju mornaric obeh držav v Singapuru, najmočnejšem mornariškem oporišču Anglije na Daljnem Vzhodu. Pri tem je treba še upoštevati, da imata obe anglosaški državi v finančnem pogledu ogromne rezerve in da sta torej sposobni svoje oboroževanje še dolgo nadaljevati. To oboroževanje je po njiju izjavah samo sredstvo za dober namen, namreč, da bi se ohranil in zagotovil svetovni mir.

Dokler so se države delile v oborožene, slabše oborožene in neoborožene države, ni bilo upanja za splošni sporazum. Od kar pa so Anglija in Zedinjene države pokazale svojo moč, so se šanse za mir izboljšale, čeprav je videti to na prvi pogled paradoksno. Seveda je preveč smodnika in preveč topov vedno velika nevarnost, toda po drugi strani je mogoče, da bodo silne finančne žrtve, ki jih danes narodi doprinašajo za svojo oborožitev, pripravile človeštvo na zadnje le do pameti in poboljšanja . . .

Tri tisoč frankov za skaženo kožo

Zdravnik je predpisal mazilo, lekarnar pa ni recepta razumel

Pariška markiza d' Espard se je vrnila lansko jesen z letovanja na deželi. To letovanje ni bilo zanjo preveč prijetno, kajti komarji so ji bili opikali vrat, prsi, hrbet in roke. Ker se je bala, da ji bodo znamenja pikov na občutljivi koži ostala, je v Parizu odšla k nekemu zdravniku, ki ji je predpisal neko mažo. Po uporabi te maže pa piki niso izginili, temveč je plemenitašinja dobila hude kožne opekline in vnetje, ki je trajalo nekoliko tednov.

Markiza je nato zdravnika tožila, a se je izkazalo, da ni bil ta kriv njene nezgode, temveč da je bil lekarnar po pomoti primešal mazilu desetkrat večjo množino neke kisline, nego jo je bil zdravnik predpisal. Markiza je nato tožila lekarnarja, pa ne samo zavoljo bolečin, ki jih je bila pretrpela, temveč pred vsem zavoljo tega, ker z vneto kožo ni mogla nadaljevati svojega prejšnjega mondenega življenja: dva in pol meseca je morala nositi do vratu zapete obleke, dekoltéji so bili izključeni. Sodišče, ki je moralo odločati o tej nenavadni pravdi, je markizi v resnici priznalo odškodnino v znesku 3000 frankov in tudi razsodba je to utemeljila s tem, da je lekarnarjeva pomota markizo omejevala v njenih mondenih navadah.

Pred odstopom

Maršal nemške vojske von Blomberg, ki se o njem širijo vesti, da bo izročil vojno ministrstvo v druge roke

Svetilnik Amelije Earhardtove

Na koralnem otoku Howland med Havajskim in Samoaškim otočjem bodo postavili svetilnik, ki bo dobil ime po izgnoli ameriški letalki Ameliji Earhardtovi. Letalka je, kakor znano, izginila lani na svojem poletu okolu sveta.

Prebivalstvo Anglije

Uradna statistika navaja, da je imela Velika Britanija koncem lanskega leta 47.288.000 prebivalcev. Moških je v državi dva milijona manj kakor žensk. Od l. 1923 se je število prebivalstva pomnožilo za dva in pol milijona ljudi.

Angliji nedostaje jekla

Neki angleški listi pišejo, da se bo novi angleški pomorski oboroževalni načrt izvedel počasneje, nego je bilo prvotno zamišljeno, kajti Angliji nedostaje jekla. Posebno pomanjkanje jekla občuti 32 ladjedelnic. V Belfastu so morali začasno odpustiti celo mnogo delavcev. Zavoljo pomanjkanja jekla bodo tudi nekatere velike trgovske ladje izdelali šest do devet mesecev pozneje, nego so prvotno nameravali.

Kardinal na čelu odvetniške zbornice

Pariški odvetniki imajo navado, da si vsako leto izberejo dvanajst tako zvanih »tajnikov konference« izmed najodličnejših zastopnikov svojega stanu. Bivši tajniki konference imajo svoje posebno društvo, ki si je moralo sedaj po smrti dosedanjega predsednika izbrati novega. Izvolili so si primasa Galije, kardinala Gerliera, nadškofa lyonskega. Kardinal je deloval kot odvetnik v Parizu, preden je postal duhovnik. Izvolitev je sprejel.

V obupnem položaju

Papanin, vodja ruske polarne odprave na razklani ledni plošči

Prijatelj Viljema II. umrl

V Parizu je umrl v starosti 77 let knez Johann Heinrich Plesski. V času Viljemove Nemčije je imel veliko vlogo. Sprva je vstopil v armado, pozneje je postal diplomat. Bil je ena izmed redkih oseb, ki jim je Viljem II popolnoma zaupal. Cesar mu je poveril ponovno razne tajne in kočljive misije, ki jih je knez spretno izvedel. Med svetovno vojno si je cesar izbral njegov grad za sedež vrhovnega poveljstva. Po prevratu je knez neprestano potoval. Poročen je bil dvakrat, prvič z neko angleško plemenitašinjo, od katere se je ločil, drugič z neko italijansko aristokratko. Drugi zakon so razveljavili.

Potres v Pacifiku

Evropske potresne postaje so 1. februarja proti pol deveti zvečer zabeležile izredno močan potres v veliki daljavi. Potresno gibanje je trajalo kakšne štiri ure in je doseglo višek okrog desetih. Tako dolgotrajnega potresa niso že dolgo časa zabeležili. Zemeljsko valovanje je merilne instrumente tako pretresalo, da je bila točna določitev potresnega središča nemogoča. Slabotnejši sunki so se ponavljali še v zgodnjih jutranjih urah 2. februarja. Kolikor je bilo mogoče sklepati, je moral potres divjati v severnem predelu Pacifika ,pri Aljaški, poročila iz Sydneya v Avstraliji pa domnevajo, da je bilo središče potresa v bližini Rabaula, glavnega mesta Nove Gvineje, kjer so imeli že lansko leto hud potres z vulkanskimi izbruhi.

Rekord ženitnega sleparja

V Berlinu so po več nego dvomesečni razpravi obsodili možakarja, ki ga nemški listi označujejo za »največjega ženitvenega sleparja vseh časov«, nekega 48-letnega Egidija Scholza. Mož je v zadnjih letih opeharil okrog 150 žensk za 900.000 mark. Dobil je osem let prisilne delavnice. Njegovo sooblaženo ločeno ženo, ki mu je pomagala, da bi na ta način prišla vsaj do dela imetja, ki ji ga je bil zapravil, so oprostili.

Nesreča pri Bedfordu

Se ena slika o posledicah katastrofe ekspresnega vlaka, ki je pri Bredfordu zavozil v vlak na tračnicah. Šest vagonov brzega vlaka se je razbilo na kose. Sreča v nesreči je bila, da so se potniki povečini lahko poškodovali. Ubil se je samo eden, 34 pa so jih odpeljali v bolnišnico zaradi prask in ran

Tobačnica zadnjega ruskega carja

Našli so jo med razbitinami letala hessenskih vojvod

V Ostendeju se je zgodila, kakor se spominjamo, lani v novembru letalska katastrofa, pri kateri je pet članov vojvodske rodbine hessenske izgubilo življenje. Letalo se je popolnoma razbilo in le s težavo so zogljenela trupla zvlekli izpod razbitin. Na letalu je bila tudi prtljaga, ki je isto tako zgorela.

Pospravljanje razbitin je trajalo precej dolgo in šele zadnje dni je bilo mogoče najti razne dragulje in okrasne predmete, ki so se raztresli po tleh. Doslej so našli lišpa in biserov v vrednosti več nego dvajset tisoč funtov šterlingov. Med temi predmeti je bila tudi zlata, z dragulji posuta tobačnica, ki jo je bil zadnji ruski car daroval svojemu tastu, hessenskemu velikemu vojvodi Ernstu Ludwigu. V to tobačnico so bili vgravirali besede: »Za Ernsta z ljubezni polnimi pozdravi Nikolaj in Alisa, 25. nov. 1904.«

Odlikovani letalci

Posadka »Zelenih miši«, s katerimi so Italijani preleteli južni Atlantik, je bila odlikovana. In sicer je bil povišan nadporočnik Bruno Mussolini v čin stotnika, polkovnik Biseo in major Moscatelli pa sta dobila zlato kolajno za hrabrost v zraku. Tudi moštvo hidroplanov je bilo odlikovano. Posamezniki so prejeli zlate in srebrne svetinje.

Civilna poroka albanskega kralja?

Iz Vatikana poročajo, da je pričakovati spričo dejstva, da je albanski kralj Zogu musliman, njegova nevesta grofica Geraldina Apponyi pa rimska katoličanka, na albanskem dvoru civilne poroke. O stvari bo, kakor se zdi, razpravljala tudi vatikanska kongregacija v najkrajšem času.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Šola na prostem

V Londonu imajo šolo, ki posluje poleti in pozimi na prostem. Učeča se mladina je v zimskem času ogrnjena z debelimi odejami iz volne

Španija — preizkuševalnica novega orožja

V zvezi z zadnjim napadom nacionalističnih letal na Barcelono, ki je zahteval ogromne človeške žrtve, pravijo vojaški strokovnjaki, da morejo takšni napadi ocenjevanje učinkovitosti zračne vojne popolnoma spremeniti. Doslej bombardiranje odprtih mest niso smatrali za priporočljivo, ker razdejanje po letalskih bombah ni pospeševalo vojnih operacij. Po zadnjem letalskem napadu na Barcelono pa je treba to mnenje opustiti.

Učinki tega napada so pokazali, da je mogoče tudi zelo veliko mesto hitro in popolnoma razdejati. Nove bombe so pri svojem razpoku rušile cele bloke hiš. Njih eksplozivna sila je velikanska. Ljudi trgajo na kose. Pod razvalinami niso našli trupel, temveč samo dele trupel, tako da je bila vsaka identifikacija nemogoča.

ANEKDOTA

O diplomatskih sposobnostih nedavno umrlega državnega tajnika kardinala Gasparrija se je med rimskimi diplomati mnogo pripovedovalo. Ko sta se Kvirinal in Vatikan pomirila v Lateranski pogodbi, je kardinal dal diplomatom naslednje pojasnilo: »Do tega trenutka, gospodje, se na stanju iz l. 1870. ni prav nič izpremenilo.« Diplomati so odšli in nikomur izmed njih se ni posvetilo, da je bil poudarek na besedah »do tega trenutka«. Šele kasneje so razumeli, kako zelo jih je bil kardinal potegnil.

VSAK DAN ENA

Dramatično strašilo za vrabce.

Jackson Gregory: 12

Juana Castanares

Roman

Vrgla se je bila čez neživo telo malega Pedra Perriga, ki ga Blondino v somračni mesečini ni mogel razločiti, tako da je imel njo za ponesrečenko.

»Ne, ne! Perrigo jo je izkupil,« je zaklical Topo, ki je bil z drugimi gosti vred prihitel iz igralnice, ko so začuli prepir.

»Kaj,« je zarjovel Blondino, »mali Perrigo? Njega so ustrelili? Umakni se, dekle!« Vzdignil je Guero, jo kakor lutko postavil na noge, jo odrinil v kraj in se sklonil nad Perrigom, ki je ležal na tleh.

Perrigo je zaječal. Blondino se je vzravnal ter pogledal okrog sebe.

»Kdo je to storil?« je vprašal.

Guera bi mu bila lahko povedala, a je molčala Znova je pokleknila k Perrigu, si pritisnila njegovo glavo na prsi in ga jela ihte zaklinjati, naj ji reče, da njegova rana ni huda Skoraj omedlevala je od strahu, da ne bi umrl.

El Topo je odgovoril, kakor je vedel in znal. To je, zvezal je vse kar je vedel, in vse, kar je domneval, v živo sliko, ki jo je podal kot čisto resnico.

»Castanares ga je. S Perrigom sta se zadnje čase večkrat sporekla. Prejle sta imela spet hud prepir. Slišal sem ju in stekel ven. Celo kolobocijo sta imela, in v razburjenju ga je Castanares obstrelil.«

»Tako,« je rekel Blondino, kakor da bi potreboval časa, da se sprijazni s tem mučnim dejstvom. »Ti, Topo in še eden ali dva izmed vas ostalih, odvedite Castanaresa v njegovo sobo in pazite nanj, dokler ne pridem. Vi drugi pa spravite konje v hlev!«

Spet je odrinil Guero in vzdignil možička v naročje.

»Da vidimo, kako hudo si ranjen, opica mala,« je rekel s še nekam prijaznim glasom. »Samo en strel? Kaj more ena svinčenka takšnemu korenjaku, Pedrito?«

»Za Boga!« je zastokal Perrigo.

»Nu, nu,« je dejal Blondino, tolažeč ga kakor mati prestrašenega otroka. »Ali te močno boli? Le zobe stisnil, Pedrito mio, to bomo vse uredili Čvrsto se me oprimi, kakor si zmerom znal, cara de mono! Boga in vse svetnike zahvali, da je prišel Viktor Blondino v pravem trenotku do tebe!«

Viktor Blondino je bil visok močan mož v čigar silnih rokah je bil pritlikavi Perrigo lahak kakor peresce Skozi odprta vrata je stopil s svojim bremenom v hišo, za njim pa gledalci, ki so držali roke križem. Nekdo je prinesel svečo in mu posvetil v veži. Takoj nato je Blondino položil ranjenca na posteljo, se za korak odmaknil in pogledal starcu, ki je bil v svojem smrtnem strahu še bolj podoben opici, v veli obraz.

»Ven se spravite!« je ukazal Blondino. »Estrada, prinesi mi dobrega brandyja — vi, Guera, pa čisto perilo in vodo. Pojdite zdaj. Zaprite vrata in pustite eno okno odprto. Mož potrebuje dobrega zraka. Oh, ta neumna zijala!« je zagodrnjal z nekakšno dobrodušno prizanesljivostjo.

Nazadnje sta bila vendar že sama. Blondino, ki še ni bil slekel jahaških rokavic, je uprl roke v boke in sočutno pogledal ranjenca.

»Ubogi Perrigo,« je mehko zamrmral. »Hudo boli, kaj? Nič ne skrbi; dobro in zvesto si mi služil, zdaj bom pa jaz tebi stregel, da spet ozdraviš.«

Klobuk si je bil porinil daleč na tilnik; kodrasti lasje so se mu lesketali pri svetlobi sveč kakor zlati dekliški kodri; bili so mehki in rahli kakor predivo, posuto z zlatim praškom. Tudi pri njem je bilo razločno spoznati anglosaško pleme, vkljub južnemu narečju, ki ga je govoril. Čudno naključje je hotelo, da sta bila oba glavarja, ki sta nocoj počastila Haciendo escondido s svojim obiskom. Američana.

Žarko mehiško solnce, ki vpliva na svetlopolte kakor pozlatar, mu je bilo pokrilo Blondinovo kožo z zlatorjavo plastjo. Samo oči so se mu svetile kakor dva višnjeva safirja. Majhni, gosti brki so se mu kodrali nad polnimi ustnicami. Vsa njegova prikazen se je kar iskrila od moči in živnosti, tako da je bil v svoji okolici podoben ognjevitemu žrebcu med trudnimi, zgaranimi kljusami. Kar je pomnil, še ni bil srečal moža, ki ga ne bi bil mogel kakor peresce vzdigniti od tal in zadaviti z golimi rokami.

Prirojene divjosti in surovosti v njem ni bilo moči potlačiti, čeprav ni bila zmerom neposredno na očeh. Celó zdaj, ko se je pogled njegovih sinjih oči kar tajal od sočutja, je prežala v ozadju.

Perrigo se je oprl na komolce in nekajkrat hlastnil po zraku, da bi se privzdignil. Iznemoglo je omahnil nazaj. V obraz je bil bled kakor zid, pot strahu mu je pokrival čelo in v svetlih kapljah curljal po zgubančenih licih.

Blondino je sočutno zavzdihnil; podoba je bilo skoraj, kakor da bi mu silile solze v oči.

»Le miruj, ubogi mali Perrigo,« je tiho dejal; »takoj si ogledam rano.«

Nad mizico, ki je stala ob postelji, je viselo stensko zrcalce. Ko se je Blondino sklonil, je v njem zagledal svojo podobo; takoj so dobile njegove oči drugačen izraz, in vneto si je zavihal brkce. Perigo je bil mahoma pozabljen. Že nekaj dni ni bil videl zrcala, zdaj je pa mahoma stal pred svojo lastno sliko, kakor nekdaj Narcis. Z neprikrito radostjo in samozadovoljstvom se je ogledoval. V svoji osebi je videl najpopolnejše vtelešenje ponosnega moštva in v slabost bi si bil štel, če bi bil to občudovanje zatajil. Domišljavost mu je napela prsi: »To sem jaz, Blondino!« Ponosen je bil na to, da je on, mož z jeklenimi mišicami. Spogledljivo je opazoval kodrce, ki so mu padali na čelo, in gladko belo kožo pod ovratno ruto.

Kulturni pregled

Dr. Vojtech Merka

z.

Odlični delavec za češkoslov.-jugoslov. vzajemnost dr. Vojtěch Měrka, ravnatelj državne trgovske akademije v Nitri, čigar delo je tem pomembnejše, ker ga izvršuje na Slovaškem, doživlja 5. t. m. petdeset let. Po rodu je iz Vřešovic pri Prostějovu na Moravskem, iz učiteljske rodbine, v kateri sta bili godba in petje stalno na dnevnem redu, zato ni čuda, če je hotel Měrka iz ljubezni do glasbe študirati na praškem konservatoriju. Na očetovo prigovarjanje pa se je lotil študija slavistike in germanistike na češki filozofski fakulteti v Pragi. Tam se je seznanil s slovanskimi tovariši in navezal ozke stike z Jugoslovani, zlasti s Slovenci. »Adrijac«, slovensko dijaško društvo, je takrat prirejalo za češke tovariše tečaj slovenskega jezika, ki ga je poučeval sedanji mariborski advokat dr. Avg. Reisman. Eden njegovih najboljših dijakov je bil Měrka. Po študijah je postal dr. Měrka profesor v Prostějovu, po prevratu ga je pa zaneslo na Slovaško v Košice, odkoder je prešel v Nitro kot ravnatelj trgovske akademije. L. 1927—1931 je bil glasbeni šef podružnice Radiojournala v Košicah in je v tej funkciji obilno dajal na program jugoslov. glasbo ter predaval o jugoslov. pisateljih Grudnu, Lahu, Mešku, Župančiču, Djukiću, Lovriću i. t. d.

Dr. V. Měrko si je pridobil zaslug za slovaško literaturo s tem, da je pričel prvi sistematično prevajati v slovaščino jugoslov. pisatelje. Njegovi prvi prevodi pa so izšli v češčini. Pridno je prevajal slovenske in hrvatske avtorje in pisal v dnevnike in časopise (Lidově noviny, Moravsko slezský denik, Pozor, Slovenský Východ, Nezavislost, Slovenska brazdá, Hudební listy, Časopis modernich filologů i. t. d.), o jugoslov. kulturnih razmerah.

Na gimnaziji v Prostějevu je bil njegov dijak nadarjeni pesnik J. Wolker. Skupaj z njim je prevel Cankarjevo »Erotiko« ter izbor iz Kettěja in Gradnika; Ti prevodi so izšli v knjigi »Z bratrské poesie«. Sam je prevel Kettejeve mladinske pravljice. Iz Cankarja je preložil v češčino deset večjih del (Volja in moč, Gospa Judti, Nina, Bela krizantema, Ob zori, Milan in Milena, Hlapec Jernej, Jakob Ruda, Lepa Vida, Črtice) in eno v slovaščino (Mladost in druge povesti). Iz slovenščine je nadalje prevel Meškove Črtice in Ivana Laha »Razgovor o K. H. Máchi« (v slovaščino). Posamezno so izšli prevodi pesmi Ivana Albrehta, Aškerca in O. Župančiča. Iz hrvaščine je prevel v češčino Dvornikovićevo študijo »Duša jugoslovenske melankolije«. Ostali prevodi iz hrvatske literature so v slovaškem jeziku in sicer: Dvorniković, Masaryk kao filozof i sociolog; Dukić, »Iz dnevnika jednog magarca« in izbor iz ostalih spisov: Lovrić, »Spasitelj«; Angjelinović, »Slijepci«. Prevode je opremil z literarnim in življenjepisnim uvodom. Poleg njih je izdal v posebni brošuri študijo o F. X. Mešku, Otonu Župančiču in Ivanu Lahu. Dr. Měrka prevaja tudi iz ruske literature. Njegov glasbeni nagib kaže slovaško spisano, dijaštvu namenjeno delce o B. Smetani, ki je izšlo že v drugi izdaji. V filologijo sodi dr. Měrkova študija o staročeškem evangeliarju »Čtenil kněze Benešovye«, v pedagogijo pa izdaja avtobiografije Janéša Zaborskega »Rodine v Záboři«.

J. K. S.

II.

Ko smo pred desetimi leti prvič v »Jutru« predstavili slovenskemu občinstvu dr. V. Měrka, marljivega prevajalca iz slovenske in sploh iz jugoslovanske literature, mu je bilo 40 let in je deloval v Košicah. Tu je opravljal dr. V. Měrka zaslužno narodno in kulturno delo. Za tako delo je treba znanja, vztrajnosti in energije. In sredi tega dela, ki je zahtevalo ves njegov trud in čas, dr. Měrko ni pozabil na nas. Število njegovih slovenskih prevodov in zbirk se je množilo in rastlo. A ne le v listih, pri katerih je sodeloval, tudi drugod je širil zanimanje za naše slovstvo in kulturo. Obenem je marljivo prevajal našo prozo in pesmi. Naravno je, da se je kot vodja košiške radio-postaje od vsega početka zanimal tudi za našo ljubljansko radio-postajo in si želel z njo čim več zvez. Vedel je, da bodo morale slovanske radiopostaje prevzeti važno nalogo v službi narodne in kulturne propagande.

»Ta vaša kukavica je nekaj posrečenega« nam je pisal in zvesto zasledoval naš program.

Njegovo delo na vročih košiških tleh, kjer je mlada slovanska kultura le s težavo odrivala zastarele nemške-madžarske tradicije, je obrodilo sicer mnogo uspeha, a postajalo je opasno za njegovo zdravje. Bil je potreben oddiha. Tako je nastopil službo v Nitri, kjer se je lažje posvetil slovstvenemu delu.

Lahko rečemo, da je poleg dr. B. Wybirala dr. Měrka najmarljivejši prevajalec iz naše literature. Poleg tega rad posega v sosedno srbskohrvatsko slovstvo. Njegovi prevodi se odlikujejo po lahkotnem in naravnem jeziku.

Svojo 50-letnico slavi torej dr. Měrka kot direktor trg. akademije v Nitri. Nitra je nam Slovencem dosti bližje ime nego Košice. Nitra nas spominja naših zvez za časa Cirila in Metoda. Tu je zidal cerkev knez Pribina. Tu je deloval Vihnja. Danes je to mesto s 40.000 prebivalci. Ne brez sledov tisočletnega robstva. Tudi tu deluje dr. Merka po svojem programu. V tedniku »Nezavisloati« priobčuje prevode iz našega slovstva. »Jugoslovenska knjižnica« prinaša krajše spise in zbirke (zadnji svezek je posvečen A. Dukiću).

Za božič mi je dr. Měrka poslal knjigo, ki jo je napisala mati Zdenka Wolkerjeva o svojem sinu — pesniku. Bil sem tega daru izredno vesel (NB. ni prilike, ki bi je ne izrabil, da mi napravi kakšno tako veselje!) Čital sem to knjigo, polno drobnih spominov, kako je spremljala mati sina-pesnika od rojstva do smrti. V knjigi omenja tudi Wolkerjeve vzgojitelje, med njimi dr. V. Měrka. In spomini so me zanesli v tista zadnja leta pred vojno, ko se je J. Wolker šele napravljal na pot, mi pa smo bili že na prvi liniji, da pričakamo vihar sveta. Tudi dr. Měrka je šel z nami, ves čas pripravljen na vsako žrtev za našo skupno stvar. Ko je vihar minil, je stopil takoj na svoje mesto kot zvest glasnik in delavec naše politične in kulturne skupnosti. Za novo leto je izdal dr. Lahovo »Pesem o kovaču Tomažu«. Letna poročila njegovega zavoda pričajo, kako širi znanje o jugoslovenski literaturi med mladino. To njegovo delo bi si mogli vzeti naši vzgojitelji za vzgled. Pri posebnih urah poročajo učenci in učenke o novih naših knjigah, ki so jih prečitali ali pa posvete s predavanjem pol ure temu ali onemu jugoslovenskemu pesniku ali pisatelju.

Za njegovo delo smo mu osebno hvaležni mi Slovenci, ki nas ima najrajši in največ stori za nas. Njegova zasluga je, ako nas mladina iz njegovih šol dobro pozna.

Vemo, da ljudje njegove delavnosti ne potrebujejo jubilejev in slavospevov, ki bi jih vzpodbujali. Želе si le časa in sil, da morejo vršiti svoje delo. Radi bi zalegli za deset drugih. Kjerkoli zastavijo plug, se pozna brazda za njimi. (Dr. V. Měrka izdaja za mladino dijaški list »Slovenska brazda«). Tudi v Nitri in njeni okolici bo znano slovensko ime po zaslugi dr. V. Měrka, kakor je bilo za časa Rastislava. Mislim, da mu ne moremo izkazati svoje hvaležnosti drugače, kakor da vračamo enako z enakim. Le tako bomo izpolnili svojo dolžnost vsak na svojem mestu.

V letu njegovega abrahamovanja bi želeli, da ga pozdravimo na slovenskih tleh.

Za jubilej pa mu želimo sil in zdravja za nadaljnje delo.

Dr. I. L.

Zapiski

»MISEL IN DELO«

nastopa četrti letnik s pravkar izišlo januarsko številko, ki kaže, da se ta napredna, kulturna in socialna revija lepo razvija in vedno bolj izpopolnjuje.

Na uvodnem mestu je objavljena enajst strani obsegajoča razprava prof. Ivana Kolarja »Ob poti Otona Župančiča«. S temeljitim poznanjem njegovega dela in tankočutnim vživetjem v njegove lepote prikazuje pisec umetniško rast našega največjega pesnika. Posebno zanimivi so podatki o odmevih, ki jih je vzbujalo Župančičevo delo v kritiki. Obširneje se mudi pisec tudi pri značilnem sporu za Župančiča, ki se je pojavil pri nas štiri leta po njegovi petdesetletnici.

Dr. Alois Jindřich je prispeval informativen članek o Socialnem zavodu (Sociální ústav) Češkoslovaške republike, ki nudi lep vzgled, kako je treba v demokraciji organizirati državno skrb za reševanje socialnih vprašanj.

Dr. ing. Črtomir Nagode je pisec zanimivega in aktualnega prispevka »Reforma železniške tarife in izhod Slovenije na morje«.

V Obzorniku je na prvem mestu zapisek o Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani, dr. Branko Vrčon pa v daljšem članku »Vizije miru in vojne« kritično razglablja zunanjepolitični položaj v zadnjih tednih. Notranjepolitični pregled iz peresa Verka informativno in kronistično beleži pojave in dogodke v politiki Jugoslavije. Zanimiv je nadalje članek »Angleško mnenje o naši zunanji politiki« (po knjigi Belgrade Slant Johna D. E. Evansa). S. B. podaja v članku »Socialni pregled« nekako socialno bilanco lanskega leta, dr. A. Jindřich poroča o verjetni starostni strukturi prebivalstva na Češkoslovaškem l. 1960, L. Č. pa piše na podlagi oficielnih statističnih virov o demografski bitki v Italiji. — Med Poročili piše dr. B. V. o knjižici dr. R. Kušeja »Konkordat«, L. Č. poroča o Pfefferjevi »Istragi o sarajevskom atentatu«, Rr o Tardieujevi knjigi o parlamentarnem režimu v Franciji, P. P. pa o spisu Luigija Salvatorellija, La politica della Santa Sede dopo la Guerra.« — Številko zaključujejo Drobtine — značilni paberki iz javnega življenja. »Misel in delo« se že s svojo aktualno vsebino dovolj priporoča slovenskemu izobraženstvu.

»Življenje in svet« prinese v prihodnji ponedeljkovi številki članek iz fiziologije človeškega telesa »Živa peč« (o prebavi i. t. d.), dalje članek o »zasedenem in razdejanem kitajskem Babilonu« Šanghaju, Ignaca Koprivca pripovedno prozo »Megle na obnebju«, nadaljevanje Nörrentrandersovih »Treh mušketirjev«, prispevek »Sluh pri živalih« in »Descartes na Danskem«, A. Debeljaka prozo »Ta podla, podla podlasica«, beležko »V slavo metuljarju«, Ivana Podržaja oceno Bevkove povesti »Ubogi zlodej« in zapisek »Maupassant v Sejmu«. Rubrike Fotoamater, Filatelija, Za ljubitelje cvetlic, praktične novote, Uganke in Šah zaključujejo obilno ilustrirano številko.

V članku Silvin Sardenko v včerajšnjem »Jutru« je tiskarski škrat zapustil vrsto napad, izmed katerih popravljamo samo najvažnejše: v prvem odstavku je izostal oklepaj pri besedah »kanonik dr. Alojzij Merhar«, v četrtem čitaj »nadaljuje Medvedovo pesniško izročilo« (ne nadkriljuje), v zadnjem odstavku pa »ne čutim več tiste človeške toplote« (ne: ne čitam).

»Društvo slovenskih književnikov« je po daljšem presledku obnovilo delovanje. Med drugim namerava prevzeti skrb za zaščito avtorskih pravic, ki jo bo prosvetno ministrstvo poverilo pisateljskim organizacijam v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Prejšnji teden je imelo »Društvo slovenskih književnikov« občni zbor. Dosedanji predsednik Oton Župančič je bil izvoljen za častnega predsednika. Za predsednika so prisotni člani izvolili prof. Franceta Koblarja, odbor se je pa na četrtkovi seji konstituiral takole: podpredsednik Fran Albrecht, tajnik Tone Seliškar, blagajnik Milena Mohoričeva, gospodar Bratko Kreft, knjižničar B. Borko, odbornika: France Vodnik in Mile Klopčič. V nadzorstvu so: Josip Vidmar, dr. J. Lovrenčič, dr. Igo Gruden in Ivan Zorec.

Nagrade »Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca«. MHKD v Zagrebu je minule dni pod predsedstvom dr. Nikole Andrića in na podlagi poročila, ki ga je podal žiri, podelila prvo nagrado igri Rasima Filipovića »Porodica Šurkić«, drugo Ivi Žite — Klačiću za igro »Iskušenja«, tretjo anonimnemu piscu za dramo »Za svojim tragom«, četrto Mirku Jurkiću za igro »U planini«, peto Dinku Moroviću za »Fortunal« in šesto Zlati Kolarić-Kišur za »Stari i mladi«. Freudenreichova nagrada se letos ni podelila, ker nobeno izmed 41 del, ki so bila predložena, ne kaže zadostne umetniške višine. Prav tako se ni podelila nagrada Josipa Bacha, ki je namenjena šeli, katero bi se lahko uprizorilo v inozemstvu. Razpisane so znova nagrade J. Freudenreicha (10.000 Din), J. Bacha (4 tisoč Din), Radio — MHKD (2500 Din).

SPORT

Od 18. do 21. t. m. — vsi v Bohinj!

I. izlet gorenjskih smučarjev na naših klasičnih smučarskih tleh

Jesenice, 3. februarja

Da poživi zanimanje za omenjeni izlet in z njim zanimanje za Bohinj, ki mora nanovo oživeti z večjim pritokom tujskega prometa, je Gorenjska zimsko sportna podzveza sestavila in določila pester program — tako tekmovalni, kakor tudi zabavni. Spored, ki pa še ni čisto popoln, je naslednji:

Petek 18. t. m. Sprejem, pozdrav in namestitev izletnikov. Sobota 19. t. m.: Ob pol 8. uri zjutraj izlet smučarjev na Črno prst pod vodstvom članov SK Bohinj. Ob 14. uri: Start za teke na 18 km, 6 km in 3 km za seniorje in juniorje. Start bo pred Občinskim domom v Bistrici. Ob 19. uri: Pozdravni večer v hotelu Bellevue, nato zabava v že omenjenm hotelu in v hotelu Sv. Janez. Ob 20. uri: Predpustno rajanje »smučarjev« v Sokolskem domu v Bohinjski Bistrici.

Nedelja 20. t. m.: ob 8. uri slalom tekma za Gradcem nad hotelom »Bellevue« in sicer bodo nastopili seniorji in juniorji. Po odlični formi, ki jo imajo letos tekmovalci, bo borba zelo zanimiva. Ob 10. uri: Motoskijering na Boh. jezeru (vendar le v primeru, da bo led ustrezal zahtevam tekmovanja), kar bo za našo javnost novost, ker razen tekmovanja na Blejskem jezeru, še nikjer pri nas ni bilo slične tekme. Od 10.30 do 11.30 trening za skoke na Hanssenovi skakalnici. Ob 14. uri: Skoki za kombinacijo in propagandni skoki na že omenjeni skakalnici. Ob 18. uri: Razglas rezultatov in razdelitev daril v gostilni Markež v Boh. Bistrici. Ponedeljek 21. t. m.: Prost dan za vse udeležence izleta, da si sami ogledajo krasote Bohinja in njegove okolice.

Gorenjska zimsko sportna podzveza apelira na vso sportno javnost, da se udeleži izleta gorenjskih smučarjev v Bohinj, da bomo tako skupno pomagali obnoviti in pospešiti tujski promet in kar je tudi zelo važno, prebuditi in poživiti zanimanje za zimsko sportne prireditve. Ne pustimo, da propada sportni živ v Bohinju, ne dopustimo, da razpade ena naših prvih smučnih skakalnic — to je Hansenova v Bohinju, ki še danes ustreza in zadostuje potrebam naših tekmovalcev.

GZSP trdno upa, da ne bo smučarja, ki bi na omenjene tekme ne prišel v bohinjsko dolino

V nekaj vrstah

Te dni je imel JZSS plenarno sejo, na kateri so bili sprejeti nekateri zelo važni sklepi glede udeležbe naših na prihodnjih smučarskih prireditvah. Tako je bilo sklenjeno, da bo savez na jutrišnjo mednarodno skakalno tekmo v Celovcu poslal 10 najboljših skakačev, med njimi seveda znane Priboška, Novšaka, Karla Klančnika, Šramla, Bevca in še nekatere. Ekipo bo o spremljali gg. Jelenić, Predalić in Gnidovec. Dalje je bilo govora o udeležbi na svetovnem prvenstvu FISe v Lahtiju na Finskem in je precej gotova stvar, da bodo Franca Smoleja bržkone le poslali tjakaj. Če bi imel ZJSS več sredstev, bi prav rad poslal tjakaj še več tekmovalcev, ker so najboljši med njimi to tudi zaslužili. Kombinacija o udeležbi naših tekmovalcev na tekmah v alpski kombinaciji v Engelbergu v Švici je bila opuščena, bržkone pa se bodo zato naši najboljši v smuku udeležili tekem v smuku z Monte Canina v Italiji. Naše savezno prvenstvo v skokih, ki bo meseca marca v Planici, bo to pot razpisano kot mednarodno in bodo naši delegati v Celovcu povabili na te tekme tudi Avstrijce in Nemce. Zanimivo je tudi, da se je na tej seji dokončno sklenilo, naj naši delegati na kongresu FISe predlagajo, da bi FIS smučarsko svetovno prvenstvo leta 1941 določila v Jugoslaviji. Do takrat bosta naše sportno smučarstvo in naša hotelska industrija že dovolj pripravljeni.

Banovinsko prvenstvo v slalomu pri Celjski koči. Jutri dopoldne s pričetkom ob 10. bo tekmovanje za prvenstvo dravske banovine v slalomu pri Celjski koči nad Celjem. Na startu bodo najboljši slovenski tekmovalci z Jesenic, Ljubljane, Maribora in Celja. Po dolgem času bo zbrana vsa elita naših smučarjev, kjer se bodo pomerili med seboj za naslov najboljšega kluba v Sloveniji. Snežne razmere okrog Celjske koče so povoljne, zaradi tega vabimo celjske sportnike, da ne zamudijo prilike pohiteti v nedeljo k tekmovanju.

Mladinske tekme v umetnem drsanju bodo jutri ob 9.30 na drsališču SK Ilirije. Razpis smo objavili včeraj. Mladina, ki hoče tekmovati, bo imela jutri prost vstop in se mora javiti ob 9. uri vodstvu tekmovanja v garderobi. Vse deklice in vsi dečki, ki dosežejo boljši uspeh, bodo dobili darila. Člani sodniškega zbora imajo drevi ob 20.30 sestanek v Evropi.

Nedeljski smuški tečaj. Zveza za tujski promet, ki je letos uvedla zelo priljubljene nedeljske smuške tečaje, bo to nedeljo imela tečaj na Črnem vrhu nad Polhovim gradcem. Odhod bo iz Ljubljane z avtobusom ob 7. izpred nebotičnika, povratek proti večeru. Cena vožnje z avtobusom je din 20 tja in nazaj. Ker je praznih še nekaj mest v avtobusu, sprejema prijave do opoldneva Zveza za tujski promet (41-31) ali biljetarna »Putnik« (24-72.)

Na Mrzlici ne bo tekme. Zaradi banovinskega slaloma v Celju se medklubska tekma na Mrzlici, razpisana za to nedeljo preloži na ugodnejši termin. — Smuški odsek SPD-Trbovlje.

SK Ilirija (hokej sekcija). Zaradi predstoječih tekem v Celovcu se bo vršil v nedeljo ob 10. dopolnilni trening tekma med A in B teamom. Postava moštev v garderobi. Načelnik.

SK Slovan jutri ob 9. dopoldne bo v prostorih gostilne Malis ob Ljubljanski c. redni občni zbor. Udeležba za vse člane obvezna!

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Konkurs

Komanda vazduhoplovstva vojske primiće 1938 godine u mesecu aprilu izvestan broj mladića za svoje pitomce u civilnim pilotskim školama za obuku u pilotiranju avionom.

Ovi pitomci za vreme trajanja obuke u civilnim pilotskim školama dužni su da zajednički stanuju i da se zajednički hrane, bez obzira na njihovo mesto dotadanjeg stalnog stanovanja, a za ovo vreme imaju pravo na bezplatan stan i hranu.

Molbe se dostavljaju komandantima nadležnih vojnih okruga najdalje do 10. marta 1938 godine i moraju biti ispisane svojeručnim i čitljivim rukopisom.

Kandidati treba da ispune ove uslove:

1. Da su porekla jugoslovenske narodnosti i potpuno svesni u nacionalnom pogledu.
2. Da su zdravi fizički i duševno i potpuno sposobni za letačku službu, što će se utvrditi specijalnim lekarskim pregledom od strane Stalne vojne vazduhoplovne lekarske komisije.
3. Da imaju primerno vladanje u građanstvu i da nisu naklonjeni nikakvim porocima.
4. Da nisu sudski kažnjavani za prestupna dela učinjena iz koristoljublja i bezčasteće prirode, da u vremenu javljanja nisu pod predhodnom ili redovnom sudskom istragom ili pod sudom uopšte.
5. Da nisu ženjeni.
6. Da imaju odobrenje od roditelja (staratelja) potvrđeno od strane nadležnih vlasti, da mogu stupiti u kadar letačkog osoblja.
7. Da nisu mlađi od 20, a stariji od 25 godina i da ispunjavaju zakonske uslove za unapređenje u čin rezervnog potporučnika (tač. 1 čl. 49 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice).
8. Da su regrutovani i okategorisani za službu u glavnim rodovima vojske.
9. Da dadu pismenu obavezu, da će po uspešno završenoj civilnoj pilotskoj školi stupiti na odsluženje kadrskog roka kao piloti sa prvom idućom klasom đaka regrutovanih za vazduhoplovstvo vojske.
10. Da nemaju prava na povlastice po Uredbi o oslobođenju obveznika od poziva na vojnu dužnost u miru i ratu.
11. U obzir dolaze: a) studenti: prava, filozofije, tehnike, šumarstva i poljoprivrede i ekonomske komercijalne visoke škole; b) đaci sa ispitom zrelosti: državnih gimnazija i realki, učiteljskih škola, trgovačkih akademija, državnih srednjih tehničkih škola i srednjih poljoprivrednih škola.
12. Da se ne koriste povlasticama za manje služenje u kadru.

Prvenstvo imajo kandidati koji imaju jedriličarsku školu ili imaju diplomu B i C.

Prijave se podnose nadležnom vojnom okrugu najdalje do 10 marta 1938 god. Molbe moraju biti napisane svojeručnim čitkim potpisom i tačno po formi datoj u objavljenom konkursu i imaju biti snabdevene svima dokumentima koji se objavljenim konkursom traže.

Napomena: Svi ostali uslovi, način postupka za podnošenje molbi i potrebna dokumenta uz molbe mogu se videti u objavljenom konkursu kod svakog vojnog okruga, sreskog načelstva, kod većih opština, u Aero Klubu »Naša Krila« u Beogradu, kod svih fakulteta u zemlji i u Komandi vazduhoplovstva vojske u Zemunu, u vojnom listu i službenim novinama.

Naročito se skreće pažnja kandidatima da molbe upućene vojnim okruzima posle 10 marta 1938 i koje ne budu snabdevene svima konkursom predviđenim dokumentima neće se uzimati u obzir.

Kandidatima za dolazak na lekarski pregled i povratak svojim kućama odnosno u mesto stanovanja sledovaće besplatne vozne karte koje će im se izdati blagovremeno.

V. K. Br. 1324. Iz kancelarije Štaba vazduhoplovstva vojske u Zemunu.

Konkurs

Komanda vazduhoplovstva vojske primiće u mesecu januaru 1939 izvestan tačkom zvanju t. j. za letačku službu i to: đake, sa fakultetom ili sa položenim broj mladića, koji žele da odsluže svoj đački rok u vazduhoplovstvu u leispitom zrelosti srednje ili njoj ravne škole tako da ispunjavaju zakonske uslove za unapređenje u čin rezervnog potporučnika po čl. 49 tač. 1 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice.

Opšti uslovi za kandidate su:

Da su porekla jugoslovenske narodnosti i potpuno svesni u nacionalnom pogledu;

da su zdravi fizički i duševno i potpuno sposobni za letačku službu što će se utvrditi specijalnim lekarskim pregledom od Stalne vojne vazduhoplovne lekarske komisije;

da nisu ženjeni;

da imaju primerno vladanje u građanstvu i da nisu naklonjeni nikakvim porocima;

da nisu sudski kažnjavani za prestupna dela učinjena iz koristoljublja i bezčasteće prirode i da u vremenu javljanja za konkurs nisu pod prethodnom ili redovnom sudskom istragom ili pod sudom uopšte;

da imaju odobrenje od roditelja (staratelja) potvrđeno od strane nadležne vlasti, da mogu stupiti u kadar letačkog osoblja;

da su regrutovani i okategorisani za službu u glavnim rodovima vojske;

da nemaju prava na povlastice po Uredbi o oslobođenju obveznika od poziva na vojnu dužnost u miru i ratu i

da se ne koriste povlasticom za manje služenje u kadru.

Posebni uslovi za kandidate su:

Da ispunjavaju uslove iz tač. a) pod 1. čl. 49 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice;

da nisu mlađi od 20 a stariji od 26 godina starosti zaključno sa 20. januarom 1939;

Za konkurs prvenstveno u obzir dolaze studenti: tehnike, prava, filozofije, šumarstva i poljoprivrede, ekonomske i visoke komercijalne škole i đaci sa ispitom zrelosti: tehničkih škola, državnih gimnazija i realki, trgovačkih akademija, srednjih poljoprivrednih i učiteljskih škola, kao i oni koji ispunjavaju napred navedene uslove.

Prvenstvo takođe imaju kandidati sa gore navedenim uslovima a koji imaju jedriličarsku školu i imaju diplomu B i C.

Rok prijava vojnim okruzima najdalje do 15. avgusta 1938. Molbe moraju biti napisane svojeručnim čitkim potpisom i tačno po formi datoj u objavljenom konkursu, a tako isto imaju biti snabdevene i svim dokumentima koji se objavljenim konkursom traže.

Napomena: Svi ostali uslovi, način postupka za podnošenje molbi i potrebna dokumenta uz molbe mogu se videti u objavljenom konkursu kod svakog vojnog okruga, sreskog načelstva, većim opštinama, Aero Klubu »Naša Krila« u Beogradu, svima fakultetima u zemlji i u Komandi vazduhoplovstva vojske u Zemunu, u vojnom listu i službenim novinama.

Istovremeno skreće se naročito pažnja kandidatima da molbe upućene vojnim okruzima posle 15. avgusta 1938 godine i koje ne budu bile snabdevene svima konkursom predviđenim dokumentima neće se uzimati u obzir.

Kandidatima za dolazak na lekarski pregled i povratak svojim kućama odnosno mestu stanovanja sledovaće besplatne vozne karte koje će im se izdati blagovremeno.

V. K. Br. 1323. Iz kancelarije Štaba vazduhoplovstva vojske u Zemunu.

Mali oglasi

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Žlikrofi in bakalca
danes in vsako soboto. Gostilna za Pegleznom, Kapiteljska ulica. 2281-18

Na Kurešček
vozi ob zadostni prijavi smučarjev avtobus dne 6. februarja ob 7. izpred Nebotičnika, ob ½8 izpred Mestnega doma. Prijave: Telefon 36-98. 2295-18

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Prikrojevalko in šivilje
moškega perila, vešče šivanja na električni pogon, za manjši obrat, potrebujem takoj Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2233-1

Natakarico in blagajničarko
mlade, inteligentne osebe za nočno kavarno, lahko začetnice, samo boljše vesele, spretne, simpatične osebe, išče za takoj kavarna, Zagreb, Amruševa 1. Drugo pismeno. 2257-1

Modna predvajateljica
inteligentna, samo boljša moč, z referencami, dobi stalno mesto pri novem elegantnem modnem atelieju. Prednost imajo prodajalke iz modne stroke ter šivilje. Predpogoj dobra postava, velikost 165 do 170 cm. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2214-1

Dobro frizerko
takoj sprejmem. — Dobaj, Maribor, Gosposka ulica 38 2313-1

Frizerko
dobro izurjeno moč ter vajenko, sprejmem takoj ali pozneje. Rep Viktor, frizer, Ljubljana, Gledališka 8. 2301-1

Hlapca
pridnega in poštenega, samskega sprejmem takoj v službo. Peter Kobal, Kranj. 2151-1

Vezilja
z večletno prakso, verzirana v vezenju z vsakovrstnim zlatom, dobi trajno namestitev. Niks Ivković, Novi Sad 1746-1

Službo išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mesarski pomočnik
vesten in pošten, želi službo. Ponudbe na: Hliš Rudolf, Šoštanj, Družmirje. 2254-2

Mehanik
specijaliziran na pletilnih strojih, želi stalno mesto. Ponudbe pod »Zanesljiv« na podružnico Jutra Maribor. 2311-2

Katera tvrdka
ali tovarna bi dala trg pomočniku za 6 mesecev kakšno delo, da bi mogel dokončati pismeni reklamni tečaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hvaležen«. 2215-2

Pouk

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Klavir, francoščina, nemščina
Oddam še nekaj učnih ur. Cena zmerna. — Večletna uspešna učna praksa. Aneta Potočnik, strok. dipl., Tržaška cesta št. 1-I, (ob Bleiweisovi cesti). 2212-4

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Prodam

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Ceno na prodaj:
kosilni stroj za vrtove, čoln »sandolina« dvosedežni, 26 letnikov starega »Ljublj. Zvona«. Pojasnila v pisarni Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. 2278-6

Lokali

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vogalni lokal
na prometu, oddam 1. maja. Kongresni trg 8. Kürbisch. 2217-19

Opekarna
novo postavljena, na prodaj. Vprašati Betnavska c. 1, Maribor. 2310-19

Posest

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hiša
s trgovskim lokalom, marofom, vrtom in hmeljiščem naprodaj v Rušah pri Mariboru. Pojasnila dає Košenina Fran, javni notar v Gornjem gradu. 2194-20

5-stanovanjska hiša
v bližini Tabora, radi bolezni ugodno naprodaj. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2143-20

Večje število parcel
kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš ter vil, ima naprodaj gradben, strokovno izobražen posredovalec
Kunaver Ludvik
Cesta 29 oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 25-20

Weekend vilica
na lastni zemlji, v bližini, na prodaj. Podrobnosti v vseh poslovalnicah Jutra. 2277-20

Hišo z vrtom
in veliko nivo, v Veliki vasi pri Krškem, na prodaj za ceno 28.000 Din. Informacije pismeno ali ustmeno: Tonka Hoič, Mrazovičeva ul. 2, I. kat. Zagreb. 2299-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

3-sobno stanovanje
zelo lepo, komfortno, v bližini dramskega gledališča, oddam 1. maja. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Komfortno stanovanje«. 2302-21

Dvosob. stanovanje
visokopritlično, s kopalnico, oddam na Bleiweisovi cesti št. 9. Informacije II. nadstropje, levo. 2292-21

Trisobno stanovanje
v centru, poleg liceja na razpolago 1. maja. Ogled od 11.—12. ure. Bleiweisova 20, pritličje, desno. 2263-21

Trisobno stanovanje
s kopalnico, oddam takoj ali za maj. Cesta v Rožno dolino 10. 2253-21

Stanovanja išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Komfortno stanovanje
3-sobno, iščem v bližini gl. kolodvora za 1. maj za zelo solidno, mirno stranko. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Bližina kolodvora«. 2101-21a

DAMSKA KONFEKCIJA A. PAULIN SPOROČA, DA OTVORI SVOJ NOVI, VELIKOMESTNO UREJENI LOKAL V LJUBLJANI, V ŠELENBURGOVI ULICI ŠT. 1 DNE 8. FEBRUARJA, ZALOŽEN Z NAJELEGANTNEJŠIMI MODELI POMLADNE MODE, TER VAS VABI K OBISKU

Enosob. stanovanje
kuhinja s plinom, iščem v sredini mesta za maj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2211-21a

Mirna stranka
2 osebi, išče stanovanje 2 do 3 sob, s kopalnico, plinom, elektriko, v centru, za termin maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Lepo«. 2316-21a

Dvosob. stanovanje
ev. kopalnica, iščem v bližini pošte. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2315-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Sobico
oddam poceni gospodični v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2322-23

Lepo solnčno sobo
oddam z balkonom eni ali dvema solidnima osebama, event. z uporabo kopalnice. Gradišče 10-III., desno. 2321-23

2 opremljeni sobi
oddam po zmerni ceni na Stolbi št. 8. 2314-23

Sobo
strogo separirano, oddam na Mestnem trgu 17-III. 6 stalnemu gospodu. 2296-23

Elegantno opremljeno sobo
strogo separirano, takoj oddam, event. tudi dvema osebama. Nebotičnik V. n. 2213-23

Dopisi

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Intelektualec 43
Razumem Vas, — izključite razočaranje. Določite sestanek izven lokala. V torek 8. II. dvignem pismo. 2323-24

Živali

Beseda 1 Din. davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bernardinec
čistokrven, sedem mesecev star, naprodaj radi odpotovanja. Ogled danes ves dan in jutri dopoldne. Sv. Petra cesta 85. 3220-27

Črna kokoš
z veliko čopko se je izgubila. Najditelj naj to vrne proti nagradi. Sever Elza, Gosposvetska 5. 2324-27

Naročniki »JUTRA« so zavarovani za 10.000 Din.

Izgubljeno

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

Žensko rujavo krilo
sem izgubila od Trnovega do Opekarske ceste. Pošten najditelj naj odda proti nagradi na naslov: Burschner, Švabičeva ul. 7. 2297-28

Stroji

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

Lokomobilo Lanz
23 kub m kurilne po vršine, 30 HP, takoj prodam. Ogled v obratu, Tovarna Vidmar, Savlje 18., p. Ježica pri Ljubljani. 2125-29

Šivalne stroje
najboljših nemških tovarn, rabljeni, malorabljeni in novi ki štikajo štopajo, za gospodinstvo za krojače, na ceneje dobite v NOVI TRGOVINI na Tyrševi 46. 2232-29

Šivalni stroji
Central Bobbin Din 1.850 pogrezljivi, ki šivajo naprej in nazaj, vežejo in krpajo. 15-letna garancija! IVAN JAX & SIN, Ljubljana, Gosposvetska c. 2. 2328-29

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe:

Kupim kompresor
od 3—5 atmosfer, ca 600 obratov, avtomatični Druckregulirung s 70—100 kub. m na uro. Miškec Mirko, Ljubljana VII, telefon 35-75 22887-29

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Brinje
(smrekove bobe), prvovrstne kvalitete, nudi po najnižji ceni Kajon, Aleksandrova 9, Sarajevo 2102-55

Informacije

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Opozorilo!
Podpisani izjavljam, da nisem plačnik, niti odgovoren za nastale terjatve v blagu ali v denarju, ki nastanejo s ponarejeno štampiliko na moje ime. Žiher Franjo, Zamušani p. Sv. Marjeta pri Moškanjcih. 2312-31

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 5.: ob 15. Simkovi. Ljudska predstava. Znižane cene od 14 din navzdol.

Nedelja, 6.: ob 15. Sneguljčica. Mladinska predstava. Znižane cene. Od 22 din navzdol. Ob 20. Bela bolezen. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Mladina bo našla v pravljičnem svetu bajke »Sneguljčica« vse čarobne doživljaje srečne preganjane kraljične, spletke zlobne kraljice, ljubezen lepega kraljeviča in pustolovščine ki jih izvršita dva sila zabavna razbojnika: Price in Prace. Glavno vlogo Sneguljčice igra gdčna. Levarjeva.

Epohalna drama češkega pisatelja Karla Čapka »Bela bolezen« je izzvala na vseh odrih t. - tudi pri nas resničen uspeh. Drama pripravlja najnovejšo Kreftovo delo, zgodovinsko kroniko »Velika puntarija« z g. Levarjem v vlogi Gubca. V igri sodeluje ves dramski ansambel. Režijo ima inž. Stupica. Premiera bo predvidoma 19. t. m.

OPERA

Sobota, 5.: Gorenjski slavček. Red B. Gostuje g. J. Gostič.

Nedelja, 6.: ob 15. Pod to goro zeleno. Izven. Gostuje ga. Župevčeva. Cene znižane od 30 din navzdol. Ob 20. Evgenij Onjegin. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Židovsko gledališče »Habimac«, ki uživa svetoven sloves, gostuje te dni v Jugoslaviji in pride v četrtek tudi v Ljubljano. Uprizorili bodo svoje najuspelejše delo »Večni žid«. Ansambl židovskega gledališča Habima šteje 35 oseb ter ima lastne prekrasne dekoracije in kostume. V Zagrebu gostujejo tri večere in je bila prva predstava v teku dveh ur popolnoma razprodana. Prodaja za enkratno gostovanje v našem opernem gledališču začne v soboto 5. t. m. Cene so od 80 Din navzdol. Podrobnosti sledе.

Gledališka uprava vljudno prosi svoje p. n. abonente, da poravnajo 6. obrok abonmaja do 14. t. m.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota 5.: Njena velika ljubezen. premiera.

Nedelja, 6.: Njena velika ljubezen.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 5.: Lopovščine. Globoko znižane cene. Zadnjič.

Nedelja, 6.: ob 15. Pod to goro zeleno. Znižane cene. Ob 20. Veronika Deseniška.

Tisoče zahval prejema »MORANA«

Mirno je v Gospodu zaspal naš predobri oče oz. ded, gospod

SILVESTER CAHARIJA

POSESTNIK V NABREŽINI.

Pogreb pokojnika bo v soboto, dne 5. februarja popoldne, iz hiše žalosti.

Nabrežina, Ljubljana, dne 4. februarja 1938.

Žalujoči rodbini CAHARIJA in MEDIČ

Brez posebnega obvestila.

POZOR

Selimo se prih. teden!

Radi skorajšnje izselitve nudita spodaj navedeni tvrdki p. n. občinstvu zelo ugoden nakup svojega blaga.

Hitite, ker prilika traja zelo kratek čas!

P. Magdić

Modna trgovina za dame in gospode

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 1

se preseli prih. teden:

oddelek za gospode
na Aleksandrovo cesto št. 12 (v bivši lokal J. Maček),

oddelek za dame pa
v pasažo palače »Viktorija«.

Pred izselitvijo zelo ugoden nakup modnega blaga za dame in gospode.

Peko

Glavna prodajalna čevljev v Ljubljani
Aleksandrova cesta 1

Začetkom februarja se selimo na Tyrševo (Dunajsko) cesto 11 v prejšnjo trgovino Žilič poleg »Figovca«.

Priporočamo se svojim cenjenim odjemalcem za nadaljnjo naklonjenost.

Ponesrečenci na otoku morskih razbojnikov

25.

Ivu in Pavletu se je res posrečilo spraviti zaboj v čoln, med tem ko se je Metka potuhnila v sprednji konec, da bi bila varna, če bi razbojniki opazili njihovo namero in streljali za njimi. Otroci so se namreč zanašali, da jih Kitajci ne bodo mogli zasledovati, ker si je bilo težko misliti, da bi imeli na otoku še kak čoln.

Državna razredna loterija

Žrebanje V. glavnega in zadnjega razreda tekočega 35. razreda srečk se bo vršilo po loterijskem načrtu v času od 15. februarja do zaključno 11. marca t. l. in to:

V Beogradu: 15., 16., 17., 18., 19., 21., 22., 23., 24. in 25. februarja in

v Ljubljani: 1., 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9., 10. in 11. marca tega leta.

V tem žrebanju bodo 11. marca t. l. izžrebane štiri premije in to:

od din 400.000.—, 1,000.000.—,
500.000.—, 2,000.000.—,

Poleg teh premij bo izžrebano veliko število dobitkov

od din 200.000.—, 50.000.—, 25.000.—, 10.000.—,
100.000.—, 40.000.—, 20.000.—,
80.000.—, 35.000.—, 15.000.—,
60.000.—, 30.000.—, 12.000.—,

in drugih manjših. — Skupen znesek dobitkov v tem žrebanju znaša

din 56,927.000.—

ki se bodo izplačali brez vsakršnega odbitka.

V najsrečnejšem primeru z možnim združenjem premije in dobitka lahko zadenete na tem žrebanju na jedno srečko

din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Osebam, ki se že udeležujejo v igri 35. kola, je treba samo da svoje srečke IV. razreda zamenjajo s srečkami 5. razreda najdalje do 10. februarja t. l.

Oni pa, ki nimajo srečk, a bi se želeli udeležiti na igri v V. glavnem razredu, jih zamorejo nabaviti pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki so skoro v vsakem večjem kraju, a za doplačilno ceno in to:

za eno . . celo srečko din 1000.—,
za eno polovico srečke din 500.—,
za eno četrtinko srečke din 250.—.

Pobližja pojasnila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Radio-postaja v Beogradu bo objavljala poleg dnevnih vesti vsak dan tudi rezultate žrebanja za dobitke od din 5.000.— navzgor.

Z nakupom srečk državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebnih koristi, ki jih more doseči, pomore obenem narodnemu gospodarstvu, obrti, industriji in vojnim invalidom, ker se čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeli v prej omenjene svrhe.

Za nujno uporabo iščem 1 motorski agregat od 3-8 P.S. na bencin, petrolej ali nafto, v najem ali za odkup. Prav tako **1 centrifugalno sesalko** od 200 do 500 l na minuto in 1 dinamo za gornji agregat. Nujne ponudbe pod »sesalka 15« na Aloma Company d. z o. z. Ljubljana.

Naročniki „Jutra" so zavarovani za 10.000 Din.

Pri hripi, prehladu in nahodu
poskusite novo sredstvo

VUTOX
ki Vam bo pomagalo in Vas osvobodilo tegob.
Dobi se v vseh lekarnah.
Reg. S br 944 od 22. X. 1937.
Steg a. d. Beograd.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.